

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová
studie**

Bc. Kristýna Hroníčková

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Kristýna Hroníčková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie

Název anglicky

Quality of Life of rural village – case study

Cíle práce

Cílem diplomové práce je shromáždění údajů o kvalitě života obyvatel v obci Černovice nacházející se v Ústeckém kraji. Dále provedení analýzy dat a následný rozbor problematiky, zhodnocení kvality života ve vybrané obci a podle výsledků práce podání praktického řešení situace v rámci zlepšení kvality života.

Metodika

V teoretické části bude čerpáno především z odborné literatury pojednávající o vybrané problematice. Dalšími významnými zdroji budou odborné časopisy, výzkumné zprávy, konkrétní materiály zkoumané obce a elektronické zdroje. Praktická část bude zaměřena na získání konkrétních informací o vybrané obci a problematice od místních obyvatel pomocí základní výzkumné techniky – dotazníkového šetření. Data z šetření budou analyzována a na základě výsledků analýzy stanovena doporučující řešení pro zlepšení kvality života. Pro získání komplexních informací bude využit nestandardizovaný rozhovor s vedením obce, který doplní potřebné informace.

Harmonogram práce:

Březen 2019 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části práce

Srpen 2019 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše)

Říjen 2019 – vlastní terénní šetření

Prosinec 2019 – zpracování a odevzdání empirické části v první verzi

Březen 2020 – odevzdání kompletní diplomové práce se zapracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

kvalita života, venkov, indikátory kvality života, rozvoj venkova, nástroje regionálního rozvoje, Černovice

Doporučené zdroje informací

- BECK, W. Local and regional self-government in Czech Republic and Germany – a comparative study. Ostbevern: Karla Grimberg, 2018. ISBN 978-3-941636-26-2.
- ČEPELKA, O. Veřejná správa a místní akční skupiny : studie k rozvoji venkova. Zlín: Sdružení místních samospráv ČR, 2015. ISBN 978-80-270-3661-5.
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY, – ŽÍDKOVÁ, D. *Investice a dlouhodobé financování*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, 2007. ISBN 978-80-213-1636-2.
- HEROVÁ, I. – MAJEROVÁ, V. *Český venkov 2008 : proměny venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009.
- HUDEČKOVÁ, H. – LOŠŤÁK, M. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD, – ŠEVČÍKOVÁ, A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2006. ISBN 978-80-213-1413-9.
- KAŠPAROVÁ, E. – KOMÁRKOVÁ, R. – SURYNEK, A. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-038-4.
- MAJEROVÁ, V. – HEROVÁ, I. *Český venkov 2006 : sociální mobilita a kvalita života venkovské populace*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1631-7.
- MOŽNÝ, I. *Česká společnost : nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- STÁVKOVÁ, J. Příjmová situace a životní podmínky obyvatel České republiky = Income situation and living conditions of inhabitants in the Czech Republic. Brno: Mendelova Univerzita v Brně, 2013. ISBN 978-80-7375-911-7.
- URBÁŠKOVÁ, H. Udržitelný rozvoj venkova. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2012. ISBN 978-80-7204-819-9.
-

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 30. 3. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 31. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 2.4.2020

Kristýna Hroníčková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. PhDr. Ing. Věře Majerové, CSc., za její čas, odborné vedení a podnětné rady k tvorbě diplomové práce. Děkuji paní Ing. Pavlíně Zrůbkové za ochotu, spolupráci a cenné rady, které mi poskytla při mé tvorbě.

V neposlední řadě děkuji Ing. Zdeně Peroutkové, starostce obce Černovice, a občanům obce, za spolupráci a ochotu pomoci.

Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie

Abstrakt

Schopnost vytvářet scénáře budoucího vývoje umožňuje včas a lépe reagovat na nastupující trendy a události. Proto je rozvoji venkova a kvalitě života v něm soustředěna stále větší pozornost. Předkládaná diplomová práce prezentuje témata týkající se venkova, jeho rozvoje a kvalitě života obyvatel v něm žijících. Věnuje se konkrétně obci Černovice, která se nachází v Ústeckém kraji. Nejprve je v teoretické části práce definován pojem venkov, kde je porovnán jeho současný stav s tradičním a představen rozvoj venkova společně s koncepty, nástroji a aktéry. Dále teoretická část seznamuje s pojmem kvalita života, indikátory a způsobem jejího měření. Praktická část je zaměřena na konkrétní obec, kde představuje její bohatou historii, vývoj a současný chod. Následující část prezentuje výsledky kvantitativního výzkumu, který byl realizován pomocí tištěného dotazníkového šetření. Výsledky interpretují názory obyvatel na spokojenost s kvalitou života v obci. Následně byla zpracována SWOT analýza, jejíž výsledky napomohly sestavení doporučujících opatření, která povedou ke zlepšení kvality života v obci a jejímu rozvoji.

Klíčová slova: kvalita života, venkov, indikátory kvality života, rozvoj venkova, nástroje regionálního rozvoje, Černovice

Quality of Life of rural village – case study

Abstract

The ability to create scenarios for the future enables timely and better responses to emerging trends and events. Increased attention is dedicated to rural development and quality of life. This diploma thesis presents topics which relate to landscape, its development and quality of life of inhabitants who living in it. Firstly the theoretical part defines the concept of countryside where is the best way to its current state with traditional and representative rural development along with the concept, perhaps and actors. The next part of theoretical part introduces the concept of quality of life, indicators and possible measurement. The practical part is focused on a specific village where presents its rich history, development and current operation. The recent part presents the results of quantitative research which was carried out using a printed questionnaire survey. The results of the interpretation of citizens view on satisfaction with the quality of their life in the village. Subsequently was elaborated a SWOT analysis which results helped to designe recommended measures that will led to an improvement in the quality of life in the municipality and a rapid increase.

Keywords: quality of life, countryside, indicators of quality of life, rural development, tools of regional development, Cernovice

Obsah

1 Úvod	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	17
3.1 Charakteristika venkova.....	17
3.1.1 Venkov a jeho význam.....	17
3.1.2 Venkovský prostor	21
3.1.3 Problémy venkovského prostoru.....	22
3.1.4 Komparace tradičního a současného venkova	23
3.1.5 Rozvoj venkova.....	24
3.1.6 Aktéři rozvoje venkova	26
3.1.7 Nástroje pro rozvoj venkova	29
3.2 Kvalita života	40
3.2.1 Definice pojmu kvality života.....	40
3.2.2 Modely a metody měření kvality života	43
3.2.3 Teoretické koncepty kvality života	43
3.2.4 Faktory ovlivňující kvalitu života v obci	48
4 Charakteristika obce a kraje	50
4.1 Ústecký kraj	50
4.1.1 Charakteristika kraje a historický rámec zkoumané oblasti.....	51
4.1.2 Problémové oblasti.....	53
4.2 Obec Černovice	54
4.2.1 Charakteristika obce.....	54
4.2.2 Historický vývoj.....	55
4.2.3 Současný chod obce	58
4.2.4 Místní správa.....	65
5 Vlastní výzkumné šetření	66
5.1 Metodika výzkumu.....	66
5.2 Zjištění výzkumu.....	67
5.2.1 Identifikace respondentů	67
5.2.2 Faktory spokojenosti s kvalitou života v Černovicích.....	70
5.2.3 Otevřené otázky	81

5.3	Vyhodnocení a ověření hypotéz	84
5.4	Shrnutí výsledků výzkumného šetření	85
5.5	SWOT analýza a definice zjištěných problémů	86
5.6	Návrh opatření pro budoucí rozvoj obce	87
5.6.1	Odpočinkový park – místo setkání.....	88
5.6.2	Technika na údržbu obce.....	90
5.6.3	Prodejna potravin	91
5.6.4	Dětské hřiště v mateřské škole	91
5.6.5	Snížení rychlosti a parkování	92
5.6.6	Komunitní centrum – volnočasové místo pro děti, dospělé i seniory.....	93
5.6.7	Komunitní bydlení pro seniory	94
6	Závěr	96
7	Seznam použitých zdrojů.....	98
8	Přílohy	103
8.1	Příloha 1: Průvodní dopis dotazníkového šetření.....	104
8.2	Příloha 2: Dotazník.....	105
8.3	Příloha 3: Výpočet hypotéz	108
8.4	Příloha 4: Sociální oblast – vybavenost obce Černovice	110
8.5	Příloha 5: Náčrt přístřešku nad dětským pískovištěm	111

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Rozvoj a růst podle Perlína	25
Obrázek 2:	Podíl dobrovolnické organizace v obci	28
Obrázek 3:	Alokace ESI fondů mezi tematickými programy v období 2014-2020.....	35
Obrázek 4:	Mapa polohy Ústeckého kraje	50
Obrázek 5:	Stupeň urbanizace v Ústeckém kraji	52
Obrázek 6:	Historické foto - pohlednice Černovic z roku 1923	56
Obrázek 7:	Podíl obcí s prodejnou potravin v ČR	61
Obrázek 8:	Fest'áček 2019	62
Obrázek 9:	Rozsvícení vánočního stromu 2019	62
Obrázek 10:	Věková struktura respondentů.....	68
Obrázek 11:	Pohlaví respondentů	68
Obrázek 12:	Délka života v obci.....	69
Obrázek 13:	Vzdělání respondentů	69

Obrázek 14: Spokojenost s životem v obci.....	70
Obrázek 15: Faktory spokojenosti s kvalitou života.....	71
Obrázek 16: Sportovní centrum.....	71
Obrázek 17: Sportovní vyžití.....	72
Obrázek 18: Technická infrastruktura.....	73
Obrázek 19: Dopravní dostupnost.....	73
Obrázek 20: Údržba obce.....	74
Obrázek 21: Činnost zastupitelstva obce.....	75
Obrázek 22: Spolková činnost.....	75
Obrázek 23: Vzhled obce.....	76
Obrázek 24: Mateřská škola.....	77
Obrázek 25: Kulturní vyžití.....	77
Obrázek 26: Rozvoj obce.....	78
Obrázek 27: Obchod s potravinami.....	79
Obrázek 28: Největší pozitivum obce.....	80
Obrázek 29: Největší negativum obce.....	80
Obrázek 30: Oblast investic obce.....	81
Obrázek 31: Spokojenost se vzhledem obce závisující na pohlaví.....	84

Seznam tabulek

Tabulka 1: Typologie venkova dle metodiky OECD.....	18
Tabulka 2: Kvalitativní vymezení venkovské obce podle Perlína.....	20
Tabulka 3: Typologie spolků.....	27
Tabulka 4: Struktura nástrojů rozvoje venkova.....	30
Tabulka 5: Přehled priorit a cílů ČR pro programové období 2021-2027.....	36
Tabulka 6 Model kvality života (Kováč).....	44
Tabulka 7 Model kvality života centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto.....	45
Tabulka 8: Konstrukce HDI.....	47
Tabulka 9: Vývoj počtu obyvatelstva a domů 1869 - 1961.....	57
Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatelstva a domů 1970 - 2020.....	57
Tabulka 11: Stav obyvatel Černovice dle ČSÚ k 31.12.2018.....	59

Tabulka 12: Stav obyvatel Černovic k únoru 2020 (nejaktuálnější dostupné informace potřebné k dotazníkovému šetření)	60
Tabulka 13: Vyhodnocení jednotlivých oblastí obce (subjektivní hodnocení autorky)	64
Tabulka 14: SWOT analýza obce Černovice	87
Tabulka 15: Kalkulace pořízení listnatých stromů	88
Tabulka 16: Kalkulace pořízení vybavení parku	89
Tabulka 17: Kalkulace nákladů na pořízení vybavení pro údržbu obce	91
Tabulka 18: Kalkulace zhotovení altánu v mateřské škole	92

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká Republika

EU – Evropská unie

ČSÚ – Český statistický úřad

HDI – Index lidského rozvoje

ESI – Evropské strukturální a investiční fondy

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

MAS – Místní akční skupiny

SRR – Strategie regionálního rozvoje

PPP – parita kupní síly

1 Úvod

Kvalitní život je pojem na první pohled zřejmý, avšak při detailnějším zkoumání odhalíme, jak ohromně obsáhlý a všezahrnující je. Klademe si otázky, co vše tento pojem zahrnuje, zda se dá zobecnit či jak můžeme onen kvalitní život ovlivnit a zlepšit my. Každý z nás touží po plnohodnotném, spokojeném a smysluplném životě a zároveň jej každý z nás vnímá jinak. Proto je subjektivní životní pohled a pocit nezbytný. Dotýká se pochopení lidské existence, podstaty života a samotného bytí.

Psychologové přirovnávají kvalitu života ke spokojenosti a štěstí. V běžné komunikaci se pojem kvalita života obvykle váže s pozitivní konotací pojmu kvalita. V odborné literatuře se však termín používá k popisu pozitivních i negativních aspektů života. Přístupy a metody zkoumání jsou velice rozmanité. Téma kvality života na venkově je znázorněno v souhrnných publikacích Český venkov, které vypracoval výzkumný tým prof. Věry Majerové a které byly značným přínosem pro tuto práci. Současně souvisí s pojmem kvality života její rozvoj, neboť je nepochybně spjat s její úrovní. Problematikou rozvoje venkova se dlouhodobě zabývá doktor Radim Perlín, vedoucí výzkumného centra rurální geografie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, jehož publikace přispěly k detailnějšímu pochopení dané problematiky. Problematikou sídelní struktury, venkova a aktivit podporujících jeho rozvoj se věnuje publikace Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova autorů Hudečkové, Lošťáka a Ševčíkové, která mi vnesla širší pohled a odkázala mne i jiným zajímavým tématům. Významná část práce čerpá z elektronických zdrojů, ze kterých bych ocenila především publikace Českého statistického úřadu a Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Ještě bych ráda zmínila podklady poskytnuté Obecním úřadem Černovice, které výrazně napomohly praktické části diplomové práce.

K nejužívanějším přístupům patří studium souhrnu dílčích komponent objektivně existujícího reálného stavu včetně subjektivní dimenze – spokojenosti s daným stavem. Subjektivní indikátory, jako je pocit štěstí nebo uspokojení, jsou získané z kvantitativních výzkumů. Právě tímto směrem se ubírá předkládaná diplomová práce. Téma práce je mi velice blízké, neboť v obci žiji od svého narození a plánuji zde žít i nadále se svou rodinou. I přes to, že přechodně bydlím pár let v Praze, stále více inklinuji ke klidnému životu na venkově. Rozvoj obce strnul mnoho let na jednom bodě a obec začala pomalu ale jistě zaostávat za všemi ostatními v okolí. Potřebu změny začali postupně pociťovat i její

občané a vše završila kompletní změna vedení obce. Situace podnítila mou touhu zapojit se do dění a doufám, že tento typ výzkumu napomůže jejímu prospěšnému vývoji.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je analyzovat kvalitu života v obci Černovice, která leží v blízkosti Statutárního města Chomutov. Nejprve budou definovány základní pojmy a objasněna problematika venkova. Poté bude vymezena kvalita života a proveden výběr způsobu hodnocení. Na základě zjištěných poznatků z výzkumného šetření bude provedena analýza dat, zhodnocena kvalita života ve vybrané obci. Budou vytvořeny návrhy a opatření vedoucí k odstranění zjištěných problémů. Výsledky práce mohou posloužit místní samosprávě jako podklady pro rozvoj, vylepšení chodu obce a zvýšení úrovně kvality života.

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části. První část je zaměřena teoreticky, kde jasně převládá metoda sběru dat a analýzy dokumentů. Zaměřuje se na problematiku venkova a jejím cílem je popsání venkovské obce a s ní související rozvoj venkova. Následně vymezení pojmu kvality života, způsobu jejího vyhodnocení a vymezení indikátorů. Teoretická část čerpá především z odborné literatury týkající se této problematiky.

Druhá část praktického charakteru se zaměřuje na obec Černovice, která je zvolena pro tento výzkum. Popisuje základní charakteristiku obce v historickém i současném kontextu pomocí komparace, což znamená srovnání příslušného jevu v historických souvislostech a porovnání s několika různými skutečnostmi. Dále je charakterizován Ústecký kraj, ve kterém obec leží, neboť s úrovní kvality života vybrané obce bezprostředně souvisí. Na základě zjištěných informací jsou stanoveny otázky pro empirický výzkum. Poté je v rámci spolupráce s občany obce Černovice proveden samotný výzkum v písemné formě. Metodika výzkumného šetření je popsána v kapitole 5.1. Vyhodnocení šetření probíhá pomocí metody kvantitativního výzkumu a analýzy dat, jejíž výsledky jsou následně zpracovány a použity k vyhodnocení kvality života v obci. Následuje vyhodnocení předem stanovených hypotéz, jejíž metodika je popsána v kapitole

vyhodnocení a ověření hypotéz 5.3. Pro přesnější zmapování situace je zpracována SWOT analýza. Pomocí vyhodnocení jsou stanoveny náměty a opatření pro zlepšení úrovně života v obci a zvýšení kvality, která je nezbytná pro spokojený život občanů. Pro doplnění výzkumu a získání konkrétnějších a subjektivních informací jsou realizovány nestandardizované rozhovory s vybranými občany a vedením obce, na základě kterých jsou přesněji stanoveny náměty na zlepšení kvality života. Závěry jsou formulovány na základě dedukce. Výsledky výzkumu a náměty budou předloženy současnému vedení obce Černovice, které je bude moci využít pro budoucí rozvoj.

3 Teoretická východiska

3.1 Charakteristika venkova

V současné době je vymezení venkova značně obtížné, neboť jeho podoba není zdaleka taková, jako v minulosti. S rozvojem společnosti se mění i jeho podoba a pojetí. Není pochyb o tom, že z globálního hlediska se nahlíží na venkov a jeho prostor zcela odlišně. Disparity jsou samozřejmě i v České republice, kde vidíme viditelný rozdíl například mezi moravským venkovem a severočeským venkovem. Proto je velmi důležité pojem venkov definovat a vymežit jeho prostor.

3.1.1 Venkov a jeho význam

Pojem venkov lze obecně definovat jako prostor, který v sobě zahrnuje krajinu a venkovská sídla. Pokud si toto představíme, vznikne u každého z nás několik odlišných představ. Venkovem se také zabývá spousta vědních disciplín a každá na něj nahlíží z jiného hlediska a prezentuje ho odlišně. Definice vytvořená OECD používá pro vymezení venkova jediné kritérium, kterým je hustota zalidnění dané oblasti. Rozlišuje úroveň místní a regionální.¹ Obecně by měla definice venkova obsahovat všechny atributy venkova a měla by být chápána jako ucelený komplex krajiny, vesnice, obyvatel a jejich životní styl s tradicemi. Pokud se zaměříme na pojem vesnice, hovoříme o základní sídlištní jednotce ve venkovském prostoru, která je správním celkem a je vymezena maximálním počtem obyvatel. Horní hranice počtu obyvatel vesnice většinou nepřesahuje 5 tis. obyvatel. „*Mezi původní charakteristiky vesnického společenství patří pevná instituce vlastnictví a svazek s půdou, relativní kulturní izolovanost, tradicionalismus, silná společenská kontrola a zvláštní postavení rodiny dané její zdvojenou funkcí v zemědělském rodinném hospodářství.*“² Pokud si představíme tuto definici vesnice v praxi, dnes už ji vidíme jen

¹ BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Georgerown, 2007. ISBN 80-251-19-5. s. 20

² LINHART, J., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., MAŘÍKOVÁ, H. *Velký sociologický slovník*. 1996. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5. s 1383

zřídka. Myslím si, že především v České republice je tento typ vesnice ojedinělý, jelikož neustálý posun společnosti a růst infrastruktury nedovoluje tuto izolovanost a tradiční podobu vesnice zachovat. Kvůli neustále rostoucímu tempu života a klesajícímu kontaktu mezi lidmi žijícími v těchto oblastech, se obyvatelé čím dál více odcizují a zapomínají na tradiční hodnoty a společenský život.

Většina států dnešního světa si klade za cíl zvýšit životní úroveň obyvatel ve venkovských oblastech a vyrovnat disparity mezi venkovskými obcemi. Nejsm si jistá, zda je to pouze mým současným vnímáním nebo se toto chování projevuje již delší dobu, ale čím dál více mladých lidí si váží venkova a nalézá v něm jeho kouzlo. Čím dál více lidí začíná být nespokojených v tom dnešním rušném a hektickém světě a snaží se nalézt místo, kde by jejich životní tempo zpomalilo a oni by mohli být více v souladu s přírodou.

Pokud se zaměříme na definici venkova z pohledu ČR, která převzala definici EU po vstupu do unie, rozlišujeme dva ukazatele. Prvním ukazatelem je hustota obyvatel na km², která byla snížena ze 150 obyv./km² na 100 obyv./km². Druhým ukazatelem je podíl obyvatelstva žijícího v obcích s hustotou pod 100 obyv./km², což nám ukazuje finální definici venkovského obyvatelstva. Toto však zdaleka není vše, co venkov definuje. Dalším významným faktorem utvářejícím definici venkova je typologie, kterou zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 1: Typologie venkova dle metodiky OECD

PRR – výrazně venkovský region	>50% obyvatel regionu žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyv./km ²
SRR – převážně venkovský region	15-50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyv./km ²
PUR – výrazně městský region	<15% obyvatel regionu žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyv./km ²

Zdroj: vlastní zpracování, data: MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2000. Základní údaje*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2002. ISBN 80-213-0915-6. s. 10

V rámci neustálého rozvoje a kombinování několika kritérií, které postupně utvářela dnešní pohled na venkov, vzniklo rozdělení obcí na následující 3 typy:

Typ A: obce s převažujícím venkovským charakterem

- A1 – A3: Jedná se o venkovské obce s typickými znaky, v nichž je více než 50% obyvatel z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnáno v zemědělství. Počet obyvatel největší aglomerace obce je menší než 5 000 obyvatel. Hustota zastavěné plochy, která je měřena podílem domů s jednou rodinou ku více rodinným domům, je velmi nízká.

Typ B: obce přechodného charakteru (urbanizovaný venkov)

- B1 – B2: Venkovské obce kde je přes 50% ekonomicky aktivního mužského obyvatelstva činných v řemesle či průmyslu. Počet obyvatel v nejmenší aglomeraci je menší než 5 000 (typ B1) nebo 5 – 20 000 (typ B2).
- B3: Speciální sídliště osob, které dojíždějí do zaměstnání, kde více jak 30% bydlícího aktivního mužského obyvatelstva pracuje mimo obec a celkové složení jejího obyvatelstva (podle postavení v zaměstnání) zobrazuje, že více jak 40 úředníků připadá na 100 dělníků.
- B4: Obce s velmi různorodým charakterem, které se právě tímto odlišují od předchozích typů.

Typ C: obce s převažujícím městským charakterem

- C1: Venkovská města s 2 000 – 10 000 obyvateli, kde pracuje více jak 30% aktivního mužského obyvatelstva ve službách.
- C2: Malá města s 10 000 – 30 000 obyvateli,
- C3 – C4: Středně velká města s 30 000 – 50 000 obyvateli (či 50 000 – 100 000)
- C5: Velká města se 100 000 a více obyvateli.

Mezi další možnou podobu typologie venkovské obce můžeme zařadit typologii R. Perlína, který používá následující kritéria:

- vývoj počtu obyvatel, velikost místní části, hustota zalidnění, produktivní populace v obci, občanské vybavení, technická infrastruktura obce a poloha.

Obce jsou dle těchto kritérií rozčleněny od A po D dle úspěšnosti. Pokud na venkovské obce nahlédneme z pohledu velikosti, používáme v ČR hned několik hranic – 200, 500 a 1 000 obyvatel. Vedle těchto údajů máme také hranici 300 obyvatel, kterou užívá MV

ČR jako podmínku udělovanou obcím, které se chtějí osamostatnit. Další hranicí je 3 000 obyvatel, pokud obec žádá o udělení statutu města. V neposlední řadě významnou a nezbytnou hranicí pro fungování chodu obce je hranice 500 obyvatel, podle které stanovuje obec počet členů jejího zastupitelstva a takto činí dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích.³

Perlín vymezuje obec dvěma způsoby – kvantitativně a kvalitativně. Kvantitativně je vymezena venkovská obec podle počtu obyvatel, kde je hranice 3000. Kvalitativní vymezení podle nástrojů zobrazuje následující tabulka:

Tabulka 2: Kvalitativní vymezení venkovské obce podle Perlína

Znaky:	Faktor:
Urbanistické	Převládající nízkopodlažní zástavba s vysokým podílem rodinných domů a málo vyvinutou uliční sítí, vysoký podíl zeleně
Architektonické	Dominance nízkopodlažní zástavby, domy s rozsáhlejším hospodářským zázemím, typické vymezení dvora a zahrady
Sociální	Sociální citění – sounáležitost a participace
Ekonomické	Rozhodující činností je zemědělství a primární výroba potravin, obyvatelé dojíždějící do zaměstnání mimo sídlo
Administrativní	Kategorie obce z hlediska veřejné správy
Historické	Sídlo, které v minulosti získalo městská práva, je městem, ostatní vesnicemi
Statistické	Sídlo má méně než konvenčně stanovený počet obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování, data PERLÍN: *Venkov, typologie venkovského prostoru*, Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf>, s 3 a PERLÍN: Rešerše pro konferenci⁴

³ MAJEROVÁ, Věra a kol. *Český venkov 2008. Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1991-0. s 25-28.

⁴ PERLÍN, R. *Rozvoj a růst venkovských obcí*. Konference: Příležitosti pro region – Jaký je a bude náš venkov, Hradec Králové. 2018 [online]. [cit. 2020-16-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330760595_Rozvoj_a_rust_venkovskych_obci/link/5c52f924299bf12be3f0df11/download

Na venkov se můžeme dívat několika pohledy. Pohledem obyvatel venkova se jedná o místo k životu, k práci a oddychu, či k zajištění kvality života. Pohledem obyvatel města jde o místo pro oddech a rekreaci, kde je tradiční způsob života, kvalitní prostředí, specifické a tradiční venkovské hodnoty. Pohledem ekonoma jej bereme jako místo zajišťující produkci potravin, surovin, dřeva a vody.

Typy venkova podle rozvojových možností (T. Marsden 1998):

1. Chráněný venkov – dominující zemědělská funkce diverzifikace zemědělských činností, nové rozvojové příležitosti;
2. Problémový venkov – mimo hlavní jádrové oblasti, bez specifických kvalit životního prostředí, hlavním zdrojem růstu jsou farmáři, ekonomika je lokální, služby fungující proti náplavám a přílivu nových investorů, vzniká konflikt původních a nových skupin;
3. Paternalistický venkov – dominují velcí vlastníci půdy a velkých farem, hledají se nové ekonomické příležitosti;
4. Klientelistický venkov – v problémových regionech, kde je vyžadována státní podpora; ekonomika je provázána na příjem dotací.⁵

3.1.2 Venkovský prostor

Venkovský prostor je v poslední době stále více zdůrazňován především z pohledu životního prostředí. Hledají se nejpřirozenější cesty urbanizace, které respektují svébytnost venkovského prostoru. Prioritou je přírodní charakter související s krajinářskými aspekty či růstem rekreačních a léčebných funkcí těchto oblastí. Dalším významným cílem je udržování a rozvoj venkovské subkultury, která je podstatná a dnes, z mého pohledu, velmi ohrožená. Z ekonomického hlediska je významný rozvoj zemědělské výroby ve spojení s poskytováním služeb, které by neměly být na úkor přírodnosti venkovského prostoru. Tyto cíle směřují především k rehabilitaci venkovského prostoru, která je nutná v důsledku

⁵ PERLÍN, R. *Rozvoj a růst venkovských obcí*. Konference: Příležitosti pro region – Jaký je a bude náš venkov, Hradec Králové. 2018 [online]. [cit. 2020-16-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330760595_Rozvoj_a_rust_venkovskych_obci

neustále se zvyšujícího negativního vlivu městských aglomerací. Úpadek některých venkovských oblastí souvisí s nedostatkem dopravních sítí či nedostatkem technické, občanské a sociální infrastruktury, což je důsledek urbanistických koncepcí potlačujících osobitost venkovského prostoru. Zájem o rozvoj venkova neustále roste, jak na úrovni České republiky, tak na úrovni Evropy.⁶ Podle mého názoru je klíčové řešení v oblastech neustále se zvyšujícího počtu obyvatel, s kterým bezpochyby souvisí bytové otázky a dále s problémy ohledně nedostatku energie, obživy, pitné vody a životního prostředí.

3.1.3 Problémy venkovského prostoru

Vnímání problémů venkovského prostoru se často liší od skutečné závažnosti. Možnosti řešení skrze komunální politiku jsou často omezené z důvodu velikosti obce či nedostatku financí, nebo názory subjektů regionální politiky nebývají v souladu s realitou. Správná identifikace problémů a uvědomění si jejich závažnosti je klíčovým krokem ke zlepšení situace venkovských obcí.⁷

Jednou ze základních charakteristik dnešní sídelní struktury České republiky je proces urbanizace. Mezi nejvíce urbanizované regiony patří Praha, Severní Morava a region, na který se v této práci zaměřuji – Severní Čechy. Venkovská společnost je opakem průmyslové a městské společnosti, která je charakteristická pro dnešní moderní svět. V současné době se společnost neustále formuje a roste, s čímž souvisí velké kulturní, sociální a hospodářské změny. Mluví se dokonce o tom, že na konci 21. století bude celý svět městský. Co je tím myšleno? Tato situace by znamenala, že převážná část obyvatel zemí bude bydlet a pracovat ve městech a budou zde také soustředovány jejich klíčové činnosti. Pro venkov a jeho osídlení by to znamenalo „sloučení“ s urbánní společností.⁸ Urbanizaci nemusíme brát nutně jako negativní proces. Rozvoj měst může přispět

⁶ MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník: II. svazek*, P-Ž. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s 1381

⁷ BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Georgerown, 2007. ISBN 80-251-19-5. s 33

⁸ HUDEČKOVÁ H., LOŠŤÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. ISBN 978-80-213-1413-9. s 46

k celkovému hospodářskému pokroku a problémy nastanou jen tehdy, pokud je proces příliš rychlý. Situace by přesáhla možnosti městských správ zajistit svým občanům kvalitní životní podmínky.⁹

3.1.4 Komparace tradičního a současného venkova

Pokud se zamyslíme nad těmi největšími rozdíly, které se vyskytly v průběhu let, musíme zmínit především prostorové znaky. Tradiční venkov měl vždy jasně vymezené hranice mezi městem a venkovem, hustota zalidnění byla nízká a stejně tak hustota zástavby. Na tehdejší venkově převyšoval podíl hospodářských stavení, která měla klíčovou roli v celém dění obce. V současné době tento jev najdeme jen zřídka. Tehdejší ostré hranice mezi městem a venkovem nalezneme již málokde. Typickým jevem je suburbanizace, která vyjadřuje přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádra města do zázemí. Jedná se o typický proces rozšiřování území města, kterým vznikají nové oblasti výstavby nazývané satelitní městečka. V zázemí dnešních českých měst objevíme jak levné domy na velmi malých pozemcích umístěné na volných plochách uvnitř obce, tak i izolované honosné stavby daleko od vesnické zástavby. Dalším jevem současného venkova je urban sprawl. Jen zřídka můžeme v české krajině objevit nová izolovaná sídla vzniklá suburbanizací na „zelené louce“. Tím se liší vývoj osídlení v ČR od amerických měst, kde vznikla většina suburbánních sídel bez jakékoliv návaznosti na starší osídlení.¹⁰ Pokud si porovnáme architektonické znaky, tradičně byla na venkově nízká zástavba, mnoho zemědělských stavení, stodol a každý dům měl dvorek s hospodářskými zvířaty. Dnes jsou tyto znaky na ústupu, místo dvorků nalezneme terasy k rekreaci, bazény či dětské trampolíny a prolézačky. Lidé nad tím smýšlejí velmi jednoduše – Proč mít zvířata a s tím spojené starosti, když se dá vše koupit? Současná sídelní struktura ČR je dědictvím několikasetletého vývoje osídlení českých zemí. Charakteristickými rysy jsou zejména:

- vysoký stupeň rozdrobenosti u venkovských sídel,

⁹ PROFI PRESS s. r. o. *Problémy rychlé urbanizace* [online]. ©2013 [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/problemy-rychle-urbanizace/>

¹⁰ OUŘEDNÍČEK, M. a kol. *Suburbanizace.cz* 1. vydání. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Ministerstvo životního prostředí ČR, 2008. ISBN 978-80-86561-72-1. s 10-11.

- poměrně nízké zastoupení velkoměst,
- velký význam malých a středních měst.¹¹

3.1.5 Rozvoj venkova

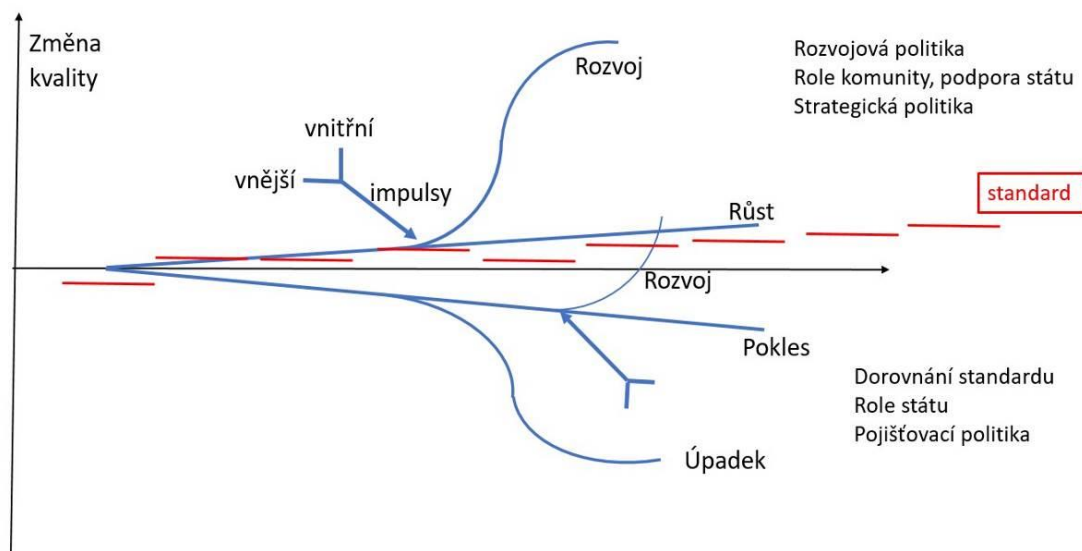
Problematika regionálního rozvoje (i regionální rozvoj samotný) se od druhé poloviny 90. let 20. století dostává v České republice stále více a více do popředí zájmů. Nahlížení na rozvoj však není ve všech okolnostech souhlasné či dokonce přijímací. Různost názorů i chápání regionálního rozvoje naznačují, že se nejedná o jednoduchou problematiku. Neexistuje pouze jeden jediný správný a platný návod, jak provádět úspěšný rozvoj regionů a venkova. Proto je regionální/rurální rozvoj zakotven a má své vyzkoušené principy a postupy, které jsou aplikovatelné a využitelné v řadě různých případů. Rozvoj venkova má ve středu svého zájmu lid žijící v daných oblastech a právě jejich různorodé názory, představy a jednání činí problematiku nesmírně obtížnou. Proto bychom měli jasně pochopit sociální dění v dané oblasti, správně nastavovat rozvojové projekty a uvědomit si odlišnosti mezi regiony, snižovat míru problematičnosti při realizaci rozvojových aktivit a nezapomenout zpětně zhodnotit realizované záměry, jelikož úkolem rozvoje je vytváření předpokladů a podmínek pro kvalitní životy lidí, kteří v oněch regionech sídlí.¹²

¹¹ SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Přístupy k vymezení venkova* [online]. © 2014 [cit. 2019-11-27].

Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/pages/02-pristupy-k-vymezovani.html

¹² HUDEČKOVÁ H., LOŠŤÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. ISBN 978-80-213-1413-9. s 90-101.

Obrázek 1: Rozvoj a růst podle Perlína

Zdroj: Perlín – Rešerše pro konferenci¹³

Venkov rozvíjíme pomocí 2 typů nástrojů – top down a bottom up. Mezi top down nástroje patří nástroje státní politiky a politiky EU. Tyto nástroje vedou k unifikaci a dosažení dorovnání neodůvodněných regionálních rozdílů. Bottom up nástroje formuluje místní komunita na základě místních potřeb. Vedou k diverzifikaci, avšak ve stejné řádovostní kategorii (poloha, velikost). Obrázek 1 znázorňuje, jak nástroje ovlivňují kvalitu rozvoje a růst. Rozvoji přispívá rozvojová a strategická politika, přičemž je důležitá role komunity a podpora státu. Při úpadku má zásadní postavení stát, který napomáhá dorovnání standardu a pojišťovací politika. Více se nástrojům věnuji v kapitole 3.1.7.

Problematikou rozvoje venkova se dlouhodobě zabývá RNDr. Radim Perlín, Ph.D., vedoucí výzkumného centra Rural a Přírodovědecké fakulty UK. V rozhovoru pro Českou televizi uvedl, že vnímá rozvoj jako „zvýšení kvality života v tom nejširším slova smyslu pro jednotlivé obyvatele dané obce. Rozvoj tedy není dohánění nějakého standardu, ale

¹³ PERLÍN, R. *Rozvoj a růst venkovských obcí*. Konference: Příležitosti pro region – Jaký je a bude náš venkov, Hradec Králové. 2018 [online]. [cit. 2020-16-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330760595_Rozvoj_a_rust_venkovskych_obci/link/5c52f924299bf12be3f0df11/download

zvýšení kvality života v dané obci.“ Podpora nemusí být jen finanční. Podpora státu by měla být také organizační, administrativní, legislativní. Podle Perlína „*role státu velmi výrazně zaostává a naopak jaksi zneužívá své dominantní pozice a zatěžuje obce a tím boří rozvoj*“. Podporovat rozvoj venkova má smysl, aby měli obyvatelé stejné základní životní podmínky. Důležité je podporovat malé venkovské obce, aby se mohly odrazit ode dna a rozvíjet sami sebe.¹⁴

3.1.6 Aktéři rozvoje venkova

Aktér je každý aktivní účastník územního rozvoje. Sociální sítě jasně definují aktéry lokálního rozvoje, jako představitele jednotlivých skupin a vůdčí osobnosti v sociálních sítích. Je snadné být negativními aktéry, kteří nesouhlasí, protestují či napadají rozhodnutí. Komplikované je hledat společnou dohodu o budoucím uspořádání území a vystupovat jako pozitivní aktér. Důležitá je jejich aktivizace při řešení konkrétních problémů a projektů.¹⁵

Pro rozvoj obce je nejdůležitější dobrý výkon místní veřejné správy, která spravuje veřejné záležitosti obce. Jelikož je venkov velmi rozmanitý, působí v něm celá škála aktérů. Základní dělení vychází z hierarchického postavení:

1. aktéři na lokální úrovni,
2. aktéři na regionální/krajské úrovni,
3. aktéři na národní úrovni.

Dále je můžeme dělit podle formálnosti struktury a fungování na:

1. veřejnou správu či zájmovou samosprávu,
2. organizace neziskového sektoru,
3. zájmové skupiny (neformální, zejména obyvatelé obce).

¹⁴PERLÍN, R. *Rozvoj venkova*. In: Studio ČT24 [televizní magazín]. © 1996–2020, ČT24 6.2.2020 17:30.

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/220411058030206/>

¹⁵PERLÍN, R. *Rozvoj a růst venkovských obcí*. Konference: Příležitosti pro region – Jaký je a bude náš venkov, Hradec Králové. 2018 [online]. [cit. 2020-16-03]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/330760595_Rozvoj_a_rust_venkovskych_obci

Na lokální úrovni je klíčovým aktérem obec. Pokud jde o venkovskou obec, můžeme si celkem jasně definovat, kdo veřejnou správu představuje. Jde o **starostu** spolu s **5 až 15 členy zastupitelstva**. Dále existuje celá řada subjektů, která se může zapojit. Pro život v obci jsou nejdůležitější **spolky**. Rozvoj spolkového života a posílení komunitních vazeb jsou důležitým předpokladem pro zachování „živého“ venkova. Mezi hlavní typy spolků patří hned několik subjektů, které zobrazuje následující tabulka:

Tabulka 3: Typologie spolků

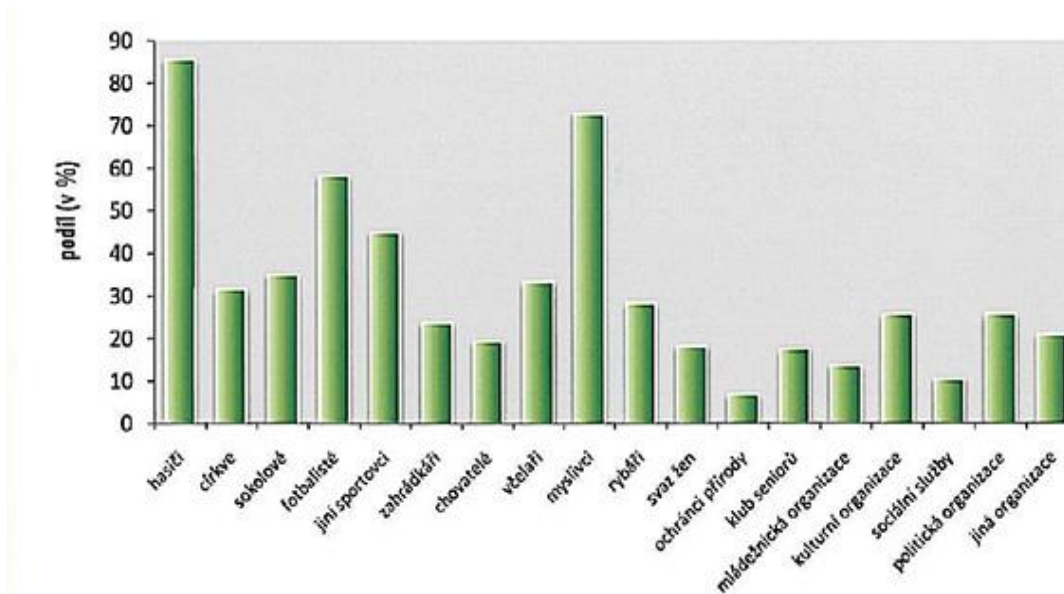
Typ spolku	Specifikace
Dobrovolní hasiči	Většinou mužský, ale existují i dětské a ženské oddíly. Organizují soutěže v požárních dovednostech.
Sportovní spolky	Sokol, Český svaz tělesné výchovy, Orel, Česká asociace sport pro všechny. Oddíly jsou podle druhu sportu např. fotbal, volejbal, turistika, horolezectví, šachy aj.
Zájmové spolky	Podle zájmu svých členů jde o myslivce, zahrádkáře, chovatele, včelaře, rybáře, holubaře, kynology, chovatele koní či herní spolky.
Ženské spolky	Klub žen, Červený kříž.
Národnostní spolky	Matice slezská, spolky občanů polské, slovenské, německé a další národnosti.
Ostatní	Důchodci, invalidé, skauti, sdružení rodáků a přátel, osadní výbory, vzdělávací a kulturní spolky (ochotnické divadlo, loutkáři, muzejní spolky, pěvecké sbory aj.).

Zdroj: vlastní zpracování, data Gregoriniová, Schollarová, 2006 (doplněno Svobodová 2009)¹⁶

¹⁶ SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Akteři rozvoje venkova* [online]. © 2014 [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/pages/05-akteri-rozvoje.html

Právě spolky a kluby mohou být velmi výrazným a důležitým aktérem při sjednocování původních a nových obyvatel. Kulturní a společenský život na venkově podporuje stabilitu a rozvoj. Nejaktivnější ze spolků bývají hasiči, myslivci a fotbalisté (podíl aktérů zobrazuje obrázek 2).

Obrázek 2: Podíl dobrovolnické organizace v obci

Zdroj: SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Aktéři rozvoje venkova*¹⁷

Specifickou skupinou jsou **chataři a chalupáři**, jejich péče o majetek významně přispívá na zachování urbanistické, architektonické i estetické stránce obce. Stejně jako se proměňuje venkov, proměňuje se také venkovské obyvatelstvo, které rozhodně patří mezi hlavní aktéry rozvoje venkova. Dnes se lidé masivně vrací zpět na venkov, avšak pouze do toho v zázemí měst.

Pokud nahlédneme na vyšší, tedy regionální úroveň, je zde počet aktérů nižší než na úrovni lokální. V současné době hrají velkou roli tzv. **místní akční skupiny** (MAS), které jsou v politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracují na získávání finanční

¹⁷ SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Aktéři rozvoje venkova* [online]. © 2014 [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/05-akteri-rozvoje.html

podpory z EU a národních programů pro svůj region pomocí metody LEADER. Hlavním cílem MAS je zlepšení kvality života a životního prostředí na venkově.

Na národní úrovni panuje nejasné rozdělení kompetencí mezi hlavními aktéry – Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, Ministerstvem zemědělství ČR a částečně Ministerstvem životního prostředí ČR. MMR administruje program Podpora obnovy a rozvoj venkova, který organizuje soutěž Vesnice roku, dále je garantem operačních programů v dílčích oblastech rozvoje venkova. Zatímco MZe je garantem pouze Programu rozvoje venkova a MŽP má na starosti záležitosti ze sekce životního prostředí, které se rovněž týkají převážné části venkovských oblastí.¹⁸

Mezi další aktéry patří **podnikatelské subjekty** v obcích. Kromě vytváření pracovních míst pro obyvatele přispívají v uspokojování potřeb – ve spolupráci obcí se podílejí na údržbě prostředí a krajiny. Značný význam mají zájmové organizace, jenž působí na národní, krajské i okresní úrovni. Patří mezi ně:

- a) Agrární komora,
- b) Krajské informační středisko pro rozvoj zemědělství a venkova,
- c) Spolek pro obnovu venkova,
- d) Evropské vzdělávací fórum pro rozvoj venkova,
- e) Svaz venkovské turistiky aj.

Zájmy místních samospráv na národní a evropské úrovni obhájí Svaz měst a obcí ČR, pro venkov je relevantní především Komora obcí. V neposlední řadě jsou to také kraje.¹⁹

3.1.7 Nástroje pro rozvoj venkova

Nástroje rozvoje chápeme jako obecný pojem pro všechny prostředky, které napomáhají k dosažení rozvojových cílů daného území. Hlavními dvěma skupinami nástrojů rozvoje jsou nástroje finanční a nefinanční. Klasifikací existuje celá řada, kdy jednou ze základních může být následující struktura nástrojů:

¹⁸ SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Aktéři rozvoje venkova* [online]. © 2014 [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/js14/g_venkov/web/pages/05-akteri-rozvoje.html

¹⁹ GaREP. *Aktéři rozvoje venkova* [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/akteri-venkov.html>

- a) Nefinanční:
 - a. administrativní nástroje (legislativa),
 - b. věcné nástroje (poradenství, propagace),
 - c. institucionální nástroje (instituce, programování, řízení, strategické plánování).
- b) Finanční:
 - a. kapitálové podílňictví,
 - b. neinvestiční a investiční pobídky (dotace, granty, záruky, úvěry),
 - c. daňová zvýhodnění (slevy na daních, daňové prázdny),
 - d. rozpočtová zvýhodnění (dotace).

Rozvoj jako proces je souhrnem obrovského množství aktivit. Proto je vhodnější podrobnější a pestřejší rozdělení, které detailněji zobrazuje následující struktura:

Tabulka 4: Struktura nástrojů rozvoje venkova

Nástroj	Forma implementace
Administrativní	Legislativa, závazné procedury, postupy, organizační normy
Koncepční	Strategie, programy, plány, politické deklaráce, pozemkové úpravy, územně plánovací dokumenty
Institucionální	Instituce, regionální management, spolupráce
Věcné	Infrastruktura, poskytnutí prostor a služeb, poradenství
Sociálně - psychologické	Komunikace, vzdělávání, motivace
Finanční	Dotace a granty, systém finančních podpor

Zdroj: vlastní zpracování, data: BINEK a kol.²⁰

Poslední typologií nástrojů, které se věnuji v následující části, je třídění nástrojů lokálního rozvoje podle Perlína. Rozděluje nástroje podle charakteru a územní působnosti:

²⁰ SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Nástroje rozvoje venkova* [online]. © 2014 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/06-nastroje-rozvoje.html#nastroje

- a) Podle charakteru:
 - a. organizační a administrativní – změny ve způsobu organizace veřejné správy, vykazování a administrativy pro zajištění činnosti;
 - b. legislativní a metodické – změna nároků a podzákoných norem, změny metodik;
 - c. věcné – zajištění konkrétní činnosti;
 - d. dotační a finanční – dotace a slevy na daních.

- b) Podle územní působnosti:
 - a. celostátní (na úrovni ČR);
 - b. regionální (na úrovni krajů);
 - c. mikroregionální (na úrovni OPR);
 - d. lokální (na úrovni obce).²¹

Pro úspěšné a efektivní řízení a fungování rozvoje je nezbytné si stanovit cíle, které mají být v určitém časovém horizontu dosaženy a formulovat kroky, které vedou k jejich dosažení. Mezi základní dokumenty regionálního a rurálního rozvoje patří:

- o *Strategie regionálního rozvoje (SSR)*

SRR je základním dokumentem, který formuje institucionální rámec regionálního rozvoje v ČR. S nímž nepochybně souvisí zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, na který jsou navázány další dva dokumenty a to Strategie regionálního rozvoje ČR a Národní rozvojový plán. Struktura Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 je postavena na syntéze analytických podkladů a předurčuje prostředí pro implementační fázi. Hlavní cíle současné strategie pro roky 2014 – 2020 jsou:

1. Růstový cíl

Prioritní oblastí je regionální konkurenceschopnost, kdy je prioritní využít potenciálu rozvojových území a rozvoj klíčové infrastruktury nadregionálního významu.

²¹ PERLÍN, R. *Nástroje lokálního rozvoje* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020. Praha, 6. 2. 2020. Přírodovědecká fakulta UK [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Perl%C3%ADn-2-n%C3%A1stroje-lok%C3%A1ln%C3%ADho-rozvoje.pdf>

2. Vyrovnávací cíl

Prioritní oblastí je územní soudržnost, kde jde o zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území, vyvážený rozvoj stabilizovaných území a oživení periferních území.

3. Preventivní cíl

Prioritní oblastí je environmentální udržitelnost, kde jde o ochranu a udržitelné využívání zdrojů v regionech a ochranu přírody a krajiny, kvalitní a bezpečné prostředí pro život.

4. Institucionální cíl

Prioritní oblastí je veřejná správa a spolupráce, kde se zaměřuje na zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů a podporu spolupráce na místní a regionální úrovni.

Globálním cílem RP ČR pro 2014 – 2020 je zajištění dynamického a vyváženého rozvoje území ČR se zřetelem na kvalitu života a životní prostředí a také přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků.²²

V současné době je již vytvořena nová Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ pro období 2021 – 2027. Ambicí této strategie je stanovit hlavní cíle regionálního rozvoje s ohledem na podporu dynamického, vyváženého a udržitelného rozvoje území. SSR 21+ se zaměřuje na témata, která je nutné řešit intervencemi z národní úrovně a která mají určitá územní specifika. Vstupní analýza pro přípravu SRR 21+ vychází z analytického podkladu, který byl strukturován do šesti základních okruhů a byly položeny otázky a stanoveny základní okruhy analytické části. Mezi hlavní cíle patří ekonomický rozvoj, kvalita života a občanská společnost, sítě, kvalita prostředí a veřejná správa a regionální rozvoj. Z analýzy **ekonomického rozvoje** vyplívá dominantní postavení Prahy a rostoucí tempo hospodářského růstu v Plzeňské, Zlínském a Jihomoravském kraji. V Pražské a Brněnské metropoli je nejvyšší produktivita práce, naopak růst produktivity práce

²² MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. 3. vydání, 2013. [online].s 78-80 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/a9fc8be4-58a0-4137-9c6d-f9a05466a115/SRR-2014-2020.pdf.aspx?ext=.pdf>

v Karlovarském kraji je velmi nízký. Metropolitní území mají relativní i absolutní růst ekonomických subjektů, zatímco hospodářsky problémové regiony (především Karlovarský a Ústecký kraj) zaznamenal pokles celkového počtu ekonomických subjektů. V oblasti venkovských regionů (často ve vnitřní periferii) tvoří dominantní zaměstnavatele střední podniky. U strukturálně postižených krajů neustále přetrvává nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Pokud se zaměříme druhou oblast - **kvalitu života a občanskou společnost**, vykazuje Pražská metropole výrazně vyšší přirozený přírůstek ve srovnání s ostatními kraji. Hospodářsky problémové regiony mají nejnižší naděje na dožití, je zde nejvyšší dynamika stárnutí svědčící o odchodu zejména mladších skupin obyvatelstva a mají dlouhodobě záporné migrační saldo. Praha a Brno mají naopak nejnižší tempo demografického stárnutí, které svědčí zejména o příchodu mladších skupin obyvatelstva. Venkovské a periferní oblasti mají dlouhodobě záporný přirozený přírůstek. Praha a Jihomoravský kraj mají dlouhodobě nejvyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním. Naopak Karlovarský, Moravskoslezský a Ústecký kraj vykazují u dílčích indikátorů v oblasti regionálního školství stagnaci či zhoršující trend ve srovnání s ostatními regiony. Ve všech regionech došlo k poklesu bytové výstavby. Hospodářsky problémové regiony mají nejvyšší podíl osob ohrožených chudobou a nejvyšší podíl osob v exekuci. V kategorii vnitřních periferií je nejhorší dostupnost úřadů veřejné správy zpravidla na pomezí krajů, poblíž hranic státu a hranic vojenských újezdů. V metropolitních oblastech je relativně horší dostupnost veřejných služeb v jejich zázemí. Byla analyzována také volební účast, která vykazuje prostorově relativně rovnoměrný pokles, kdy je opět nižší účast v hospodářsky problémových regionech. Třetí oblastí jsou **sítě**. Nejhorší napojení na dopravní síť je v Karlovarském, Jihočeském a Libereckém kraji. Nejzatíženější úseky jsou na hranicích Pražské a Brněnské metropole, což je zátěž pro obce v suburbii. Určité části Plzeňského, Jihočeského kraje a Kraje Vysočina jsou hůře dostupné prostřednictvím veřejné dopravy. Zaostávající venkov není o víkendech obsluhován veřejnou dopravou (jedná se o téměř polovinu obcí do 3 000 obyvatel). Periferie mají také horší dostupnost internetu, postrádají kvalitní připojení pro rozvoj veřejných služeb využívajících digitální technologie včetně internetu. Čtvrtá oblast se týká **kvality prostředí**, kdy byl zjištěn úbytek antropogenních ploch (plochy dříve využívané k těžbě, které mohou sloužit k novému využití) v hospodářsky problémových regionech,

v Ústeckém a Moravskoslezském kraji také nejvíce emisí znečišťujících látek. Posledním sektorem bylo zkoumání situace **nastavení veřejné správy** v souvislosti s regionálním rozvojem. Důraz byl v posledních letech kladen na posílení spolupráce mezi obcemi. Významným tématem je i nastavení podpory regionálního rozvoje a lepší vzájemné propojení strategických dokumentů. Do budoucna se zvažuje umožnění větší podpory regionálního rozvoje na nižší úrovni (př. na úrovni obcí s rozšířenou působností). Města jako centra širšího zázemí často nemají dostatečnou administrativní kapacitu pro zajištění veřejných služeb a úřady obcí s rozšířenou působností nemají dostatečné personální kapacity k zajištění služeb pro celé zázemí. Překážkou existence či rozvoje živnostníků či mikro podniků je administrativní zátěž, která má největší dopady na venkově. V těchto územích je totiž role malých podniků klíčová. Na základě několika analýz, včetně SWOT analýzy, stanovuje SRR 21+ vizi: *„Regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperitu firem. Jsou respektovány principy udržitelného rozvoje a limity životního prostředí. Všechny regiony jsou nad průměrem EU, nebo se mu přibližují v ekonomickém smyslu i v kvalitě života a v přitažlivosti a konkurenceschopnosti jsou na předních místech ve střední Evropě.“* Strategie stanovila 6 strategických cílů, jež doplňují specifické cíle a jejich typová opatření.²³

- Národní rozvojový plán

Národní rozvojový plán/priority, jsou zastřešujícím dokumentem různých programů a s nimi spojených projektů. Záměrem Evropské unie je, aby ESI fondy maximálním možným způsobem přispěly k naplňování konceptu Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. S ohledem na tuto strategii byly v Dohodě o partnerství pro programové období 2014-2020 definovány národní rozvojové priority. K jejich naplňování dochází díky jednotlivým programům, skrze které se čerpají prostředky z ESI fondů. Ty můžeme rozdělit na tematické programy, které jsou zaměřeny

²³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* [online]. ©2020, s 3-65 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

na specifické oblasti, a na programy Evropské územní spolupráce, při jejichž čerpání je nutná spolupráce překračující hranice jednoho členského státu.

Obrázek 3: Alokace ESI fondů mezi tematickými programy v období 2014-2020

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR²⁴

Po roce 2020 přijde na řadu programové období 2021 – 2027, kdy bude pro členské státy EU nutností vyrovnat se s řadou nových výzev, které jednotlivé státy i EU jako celek čekají. Návrh celkové alokace pro ČR je 20 mld. EUR, přičemž nejvíce financí bude přerozděleno z Evropského fondu pro regionální rozvoj (téměř 11 mld. EUR). Jednání probíhají již od roku 2016 a jsou ovlivněna mnoha faktory. Mezi ty zásadní patří např. vystoupení Velké Británie z EU či nutnost řešit migrační a bezpečnostní otázky. Tématy jsou globalizace, obrana, sociální pilíř, hospodářská a měnová unie, rozpočet.²⁵

- Sektorové operační programy

Operační program je dokument schválený Evropskou komisí v dohodě s dotyčným státem a vyplývá z Národního rozvojového programu. Obsahuje ucelený soubor priorit, který zahrnuje víceletá opatření a může být realizován s využitím pomoci z jednoho nebo více

²⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programové období 2014-2020* [online]. © 2020 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

²⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programové období 2021-2027* [online]. © 2020 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

fondů EU.²⁶ Operačních programů (obrázek 3) je v aktuálním programovém období 2014-2020 celkem 11, z nichž je nejvíce financí alokováno z OP Dopravy, Integrovaného regionálního OP a OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Pro období 2021 – 2027 je prozatím v návrhu 7 operačních programů, jejichž struktura a výčet vychází z priorit a cílů stanovených Evropskou komisí na jaře 2018. Novými programy jsou OP Konkurenceschopnost, Integrovaný regionální operační program, OP Výzkum a vzdělávání, OP Lidské zdroje, OP Životní prostředí, OP Doprava, OP Technická pomoc a kvalita správy. Dále je zmiňován Program přeshraniční spolupráce, který bude upřesněn na základě spolupráce se sousedními státy. Priority a cíle:

Tabulka 5: Přehled priorit a cílů ČR pro programové období 2021-2027

PRIORITY	CÍLE
1. Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí	➔ Zlepšení kvality životního prostředí, zavedení nízkouhlíkové ekonomiky a adaptace na změnu klimatu
2. Rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií	➔ Výzkumný a inovační systém zvyšující konkurenceschopnost společnosti v kontextu technologické změny
3. Vzdělaná a sociálně soudržná společnost	➔ Konkurenceschopná a soudržná společnost
4. Dostupnost a mobilita	➔ Efektivní, dostupná a k životnímu prostředí šetrná doprava
5. Udržitelný rozvoj území	➔ Udržitelný a integrovaný rozvoj městských a venkovských oblastí

Zdroj: vlastní zpracování, data: publikace Priority financování v ČR 2021-2027²⁷

²⁶ HUDEČKOVÁ H., LOŠŤÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9. s 143

²⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Leták Priority financování v ČR 2021-2027* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/publikace-pro-obdobi-2021-2027>

- Iniciativy společenství

Prostřednictvím těchto iniciativ, z nichž se první objevily jako pilotní intervence v roce 1988, jsou hledána společná řešení pro specifické problémy. Nejznámějším je Iniciativa Společenství pod názvem Leader.

Zkratka LEADER znamená „Links between Actions for the Development of the Rural Economy“ – Propojení akcí pro rozvoj ekonomiky venkova. Jeho obsah a dosah jde daleko za tento název. Skupina místních aktérů musí sestavit plán rozvojových aktivit, které navrhuje. Leader+ oslovuje prioritní oblasti:

- 1) Strategie rurálního rozvoje, které musí být endogenní a integrované. Výsledky a zkušenosti z těchto strategií by měli být přenositelné do jiných venkovských oblastí, komplementární s cíli a politikou EU a s rozvojem jednotlivých venkovských regionů. Zároveň by měly oslovovat současná specifická evropská témata, která jsou nejvíce zdůrazňována v oficiálních dokumentech EU. Mezi hlavní témata patří nové technologie a know-how pro větší konkurenceschopnost místních podniků a dotčených oblastí, kvalita života ve venkovských oblastech, výroba místních produktů s vyšší přidanou hodnotou a co nejlepší využití přírodních a kulturních zdrojů (trvale udržitelný rozvoj).
- 2) Mezinárodní a mezi-oblastní spolupráce.
- 3) Využití tzv. síťového přístupu, založeného v dané oblasti existujících sítích a sociálním kapitálu.

- Inovační aktivity

Zhruba půl procenta prostředků ze Strukturálních fondů EU je věnováno na oblast Inovačních aktivit, v nichž vidíme propojení teorie a praxe. Aby bylo možné zlepšovat kvalitu regionálních rozvojových strategií, podporuje Evropská komise vznik takových idejí, které vzhledem ke své novosti ještě nebyly a ani nemohly být adekvátně využity k rozvoji. S pomocí těchto nových myšlenek se mohou regiony vyrovnávat s výzvami

informační společnosti a mohou utvářet své ekonomiky tak, aby se staly více konkurenceschopné.²⁸

○ Podpora rozvoje regionů 2019+

Regionální programy jsou účinnými nástroji, díky nimž můžeme pozitivně ovlivňovat území regionů, především těch znevýhodněných nebo strukturálně či jinak postižených.

Podprogramy podpory: Podpora obnovy a rozvoje venkova, Podpora obcí s 3 001 – 10 000 obyvateli a Podpora obcí s více než 10 000 obyvateli. Cílem podprogramů je především podpora a rozvoj obcí, zvýšení kvality života jejich obyvatel a zlepšení atraktivity obecního prostoru. Realizací je podpoření dynamického a vyváženého rozvoje obcí v ČR.²⁹

Podprogram Podpora obnovy venkova se zaměřuje na oblasti:

- podpory obnovy místních komunikací,
- podpory obnovy sportovní infrastruktury,
- podpory obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury,
- podpory vítězů soutěže Vesnice roku,
- rekonstrukce a přestavba veřejných budov,
- revitalizace veřejných ploch v zastavěném území obce,
- obnovy drobných sakrálních staveb a hřbitovů,
- podpory budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku,
- podpory dostupnosti služeb,
- sdílené vybavení komunální technikou,
- podpory venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji obcí.³⁰

²⁸ HUDEČKOVÁ H., LOŠŤÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9. s 152-153

²⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Podpora rozvoje regionů 2019+* [online]. © 2020 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Podpora-a-rozvoj-regionu/Program-Podpora-rozvoje-regionu-2019>

³⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *117D8210 – Podpora obnovy a rozvoje venkova* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-a-rozvoj-regionu/program-podpora-rozvoje-regionu-2019/podprogram-podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova>

Stejně jako musíme mít zmapované nástroje a aktéry rozvoje venkove, měli bychom znát trendy a budoucí směřování. Mezi hlavní trendy současnosti patří:

- Pokles počtu obyvatel, odchod mladých a vzdělaných lidí z venkova do měst, stárnutí populace
- Požadavky lidí na občanskou vybavenost neustále rostou, koncentrace občanského vybavení do centrálních míst vyššího řádu
- Roste mobilita lidí a jejich nároky na dostupnost sídel
- Klesá počet pracovních míst, přechází se k postindustriální ekonomice
- Roste konkurence mezi městy, hledají se konkurenční výhody a využívají místní zdroje
- Rozvíjí se alternativní formy podnikání a vznikají nové formy lokálně ekonomického myšlení
- Rozvíjí se internet, chytrá doprava a odpadové hospodářství
- Rostou zastavěné plochy, vznikají problémy s brownfieldy a nevyužívanými domy
- Potřeba revitalizace sídel a center
- Meziobecní a mikroregionální spolupráce se stává stále důležitějším faktorem v řešení problémů malých obcí i měst.³¹

³¹ JEŽEK, Jiří. *Budoucnost venkova a malých měst: trendy, vize a možnosti řešení* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020, Praha, 6. 2. 2020 Západočeská univerzita v Plzni. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Je%C5%BEek_Venkov-2020.pdf

3.2 Kvalita života

Následující kapitola se zabývá kvalitou života, jejíž praktické souvislosti zaujímají významné místo v konkrétních rozvojových aktivitách, o kterých se dnes mluví téměř ve všech rozvojových dokumentech.

3.2.1 Definice pojmu kvality života

Kvalita života je těžko uchopitelným pojmem. Radim Perlín tvrdí: „Kvalita života má různé aspekty. Chceme, abychom žili na území, které je bezpečné, chceme žít na území, kde máme možnost se pracovním uplatnit, kde je území klidné a zdravé. Je věcí státu, aby se dohodl, do jaké míry chce kvalitu života garantovat a podporovat. Vždy se musí jednat o velikostní kategorie. Jinak bude vypadat sídlo, které má 30 obyvatel, zcela jinak bude vypadat obec, kde žije 300 nebo 500 obyvatel, zcela jinak bude vypadat obec, která má 1000 obyvatel. Životy v obcích se liší a je velmi těžké určit kategorie.“³²

Řešení sociálních problémů, objevujících se na venkově nebo v různých regionech, je spojeno se zlepšením podmínek života lidí zde žijících. V této souvislosti se často v hlavních dokumentech rozvoje mluví o nutnosti dosáhnout růstu kvality života. Pojem kvality života lze sledovat ze dvou úhlů pohledu:

- 1) Sociálně psychologického, kdy se zaměřujeme na individuální aspekt prožívání a pocitů tzv. *well-being*, což lze přeložit jako *pohoda*. Psychologové někdy používají termín spokojenost či štěstí. Jde o jakýsi subjektivní pocit kvality života vázaný na to, jak jedinec prožívá různé životní situace.
- 2) Sociologického, pro který není důležité individuální prožívání, ale stav, proměny a různost kvality života celé společnosti. Oproti předchozímu pohledu se sociologie zaměřuje na tzv. *welfare*, který se do českého jazyka překládá jako *blahobyť*. Takto sledovaná kvalita života je tou, k jejímuž zlepšení směřují rozvojové projekty.

³² PERLÍN, R. *Rozvoj venkova*. In: Studio ČT24 [televizní magazín]. © 1996–2020, ČT24 6.2.2020 17:30.

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/220411058030206/>

Nejčastěji tento pojem představuje něco, co překračuje čistě materiální potřeby uspokojitelné prostřednictvím zboží. Proto je kvalita života posuzována podle indikátorů, jenž často odkazují také k úrovni modernizace. Hlavními indikátory jsou:

- životní prostředí (stupeň znečištění ovzduší emisemi prachu či škodlivých plynů, znečištění vod, nakládání s půdou včetně užívání hnojiv, stav lesů, nakládání s odpady a vývoj ve všech oblastech životního prostředí),
- zdraví a nemoci (střední délka života, kojenecká úmrtnost, nadváha či chorobné poruchy v přijímání potravy, typy a druhy nemocí, příčiny pracovní neschopnosti, příčiny smrtí, úrazy, nehody, počet lékařů na pacienta, počet lůžek na obyvatele, sebevraždy, kouření, alkohol, nelegální drogy),
- využití volného času (návštěvnost kin, divadel, koncertů a výstav nebo hradů a zámků či sportovních akcí, sledovanost televize, poslechovost rádia, rekreační aktivity, způsoby trávení dovolené),
- mezilidských vztahů (obecně například vztahy spolupráce či konfliktu, konkrétněji například způsoby chování na veřejnosti, vztah mladých a starých, vztah k místu bydliště, vztahy mužů k ženám, vztahy uvnitř rodiny /domácí násilí),
- sociálních i technologických charakteristik práce (zaměstnanost/nezaměstnanost a její důvody, členění zaměstnanosti/nezaměstnanosti podle sektorů, profesí regionů, pohlaví, vzdělání, věku či délky, stupeň automatizace pracovního procesu, využití počítačů),
- sociálních jistot a občanských svobod (zajištění zaměstnanců, zajištění ve stáří, v nemoci, zajištění marginalizovaných skupin obyvatelstva, právo volit a být volen, právo shromažďovací, právo sdružovat se v odborech, rovné zacházení pro ženy a muže, možnost vyjadřovat se k dění v regionu/společnosti),
- osobní i kolektivní bezpečnosti (způsoby zajištění vnější bezpečnosti - armáda, způsoby zajištění vnitřní bezpečnosti - policie, bezpečnostní služby, typy zločinů, počet obviněných na počet obyvatel),
- možnosti podílet se na řízení společnosti (prostřednicím občanských sdružení a účasti v komunitních aktivitách, podíl zastoupení žen, etnik, mladých/starých v politickém životě, ve vedení státu, ve vedení firem, vztah lidí k politice, volební účast),

- vzdělání (počty žáků a studentů, jejich výsledky a uplatnění na trhu práce, typy vzdělání a typy škol ve vztahu k počtům žáků/studentů, délka vzdělání, dovednosti studentů/žáků, financování školství),
- rodina (sledování počtu dětí, způsobů reprodukce např. rok narození prvního dítěte, počty bezdětných žen, potraty, způsoby sexuálního chování, nemanželské děti, sňatky a rozvody).

Metodika **Economic Intelligence Unit**, kterou poskytuje světově uznávaný časopis *The Economist*, používá následující indikátory:

- materiální blahobyt (HDP na osobu v paritě kupní síly v USD),
- zdraví (měřeno délkou života při narození),
- rodinný život (měřeno indexy rozvodovosti na 1000 obyvatel),
- politická stabilita a bezpečnost (měřeno žebříčky bezpečnosti a celkovou politickou stabilitou),
- komunitní život (měřeno indexy participace na životě církví a odborů),
- jistota práce (měřeno procentem nezaměstnanosti podle metodiky Mezinárodní organizace práce),
- politická svoboda (měřeno indexy politických a občanských svobod),
- genderová nerovnost (měřeno poměrem příjmů žen a mužů).³³

Kvalita života je velmi složitý a široký pojem. Je těžko uchopitelný pro svou multidimenzionalitu a komplexnost, která se dotýká lidské existence, smyslu života a samostatného bytí. Podstatou je brát v úvahu vývoj, proměny v prostoru a čase, společenské souvislosti, kulturní a historické kořeny, civilizační i generační změny a v neposlední řadě i náboženství.

Lidstvo spotřebovalo po 2. světové válce více přírodních zdrojů než za celou předchozí historii. Pětina obyvatel světa konzumuje až 90% světových přírodních zdrojů. Environmentální problémy jako odlesnění, eroze půdy, znečištění vody a vzduchu, ztráty v rybářství a toxické odpady stále více gradují. Zeměkoule se zahřívá a mizí zásoby

³³ HUDEČKOVÁ H., LOŠTÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. ISBN 978-80-213-1413-9. s 177-179

podzemní vody na všech kontinentech. Terorismus se stává stále nebezpečnějším a obtížně předvídatelným. Všechny tyto palčivé problémy dnešního světa se nedaří v postupující globalizované společnosti upokojivě řešit.

Existuje několik významných oblastí, které bezprostředně ovlivňují kvalitu a udržitelnost života. Jedná se o: sociální soudržnost a sociální stát, trh práce a zaměstnanost, vzdělávání, bydlení, rodinu, strukturu populace, péči o zdraví, vnější i vnitřní bezpečnost, životní prostředí a územní potenciály rozvoje.³⁴

3.2.2 Modely a metody měření kvality života

Přesné, teoreticky uspokojivé a spolehlivé měření kvality života, na kterém by se shodli odborníci, zatím neexistuje. Je to způsobeno zejména tím, že v sobě obsahuje dvě relativně samostatné složky – **objektivní** a **subjektivní**. Proto je posuzováno na základně vlastního vnímání a očekávání. Koncepty kvality života prezentuje následující kapitola.

3.2.3 Teoretické koncepty kvality života

Damián Kováč vytvořil komplexní model kvality života, který obsahuje tři úrovně: bazální (všelidská), individuálně specifickou (civilizační) a elitní (kulturně – duchovní). Model je zastřešen smyslem života. Zobrazuje o ho následující tabulka 6.

³⁴ ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie III, Diagnózy soudobých společností*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova. Nakladatelství Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1486-1. s 122-124

Tabulka 6 Model kvality života (Kováč)

	Smysl života	
	Bezproblémové stárnutí	
	Úroveň kultivace osobnosti	
	Společenské uznání	
	Podpora nezávislým	
	Podpora života	
	Univerzální altruismus	
Axiologické styly (dionýsovský, apolonský), životní styly (celibát, workoholismus), ideové styly (dogmatismus, liberalismus), kognitivní styly	Pevné zdraví	Vášně (sexuální, hráčská, cestování), koníčky (sport, tvořivost), zájmy (o věci, lidi, ideje)
	Prožívání životní spokojenosti	
	Uspokojivé sociální prostředí	
	Úroveň společenského vývoje	
	Přátelské prostředí	
	Úroveň znalostí a kompetencí	
	Dobrý fyzický stav	
	Normální psychický stav	
	Vyrůstání ve funkční rodině	
	Odpovídající mater. - sociální zabezpečení	
	Život chránící životní prostředí	
	Získání schopností a návyků pro přežití	

Zdroj: vlastní zpracování, data Kováč D. *Kultivace integrované osobnosti*, Psychologie Dnes, s 12-14

Další teoretický koncept pochází z Kanady a obsahuje pět základních domén, které jsou systematicky monitorovány:

QQL:

- zdraví,
- volný čas a osobní rozvoj,
- práce a profesní rozvoj,

- bydliště, komunita a okolí,
- rodina a sociální život.

K nejnámějším patří model vyvinutý Centrem pro podporu zdraví na Univerzitě Toronto v Kanadě. Zahrnuje tři základní domény a devět dílčích domén.

Tabulka 7 Model kvality života centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto

BÝT (BEING) – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí	Zdraví, hygiena, pohyb, výživa, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí	Psychologické zdraví, cítění, vnímání, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
PATŘIT NĚKAM (BELOINGING) – spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení	Domov, pracoviště, škola, sousedství, komunita
Sociální napojení	Rodina, přátelé, sousedé, spolupracovníci
Komunitní napojení	Pracovní příležitosti, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity
REALIZOVAT SE (BECOMING) – dosahování osobních cílů (naděje, aspirace)	
Praktická realizace	Domácí aktivity, školní a zájmové aktivity, placená práce, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: vlastní zpracování, data z The quality of life model³⁵

Některé nástroje jsou založeny na subjektivním prožívání vlastní situace člověka, avšak existují pokusy o měření a určitou objektivizaci vnějších charakteristik socioekonomického, ekologického či politického prostředí. Příkladem je Mercerův výzkum

³⁵ UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Center for Health Promotion. [online]. [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

kvality života z roku 2005, který je výsledkem celosvětového výzkumu kvality života. Je založen na detailním hodnocení 39 kritérií kvality života, které jsou seskupeny do kategorií:

- politické a sociální prostředí,
- ekonomické prostředí,
- oblast zdravotnictví,
- sociokulturní prostředí,
- školství a vzdělávání,
- veřejné služby a doprava,
- rekreace,
- bydlení,
- konzumní zboží,
- přírodní prostředí.

Měření objektivní stránky kvality života se dnes provádí zejména prostřednictvím zvolených indikátorů, které umožňují na různých úrovních identifikovat stav a trendy vývoje. Zprostředkovává také souhrnné informace o environmentálních, demografických, sociálních a ekonomických jevech a soustřeďuje se zejména na předpokládané zdroje kvality života. V tomto případě mluvíme o objektivních indikátorech kvality života. K nejznámějším pokusům, jakým způsobem je možné měřit kvalitu života, patří Index lidského rozvoje. Je vypočítáván z řady kategorií, ovšem mezi nejzákladnější řadíme 3 kategorie: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotnou životní úroveň. Lidské zdraví je vyjádřeno jako průměrná očekávaná délka života při narození, úroveň vzdělanosti jako podíl gramotného obyvatelstva a kombinovaný podíl populace z příslušné věkové skupiny navštěvující školy prvního, druhého a třetího stupně, a v neposlední řadě hmotná životní úroveň, která je vyjádřena jako hrubý domácí produkt na osobu v USD, který je počítán na paritu kupní síly.³⁶

³⁶ ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie III, Diagnózy soudobých společností*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova. Nakladatelství Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1486-1. s 122-137

Podle nejnovější zprávy o lidském rozvoji (*Human Development Report* vydávaný *United Nation Development Programme*) zaujímá Česká Republika v současné době 26. místo z celkového žebříčku s hodnotou HDI 0,891.³⁷

Tabulka 8: Konstrukce HDI

Dimenze lidského rozvoje	Ukazatel	Index dimenze	Minimální hodnota	Maximální hodnota
Zdraví	Očekávaná délka života při narození	Index očekávané délky života	25 let	85 let
Vzdělání	Podíl gramotných na dospělé populaci	Index vzdělání	0 %	100 %
	Složený hrubý podíl zapsaný ke studiu v primárním, sekundárním a terciálním stupni vzdělávání		0 %	100 %
Životní úroveň	HDP na osobu (PPP USD)	Index HDP	100 PPP USD	40 000 PPP USD

Zdroj: vlastní zpracování, data SYROVÁTKA, M.³⁸

Subjektivní indikátory, jako jsou pocity štěstí či uspokojení, jsou získávané z kvantitativních výzkumů. Mluvíme zde o spokojenosti s daným stavem – pocit dobrého života, spokojenosti s ním a seberealizací. Hodnocení bývá ovlivněno věkem, příjmem,

³⁷ HUMAN DEVELOPMENT REPORT OFFICE. *Human Development Index Ranking 2019* [online]. © 2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/content/2019-human-development-index-ranking>

³⁸ SYROVÁTKA, Miroslav. *Jak (ne)měřit kvalitu života: kritické pohledy na index lidského rozvoje. Mezinárodní vztahy* [online] © 2008 [cit. 2019-03-03]. ISSN 2570-9429. Dostupné z: https://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/Syrovatka_HDI.pdf s 12

vzděláním, zdravotním stavem a dalšími faktory. Instrumenty k měření kvality života můžeme dělit podle toho, co měří, na celkovou spokojenost, jednotlivé aspekty kvality života, spokojenost s jednotlivými oblastmi života nebo na komplexní indexy. Dotazníky dělíme na všeobecné, které jsou určené pro běžnou populaci, a speciální, určené pro osoby s určitou nemocí nebo postižením. Tento typ dotazníku zjišťuje dopad nemoci na každodenní život a subjektivně hodnotí zdravotní potíže.³⁹

3.2.4 Faktory ovlivňující kvalitu života v obci

Kvalita života zahrnuje celou řadu faktorů, které ovlivňují spokojenost občanů s jejich životem. Jedná se například o životní prostředí, lidové zvyky a tradiční slavnosti, kriminalitu, budoucí vývoj obce, nabídku pracovních míst, dopravní dostupnost, možnost vzdělávání, zdravotnické zařízení a péči o staré lidi, možnosti společenského a kulturního vyžití, správu obce, kvalitu prostředí a infrastrukturu obce a v neposlední řadě mezilidské a sousedské vztahy. Na životě na venkově oceňují lidé hlavně klid a životní prostředí. Budoucí rozvoj obce a její kvalitu mohou ovlivnit v největší míře především její představitelé – starosta a zastupitelstvo.⁴⁰

Zlepšování kvality života je postavené na komplexních řešeních, jejichž východiskem jsou myšlenky o udržitelném rozvoji. Udržitelný rozvoj představuje takový rozvoj, jenž má uspokojit potřeby současnosti, aniž by byly ohroženy potřeby budoucích generací. Rozvoj všech pilířů musí být rovnovážný a nelze je vnímat odděleně. Vylidňování marginalizovaných obcí a regionů vede k redukci základních služeb a vybavenosti v těchto územích. Jedná se především o dostupnost služeb denní potřeby

³⁹ ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie III, Diagnózy soudobých společností*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova. Nakladatelství Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1486-1. s138-139

⁴⁰ MAJEROVÁ, Věra a kol. *Český venkov 2008. Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1991-0. s. 89-94

a zdravotnictví, dopravní technickou vybavenost, popřípadě nabídku volnočasových aktivit dostatečné kvality.⁴¹

Kvalita života tedy nepředstavuje krátkodobý fenomén, ale přetrvávající, dlouhodobější stav regulovaný mechanismy psychické rovnováhy. Definování kvality života s významem celkové životní spokojenosti se výslovně vztahuje k vnitřním standardům hodnocení - oblastem, které jsou pro jednotlivce důležité. Kvalita života není chápána jako úroveň objektivně uspokojovaných potřeb, ale naznačuje to, co si člověk přeje od života a zahrnuje oblasti, které dělají jeho život dobrým, nikoli pouze snesitelným.

⁴¹OUŘEDNÍČEK M., ŠPAČKOVÁ P., FEŘTROVÁ M. *Sociální prostředí a kvalita života v depopulačních regionech ČR* [online časopis].07/2011, © 2020 [cit. 2020-03-22] s 780. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/viewpdf?id=48923>

4 Charakteristika obce a kraje

Následující praktická část diplomové práce prezentuje charakteristiku vybrané obce a kraje, ve kterém se nachází a který ji bezpochyby ovlivňuje. Nejprve je charakterizován kraj, popsána jeho historie a nastíněny jeho největší problémy. Dále obec, její historický vývoj, současný chod a vedení. Následně je prezentováno vlastní výzkumné šetření, kterému předcházelo stanovení hypotéz. Druhá polovina kapitoly prezentuje výsledky šetření s vlastním vyhodnocením a analýzou shrnující silné a slabé stránky spolu s příležitostmi a ohroženími. Praktickou část završuje verifikace/falzifikace hypotéz a doporučující návrhy vedoucí ke zlepšení kvality života ve vybrané obci.

4.1 Ústecký kraj

Ústecký kraj leží na severozápadě České republiky při hranici se Spolkovou republikou Německo. Na severovýchodě sousedí s Libereckým krajem, na západě s Karlovarským krajem a malá část hranice zaujímá Plzeňský a Středočeský kraj. Modře vyznačená oblast v obrázku 4 znázorňuje polohu kraje.

Obrázek 4: Mapa polohy Ústeckého kraje

Zdroj: ÚSTECKÝ KRAJ. Mapa kraje⁴²

⁴² ÚSTECKÝ KRAJ. *Mapa kraje* [online]. © 2007 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <http://www.geografie.unas.cz/cr/ustecky-kraj.php>

4.1.1 Charakteristika kraje a historický rámec zkoumané oblasti

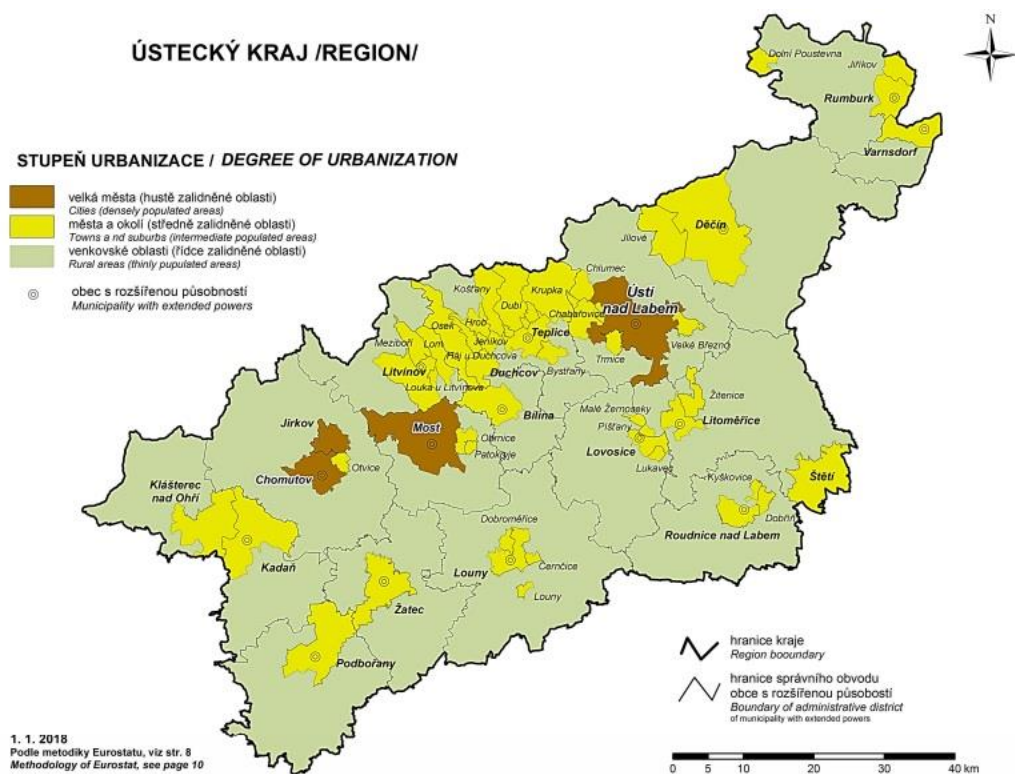
Podél hranic s Německem je oblast uzavřena pásmem Krušných hor, Lužickými horami a Labskými pískovci. Krušné hory jsou velmi starým pohořím tvořeným hlubinnými vyvěřelinami nebo prvohorními krystalickými břidlicemi. Nejvýše položené místo kraje leží na úbočí nejvyšší hory Krušných hor - Klínovce, jehož vrchol se nachází na území kraje Karlovarského. Nejnižší položeným místem kraje a celé ČR je hladina řeky Labe u Hřenska. Z geografického hlediska je tedy kraj velmi rozmanitý a odlišný. Rozloha kraje činí 5 339 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. Zemědělská půda zaujímá téměř 52 % území kraje, lesy se rozkládají na téměř 31 % a vodní plochy na 2 % území. Stejně jako je rozmanitá a rozdílná geografická stránka kraje, rozdílnost nalézáme i z hospodářského hlediska, struktury osídlení nebo stavu životního prostředí. Hospodářský význam kraje je dán historicky velkým nerostným bohatstvím, obzvláště rozsáhlými ložisky hnědého uhlí, uloženými nízko pod povrchem. Hnědouhelná pánev se rozkládá pod svahy Krušných hor a táhne se od Ústí nad Labem až po Kadaň. Z dalších důležitých surovin, které se v kraji těží, jsou významná ložiska kvalitních sklářských a slévárenských písků a stavebního kamene. V kraji lze vymezit čtyři oblasti, které se od sebe významně odlišují:

- Podkrušnohoří - oblast s vysoce rozvinutou průmyslovou výrobou (Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem),
- Litoměřicko a Lounsko – produkce chmele a zeleniny (Polabí, Poohří), vína (Litoměřicko),
- Mostecko – pěstování vinné révy (zrekultivované pozemky po těžbě uhlí),
- Děčínsko – periferní území bez průmyslové a zemědělské výroby.⁴³

K 30. 9. 2019 žije v Ústeckém kraji 820 767 obyvatel.⁴⁴ Nej hustěji je osídlena podkrušnohorská hnědouhelná pánev. Obrázek 5 znázorňuje stupeň urbanizace v oblastech Ústeckého kraje.

⁴³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika kraje* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_kraje

Obrázek 5: Stupeň urbanizace v Ústeckém kraji

Zdroj: ČSÚ. Malý lexikon obcí České republiky 2018⁴⁵

Ústecký kraj je rozdělen do sedmi okresů (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem), které se dále člení na 354 obcí nejrůznější velikosti, z toho je 59 obcí se statutem města. Od 1. 1. 2003 vstoupila do 2. fáze reforma veřejné správy, která stanovila vyhláškou správní obvody obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem, včetně jejich sídel. Od tohoto data vzniklo v Ústeckém kraji 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností: Bílina, Děčín, Chomutov, Kadaň, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice,

⁴⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nejnovější údaje o kraji* [online]. © 2020 [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu>

⁴⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky – 2018*. Ústecký kraj: Mapa – stupeň urbanizace [online]. © 2020 [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>

Ústí nad Labem, Varnsdorf a Žatec a 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.⁴⁶

4.1.2 Problémové oblasti

Na Ústecký kraj se obecně pohlíží jako na problémový region. Komplexní model typologie českého venkova (Perlín, Kučerová, Kučera) řadí oblast Severozápadních Čech mezi strukturálně postižený průmyslový venkov se státní podporou. Český statistický úřad vytváří v rámci srovnávání krajů každoroční analýzu, kde zpracovává data z mnoha oblastí. Poslední dostupná data o postavení krajů v České republice jsou k 31. 12. 2018. V rámci subjektivního porovnávání a srovnání Ústeckého kraje s ostatními, bylo ze statistiky vybráno 5 nejproblémovějších oblastí:

- *Trh práce*: Z hlediska trhu práce je region podle Strategie regionálního rozvoje 2014–2020 dlouhodobě nejproblémovějším. Statistická data ukazují, že uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce tvoří 11,4%, což kraj řadí na 3. nejhorší pozici. Pracovních míst v evidenci úřadu práce je 4,6%.
- *Zemědělství*: Osevní plochu tvoří 6%, což kraj řadí až na 8. místo. Zemědělská plocha je nedostatkem z důvodu geografického reliéfu (hornatost) kraje.
- *Vzdělávání*: Vyšší odborné školy měli v roce 2018 1 384 studentů (4. příčka) a absolventů bylo 323 (5. příčka). Nejvíce absolventů je z oboru zdravotnictví a pedagogiky, což má spojitost s nedostatkem kvalitní pracovní síly právě v těchto oborech. Vysoké školy navštěvovalo 14 986 studentů (8. příčka), přičemž je nejvíce studentů z oblasti obchodu, administrativy a práva. Absolventů bylo 3 397 (7. příčka), kdy je nejvíce absolventů z oboru obchodu, administrativy a práva. Druhým nejstudovanějším oborem je technika, výroba a stavebnictví, což poukazuje na fakt, že je Ústecký kraj krajem průmyslovým.

⁴⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika kraje* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_kraje

- *Sociální zabezpečení:* V průměru vyšší podíl příjemců důchodů mají starobní důchody (7,6%) a invalidní důchody (9,8%), což kraj řadí na 4. příčku v příspěvcích pro invaliditu 3. stupně (9,2%) ze 179 108 osob v celé České republice.
- *Kriminalita a nehody:* Podíl registrovaných je 8,6% (5. příčka), dopravních nehody tvoří 10,3% (3. příčka) a požáry tvoří největší procentuální podíl v celé České republice – 11,7%.⁴⁷

Ústecký kraj je však problémový z mnoha dalších hledisek. Má také nejnižší míru bytové výstavby za poslední léta.⁴⁸ Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020 také udává, že patří mezi 3 oblasti s vysokým stupněm environmentálního ohrožení.⁴⁹ Proto je obecně známá jeho nízká úroveň oproti ostatním krajům České republiky.

4.2 Obec Černovice

Následující část práce popisuje vybranou obec. Blíže specifikuje její historický vývoj, místní správu a současný chod obce.

4.2.1 Charakteristika obce

Obec Černovice se nachází nedaleko statutárního města Chomutov v Ústeckém kraji. Příslušnou obcí s rozšířenou působností je okresní město Chomutov, od kterého je obec vzdálena pět kilometrů jihozápadním směrem. Dle regionálního turistického členění patří do oblasti Krušných hor a Podkrušnohoří a leží zhruba 14 km od německých hranic. Obec eviduje k 31. 1. 2020 celkem 624⁵⁰ obyvatel, a vzhledem k výstavbě nových rodinných

⁴⁷ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. 3. vydání, 2013, s 32-37 [online] [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/a9fc8be4-58a0-4137-9c6d-f9a05466a115/SRR-2014-2020.pdf.aspx?ext=.pdf>

⁴⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Srovnání krajů v České republice – 2019* [online]. © 2020 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/srovnani-kraju-v-ceske-republice-2019>

⁴⁹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. 3. vydání, 2013, s 66 [online]. [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/a9fc8be4-58a0-4137-9c6d-f9a05466a115/SRR-2014-2020.pdf.aspx?ext=.pdf>

⁵⁰ Data poskytnuta Obecním úřadem Černovice

domů se předpokládá, že bude počet nadále vzrůstat. Černovice patří k obcím Chomutovska, které poznamenala těžba hnědého uhlí - v minulosti hlubinná a v posledních letech povrchová. Dnes jsou navršené ochranné valy osazeny zelení a tvoří hranici, která zajišťuje současný rozvoj obce vedle těžebního prostoru.⁵¹

4.2.2 Historický vývoj

První dochovaná písemná zmínka o Černovicích pochází z roku 1281, kdy obec patřila do majetku komendy řádu německých rytířů v Chomutově. Období bylo charakteristické těžbou pískovce, který se dovážel do celého okolí. V roce 1488 získal Černovice rod Veitmilů. O devět let později bylo obyvatelům Černovic uděleno dědické právo, které pak do roku 1570 bratři Ladislav, Jan, Šebestián a Kryštof potvrdili na věčné časy. Dalším majitelem Černovic se stal rod Vitzhumů, který obec připojil k panství Ahníkov. Jelikož se však rod Vitzhomů zúčastnil stavovského povstání, byl mu po bitvě na Bílé hoře zkonfiskován majetek a Černovice nato spolu s Ahníkovským panstvím připadly rodu Martiniců.⁵² Hodnocení hospodářské situace Černovic k roku 1794: „*Stav majetku obce je částečně dobrý, částečně špatný. Žijí tu dobří lidé až na jistého Ignáce Rösslera, neklidnou hlavu, ale vůči vrchnosti se chová správně. Obyvatelstvo se živí polnohospodářstvím, tkalcovstvím a kamenickou prací. Je tu několik krejčích, ševců, tkalců, kovářů a dalších živností. Obec má i hospodu a triviální školu, kterou sama udržuje. Mají i obecní pozemky a farou patří do Chomutova*“.⁵³

Významnou byla pro Černovice těžba kamene v lomech nad obcí a na vrcholových partiích Hradiště. Tento kámen byl použit na řadě staveb v Chomutově a dovážel se rovněž do nedalekého Mostu na stavbu děkanského kostela. Kámen se zde nejenom těžil, ale rovnou zpracovával, k čemuž sloužila dnešní kamenická huť. Opravdu slavné bylo zdejší kamenosochařství.⁵⁴

⁵¹ PACHNER, Jaroslav. *Černovice*. Okresní muzeum Chomutov. 1995. s 3

⁵² OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd., 2017. s 2

⁵³ PACHNER, Jaroslav. *Černovice*. Okresní muzeum Chomutov. 1995. s 9

⁵⁴ OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd., 2017. s 2

V roce 1847 byl uveden český název Černovice v panství Hagensdorf (Ahníkov) a Prunéřov. V obci žilo 293 obyvatel a zástavba čítala 59 domů (další vývoj znázorňuje tabulka 8).⁵⁵

Obrázek 6: Historické foto - pohlednice Černovic z roku 1923

Zdroj: Obec Černovice⁵⁶

V druhé polovině 19. století nastal velký průmyslový rozmach Chomutovska, spojený s rozvojem těžby uhlí. Pro Černovice znamenal rozvoj velký přínos, jelikož se zde otevřel důl Karla von Mayera, na katastru obce byly vybudovány dvě železniční tratě a na Vejprtské trati nádraží Černovice. Později byl otevřen hnědouhelný důl Rafaeli. Stále velký význam mělo zemědělství se zaměřením na pěstování brambor, žita, ovse, ječmene a řepy. Na počátku 20. století v obci přibývalo stále více horníků a řemeslníků. Začaly se těžit a zpracovávat kaolinizované jíly, kvůli kterým byla v okolí obce postavena řada cihelen. V nich byla surovina používána k výrobě žáruvzdorného šamotového zboží. Zemědělský charakter obce se začal pomalu ztrácet a obyvatelé byli nuceni za prací dojíždět do Chomutova. Ve 30. letech přišla hospodářská krize, která sebou přinesla útlum rozvoje. Druhá světová válka proběhla v Černovicích v poklidu, teprve na jejím konci se stala obec dějištěm událostí. Již v prvních dnech po osvobození byl v obci zřízen Národní výbor. Po válce následoval odsun německého obyvatelstva, z něžž byli vyjmuti pouze

⁵⁵ PACHNER, Jaroslav. Černovice. Okresní muzeum Chomutov. 1995. s 6

⁵⁶ OBEC ČERNOVICE. *Historická pohlednice obce*. Dostupné z: <https://www.cernovice-ulk.cz/obec-cernovice-1/historie/>

horníci. Současně přicházeli noví osadníci z Čech a Slovenska. Následující tabulky znázorňují vývoj počtu obyvatel v obci od roku 1969 do současnosti.

Tabulka 9: Vývoj počtu obyvatelstva a domů 1869 - 1961

	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961
Obyvatelé	439	424	460	553	724	844	892	644	613
Domy	57	68	73	84	92	93	127	125	119

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ

Tabulka 10: Vývoj počtu obyvatelstva a domů 1970 - 2020

	1970	1980	1991	2001	2011	2019	2020
Obyvatelé	501	428	337	378	497	586	624
Domy	112	102	109	120	167	190	220

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ a Obecní úřad Černovice

Ještě v roce 1945 začaly v obci fungovat tělovýchovná jednota a požární oddíl. V roce 1947 byla zřízena družstevní společná prádelna a opět se rozvíjely živnosti – k roku 1948 zde byl truhlář, pekař, kovář řezník a v provozu bylo pět hostinců.⁵⁷

V obci bylo již v 50. letech v místním hostinci zřízeno kino, které se bohužel neudrželo v chodu, ale dnes slouží prostory jako společenský sál. V roce 1960 se staly Černovice na devět let osadou obce Spořice. Od 1. 7. 1969⁵⁸ se obec znovu osamostatnila a její oficiální vznik se datuje k 1. 7. 1973⁵⁹. Postup těžby hnědého uhlí si vynutil přeložku železniční trati Chomutov – Cheb, kvůli které došlo v obci k demolici řady starých zemědělských usedlostí a rodinných domků. V letech 1966 – 1968 proběhla výstavba nové trasy komunikace č. I/13 severně od staré trasy, což mělo za následek výrazné zlepšení životních podmínek v obci. V roce 1975 byla Stavbami silnic a železnic Karlovy Vary zřízena obalovna a ještě tentýž rok zde Okresní správa silnic založila svoji provozovnu. Po

⁵⁷OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd. Černovice: Obecní úřad, 2017.

⁵⁸PACHNER, Jaroslav. *Černovice*. Okresní muzeum Chomutov. 1995. s. 6, 21

⁵⁹MONITOR. *Obec Černovice. Charakteristika* [online]. [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00261831/charakteristika?obdobi=1909>

roce 1990 byl v Černovicích zřízen Obecní úřad. V roce 1993 byl zpracován územní plán sídelního útvaru Černovice, který musel být ovšem v roce 1995 doplněn a změněn kvůli rychlému rozvoji obce.⁶⁰

4.2.3 Současný chod obce

Dnes se v obci realizuje výstavba nových rodinných domů na západním okraji obce, sídliště domů „Pod Vejprtskou tratí“, ale také domů uvnitř vsi. Díky nové výstavbě se každým rokem zvyšuje počet obyvatel. V Černovicích se také nachází několik významných firem, díky kterým našlo práci mnoho obyvatel. Obec je v současné době na rozkvětu a její rozvoj směřuje velice slibně kupředu.

Černovice jsou městskou oblastí souměstí Chomutov – Jirkov, kam patří také Málkov, Spořice, Droužkovice a Vysoká Pec. Oblast lze označit za přirozené centrum obce s rozšířenou působností s úplnou nabídkou občanské vybavenosti. Statutární město Chomutov zaštiťuje dokument Strategie územní SO ORP Chomutov 2015 – 2024, který definoval pomocí SWOT analýzy silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby územního správního obvodu. Silné a slabé stránky území ovlivňuje poloha v území Severozápadě Čech v blízkosti hranic se SRN. Velkým potenciálem je rozmanitost území. Hospodářský vývoj je ovlivnitelný restrukturalizací průmyslu, která probíhala posledních 20 let, s čímž souvisí i skladba obyvatelstva, včetně doprovodných jevů jako jsou sociálně vyloučené lokality a problémy nezaměstnanosti. Výhodou je dobré dopravní napojení na silniční (dálnice D7) a železniční síť, potenciál přírodního prostředí (Krušné hory) a do určité míry stabilita hlavních zaměstnavatelů. Za největší problémy lze považovat vysokou a dlouhodobou nezaměstnanost, špatnou kvalitu dopravní infrastruktury, rizikové úseky na hlavních trasách komunikací a ekologické zátěže z minulosti. Oblast má ale mnoho příležitostí k růstu, mezi něž patří využití strategické polohy území, potenciál přírodního prostředí a schopnost využít fondy EU. Největší hrozbou je nedostatečné řešení problematiky sociálně vyloučených lokalit.

⁶⁰ OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd. Černovice: Obecní úřad, 2017.

Problémy celé oblasti velmi úzce souvisí s kvalitou života v Černovicích a ovlivňují místní život. Proto jsou strategie a akční plány na Chomutovsku zaměřeny na 5 hlavních problémových témat – školství, sociální služby, odpadové hospodářství, cestovní ruch a doprava, dopravní obslužnost a mobilita území ORP Chomutov. Meziobecní spolupráce je nezbytná pro naplňování strategických cílů. Řešení problémů spěje k rozvoji celého území, který je možný pouze za podmínky překonání určité bariéry mezi spádovým městem a okolními obcemi.⁶¹

Z posledních získaných statistických dat (ČSÚ) o území je k 31. 12. 2018 evidováno 586 obyvatel. Počet obyvatel se do roku 2020 zvýšil, nicméně kompletní podrobné informace zatím nejsou. Podrobný stav obyvatel znázorňuje následující tabulka:

Tabulka 11: Stav obyvatel Černovice dle ČSÚ k 31. 12. 2018⁶²

		Celkem	Muži	Ženy
Počet obyvatel		586	286	300
Věk	0 - 14	98	48	50
	15 - 64	383	190	193
	65 a více	105	48	57
Průměrný věk		42,0	42,1	41,9

Zdroj: vlastní zpracování, data ČSÚ

Následující tabulka zobrazuje aktuální stav obyvatelstva v Černovicích k 31. 1. 2020:

⁶¹ STATUTÁRNÍ MĚSTO CHOMUTOV. *Strategie území správního obvodu ORP Chomutov 2015-2024*. s 22-32. [online]. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: http://www.dso-chomutovsko.cz/e_download.php?file=data/editor/83cs_4.pdf&original=sd---chomutov.pdf

⁶² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Černovice (okres Chomutov). Vybrané údaje za obec* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__563021#profil31613?page%3Dpozice-profilu%26rqup%3DA%26pvo%3DPU-MOSZV-DEMSTAV%26z%3DT%26f%3DTABULKA%26clsp%3D31613%26katalog%3D31613&w=

Tabulka 12: Stav obyvatel Černovic k únoru 2020 (nejaktuálnější dostupné informace potřebné k dotazníkovému šetření)⁶³

		Celkem	Muži	Ženy
Počet obyvatel		624		
Věk	0-18	63		
	18 - 64	320	161	159
	65 a více	154	74	80

Zdroj: vlastní zpracování, data Obecní úřad Černovice

Následující část práce je zaměřena na oblasti, pomocí kterých můžeme kvalitu života v obci Černovice hodnotit.

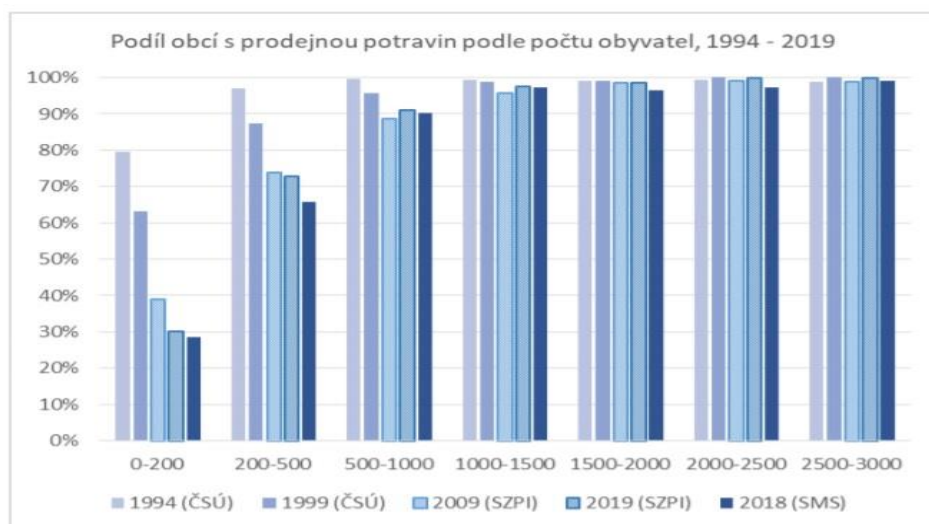
Občanská vybavenost

Mezi hlavní služby občanské vybavenosti v obci z oblasti výchovy a vzdělávání patří mateřská škola. Stavby s kulturním využitím nalezneme v obci dvě – kulturní sál a obecní knihovna. Kulturní sál byl ke konci roku 2018 zrekonstruován a získal novou moderní podobu. Ze služeb veřejného stravování je v obci pouze Restaurace U Marka. Mnoho let byla v provozu jedna z hlavních základních služeb – prodejna potravin. Prodejna byla v nedávné době veřejnosti uzavřena. Její služby mohou občané využívat jen v minimální míře prostřednictvím telefonické objednávky. Její absence je značná, jelikož obyvatelé, zejména vyššího věku, služby denně využívali.

Problematikou vybavenosti obcí službami se zabývá Kyselovič a Bernard, kteří ve své prezentaci v rámci semináře Venkov 2020 uvádějí následující tabulku:

⁶³ Data poskytnuta Obecním úřadem Černovice dne 27. 2. 2020.

Obrázek 7: Podíl obcí s prodejnou potravin v ČR

Zdroj: Seminář Venkov 2020⁶⁴

Z tabulky můžeme vyčíst, že z posledních dostupných údajů (2019 SZPI) se podíl obcí, které mají prodejnu potravin a spadají do početní kategorie 500 – 1000 obyvatel, pohybuje okolo 90%. Některé služby zažily na přelomu tisíciletí pokles a od té doby spíše stagnují, toto se týká především prodejen s potravinami. Černovice spadají v současné době do skupiny, která nemá prodejnu potravin, a myslím si, že by tuto službu poskytovat měla.⁶⁵

Sport a rekreace

Významné postavení má v obci Sportovní klub Černovice, který zde funguje více než 70 let. Klub se za poslední 2 roky značně rozrostl a v současné době má 4 mužstva, do nichž je zapojeno několik obyvatel obce od nejmenších dětí po dospělé. V areálu fotbalového klubu je fotbalové hřiště, dětské hřiště a tenisový kurt. Dále mohou děti navštěvovat nově vystavené druhé dětské hřiště. Dalším místem je Sportovní centrum Černovice, jehož

⁶⁴ Totožný zdroj s pozn. pod čarou 65

⁶⁵ KYSELOVIČ J., BERNARD J. *Vybavenost venkovských obcí a její proměny: Ztrácí venkov služby a infrastrukturu?* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020. Praha, 6. 2. 2020 Lokální a regionální studia. Sociologický ústav Akademie věd ČR © 2020 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Kyselovi%C4%8D-Bernard_Dostupnost-slu%C5%BEeb.pdf

součástí je fitness centrum, sauna, squashové kurty, bowlingové dráhy, sauna a lezecká stěna. V centru se pravidelně pořádají různorodé sportovní lekce a externě jsou zde nabízeny masérské služby. V roce 2019 byla v obci dokončena výstavba cyklotrasy, která propojila Černovice s Kadaní i Chomutovem.

Společenský život

Pravidelně jsou pořádány společenské a kulturní akce s podporou obce – Den dětí, Velikonoce, Loučení s prázdninami, Strašidelný les, Vypouštění balónků, Mikulášská, Myslivecký ples, Advent a Rozsvícení vánočního stromu, chovatelské výstavy, letní Fest'áček a od roku 2019 nově Silvestrovský výšlap na nedaleké Hradiště. Obec rovněž pořádá zájezdy na divadelní či muzikálová představení, návštěvy hradů nebo také plavby po Vltavě. V Černovicích má dlouholetou tradici Chovatelský klub, který pořádá každoročně své výstavy v bývalé Černovické škole. V lednu 2020 se v prostorách obecního úřadu pořádala první přednáška o bolestech zad, kterou vedla zkušená odbornice na rehabilitace žijící v Černovicích. Účast byla velká a o její cenné rady z této problematické oblasti byl velký zájem.

Obrázek 9: Rozsvícení vánočního stromu Obrázek 8: Fest'áček 2019

Zdroj: obec Černovice

Zdroj: obec Černovice

Doprava a technická infrastruktura

Hlavním dopravním uzlem je silnice první třídy I/13, která dává obci výhodnou dojezdovou vzdálenost do města Chomutov. Obec má trvale zajištěnou veřejnou hromadnou dopravu díky spolupráci s Dopravním podnikem měst Chomutova a Jirkova.

Městské autobusové spoje jezdí ve všední dny každou hodinu, o víkendu 3x denně. Občané mohou využít dálkové autobusové spoje okolních měst, které projíždí obcí po silnici první třídy a nabízí přepravu každou hodinu směrem do Chomutova, Kadaně, Klášterce či Vejprtu. Obec podporuje nové datové sítě. Probíhá zde také údržba komunikací a cyklostezek. Od května 2019 probíhá modernizace kanalizační a vodovodní sítě. Dne 1. 11. 2019 proběhlo 7. zasedání zastupitelstva obce, kde obec schválila zpracovatele na projektovou dokumentaci a management na výstavbu čističky odpadních vod. V současné době čeká také na stavební povolení, aby mohla zahájit realizaci nového osvětlení. Technická infrastruktura je v obci na velmi špatné úrovni, nicméně se jí od působení nového zastupitelstva obce věnuje největší pozornost. Stav některých mostů je ve vážném havarijním stavu a obec považuje tuto rekonstrukci jako prioritní.

Sociální služby

Vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb občanů je minimální. Obec nemá v sociální oblasti žádné zařízení.⁶⁶

Územní rozvoj

Obec podporuje rozvoj prostřednictvím každoročního daru na údržbu a vytápění rodinných domů. Významným prvkem, který ovlivní život v obci, je plánovaná rekultivace současné plochy těžby nerostných surovin. Základem řešení bude zatopení zbytkové jámy a naplnění jezera Libouš, které bude působit jako biocentrum. Obec plánuje výstavbu nových rodinných domů či dokončení a opravy cyklostezky. V současné době je na úplném začátku a prostor pro rozvoj je rozsáhlý.

⁶⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Černovice, okres Chomutov*. Veřejná databáze [online]. © 2020 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__563021#w=

Životní prostředí

Celková katastrální plocha obce je 559 ha, z toho orná půda zabírá pětinu a jedna třetina obce je zalesněná. Charakteristickým rysem je čistá příroda bez skládek odpadů. Vodní plochy jsou pravidelně čistěny a jsou místem návštěv rozmanitých druhů ptactva. Na vrcholu blízkého kopce Hradiště se nachází přírodní památka Hradiště u Černovic, kterou obtéká říčka Hutná a potom Hačka. V lese východně od obce je vyhlášena přírodní památka Černovice, kde se chrání přirozený biotop roháče obecného.⁶⁷ Nevýhodou je prašnost vznikající z důlní činnosti probíhající nedaleko obce či výpary z blízké Tepelné elektrárny Prunéřov.

Následující tabulka zobrazuje autorčino subjektivní hodnocení stavu jednotlivých faktorů v obci pomocí číselné škály 1 – 5, kdy považuji 1 za nejlepší.

Tabulka 13: Vyhodnocení jednotlivých oblastí obce (subjektivní hodnocení autorky)

Faktory (oblast)	Aspekty	Vyhodnocení
Technické	Zastaralá kanalizace, nedostačující kapacita ČOV, havarijní stav mostů a veřejného osvětlení.	4
Materiální	Chybí komunikace a chodníky v nové části obce. Chybí obchod s potravinami a pošta.	5
Společensko-kulturní	Nově zrekonstruovaný kulturní dům. Nově vybudované dětské hřiště. Poměrně mnoho společenských akcí pořádaných spolkem.	1
Vzdělávací	Mateřská škola. Zánik spádové školy v Chomutově.	2
Ekonomické	Značný příjem od Severočeských dolů. Našetřené finanční prostředky z předchozích let. Malé investice do rozvoje obce.	3

Zdroj: vlastní zpracování

⁶⁷ OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd. Černovice: Obecní úřad, 2017.

4.2.4 Místní správa

Černovice jsou ve správním obvodu statutárního města Chomutov. Vedení obce se kompletně změnilo po opakovaných komunálních volbách konaných v březnu 2019. Výsledky prvního i druhého kola voleb byly jasným signálem ze strany obyvatel, kteří chtějí změnu. Do vedení obce byla zvolena starostka s letitou praxí ve veřejné správě, která byla ochotna vykonávat funkci na plný úvazek z postu uvolněného starosty. Další členkou zastupitelstva je neuvolněná místostarostka a 5 zastupitelů. Podřízenými organizačními složkami jsou finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor má 3 členy – předsedu, který je zastupitelem obce, a další 2 z řad občanů obce. Kontrolní výbor je tvořen obdobně jako finanční, avšak s jinými členy. Chod obecního úřadu má dále na starosti administrativní pracovnice a účetní, které působí společně se starostkou na obecním úřadě.

Od ledna 2020 začal na obecním úřadě fungovat dlouho nezrealizovaný Czech POINT, díky kterému si mohou občané vyřídit v úředních hodinách výpisy z informačních systémů veřejné správy a základních registrů, podání vůči státní správě nebo datové schránky. Spolek Obec pro občany z. s., který vznikl v roce 2016⁶⁸, vydává ve spolupráci s obcí Černovický bulletin, ve kterém informuje občany o zasedáních zastupitelstva, plánovaných akcích a investicích obce, o pořádaných akcích a jejich průběhu, harmonogramu svozu odpadu aj.

⁶⁸OBEC PRO OBČANY, z. s. , Černovice IČO 05316464 - Obchodní rejstřík firem [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/05316464/obec-pro-obcany-z-s/>

5 Vlastní výzkumné šetření

Cílem diplomové práce je popsat a analyzovat kvalitu života v obci Černovice. Prostřednictvím výzkumného šetření je zjištěn a následně zhodnocen stav spokojenosti obyvatel obce s kvalitou života. Rozhodla jsem se pro metodu kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření. Doplnující informace poskytne nestandardizovaný rozhovor se starostkou obce. Přípravu, realizaci a zmapování výsledků prezentují následující podkapitoly. Na závěr je navrženo několik doporučení.

5.1 Metodika výzkumu

Nejvýhodnější metodou sběru dat je dotazníkové šetření. Šetření proběhlo 29. února 2020 a bylo zrealizováno technikou náhodné procházky. Metoda náhodné procházky vedla k získání reprezentativního vzorku a probíhala náhodným vybráním respondentů. Respondentům byl dotazník distribuován osobně v papírové formě do jejich domovů (příloha 1 a 2). Následně měli dostatek času na vyplnění a po zhruba 2 hodinách byl vyzvednut. K dotazníku byl přiložen průvodní dopis, aby měli respondenti jasné informace o tazatelce, důvodu sběru informací a jejich úmyslech. Dotazovaní byli informováni o anonymitě dotazníku a o správném způsobu jeho vyplnění.

Před samotnou konstrukcí dotazníku byly formulovány tři výzkumné hypotézy, které spočívají v přiblížení problematiky v obci. Hlavním smyslem prováděného šetření je odhalení spokojenosti či nespokojenosti obyvatel s úrovní kvality života v obci. Hypotézy budou buď potvrzeny či vyvráceny. Vyhodnocení předem stanovených hypotéz proběhne pomocí určení intenzity asociační závislosti. Závislost je měřena koeficientem asociace, kdy jde o jednostrannou sdruženost jednoho kvalitativního znaku s druhým.⁶⁹ Zkoumaný vztah mezi kvalitativními znaky, z nichž je alespoň jeden možný, znázorňují kontingenční tabulky, které promítají empirické a očekávané četnosti. Výstupy dotazníkového šetření budou analyzovány v programu Microsoft Excel. Výpočet bude ověřen pomocí

⁶⁹ MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ. *Měření asociace* [online]. © 2020 [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=71555

analytického nástroje Statistica. Závěry budou stanoveny na základě verifikace/falzifikace hypotéz popisnou metodou.

H1) Se vzhledem obce jsou nespokojené ženy.

H2) S dopravní dostupností jsou nespokojeni občané ve věku 60+.

H3) S činností zastupitelstva obce jsou spokojeni občané ve věku 18-30.

Způsob výběru reprezentativního vzorku:

Současný počet obyvatel a rozložení dle věkové struktury zobrazuje tabulka č. 11. Dotazníky byly předloženy obyvatelům starším 18 let. Z celkového počtu je 474 oprávněných dotazníků vyplnit. Výběr reprezentativního vzorku proběhl kvótním výběrem, kdy byli obyvatelé rozděleni do 4 věkových kategorií a jedinci uvnitř straty vybráni technikou náhodné procházky. Dotazníků bylo distribuováno 120, kdy se předpokládala 100% návratnost díky osobní distribuci a přístupu. Dotazník měl vyplnit každý 4 občan, což je pro zmapování spokojenosti z celého vzorku dostatečné.

Tvorba dotazníku

Dotazník obsahuje 14 otázek uzavřeného, polootevřeného a otevřeného typu. Otázky byly zaměřeny na spokojenost obyvatel s několika faktory kvality života a celkovou spojenost s životem v obci. Respondenti uváděli pozitiva a negativa obce spolu s tím, co postrádají. Na závěr byly použity identifikační otázky.

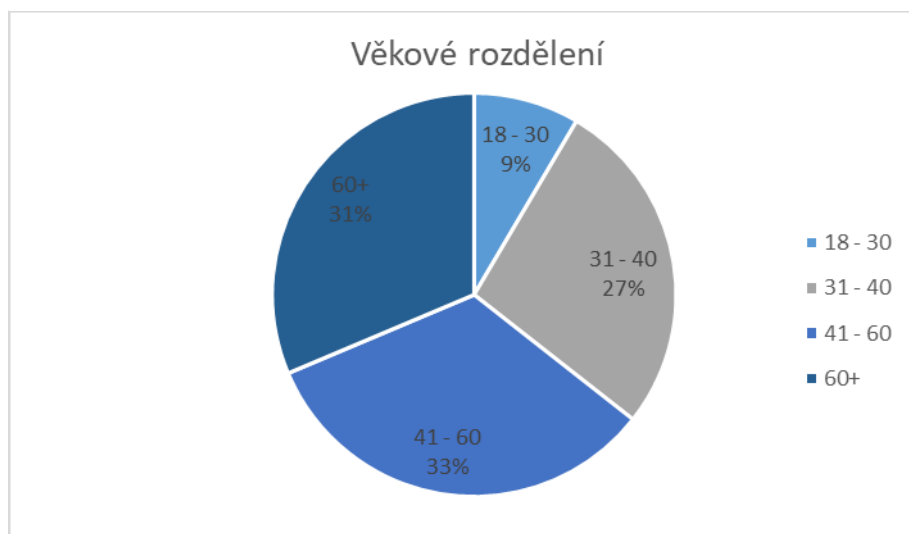
5.2 Zjištění výzkumu

V následující kapitole jsou jednotlivě rozpracované otázky pokládány respondentům. První část je zaměřena na identifikační otázky, druhá na otázky spokojenosti s konkrétními faktory kvality života. V poslední části jsou zpracované otázky otevřeného typu.

5.2.1 Identifikace respondentů

Následující kapitola prezentuje grafické zpracování a vyhodnocení identifikačních otázek.

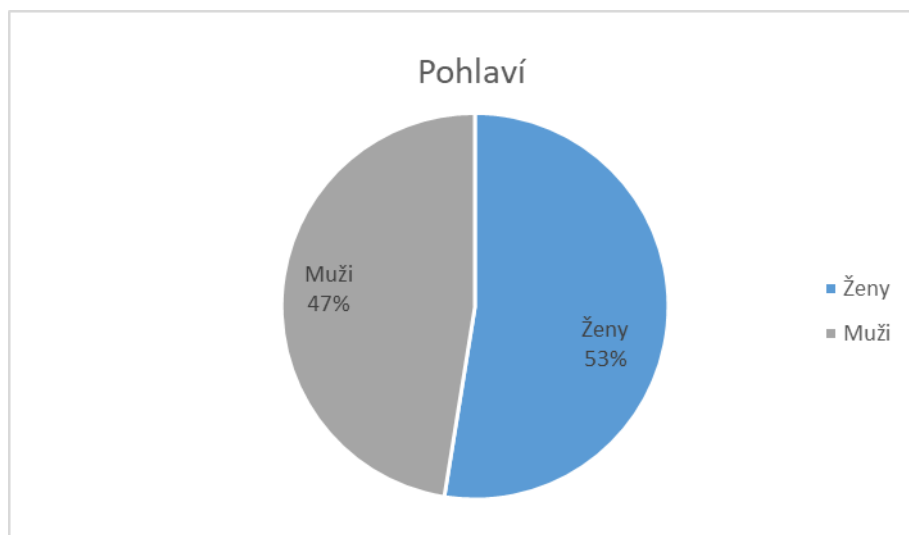
Obrázek 10: Věková struktura respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Výzkumu se zúčastnilo 118 občanů starších 18 let ze všech věkových kategorií. Z kategorie 18 – 30 let bylo získáno 10 respondentů, z kategorie 31 – 40 let 32 respondentů, z kategorie 41 – 60 let 39 respondentů a kategorie 60+ 37 respondentů. Obrázek 10 znázorňuje procentuální zastoupení.

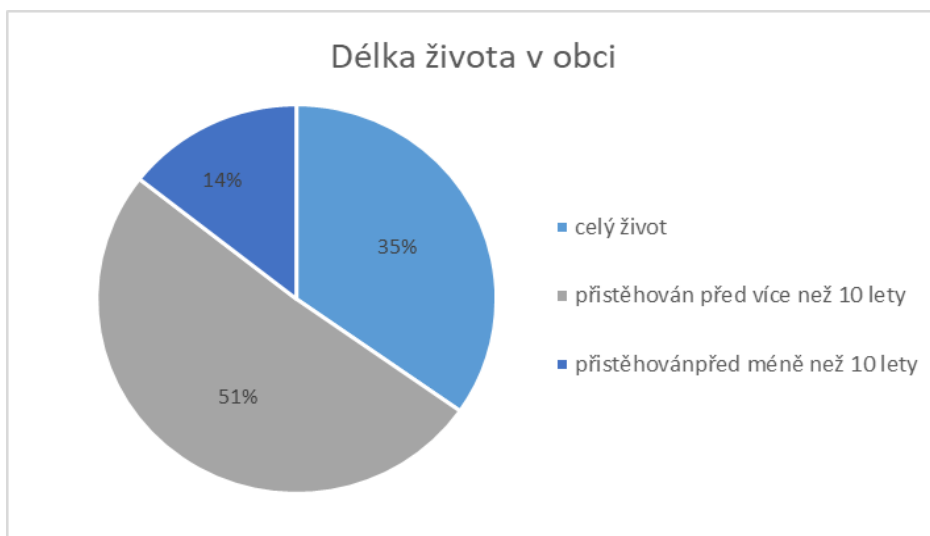
Obrázek 11: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Výzkum podstoupilo 62 žen a 56 mužů. Početnější skupinu tvoří ženy.

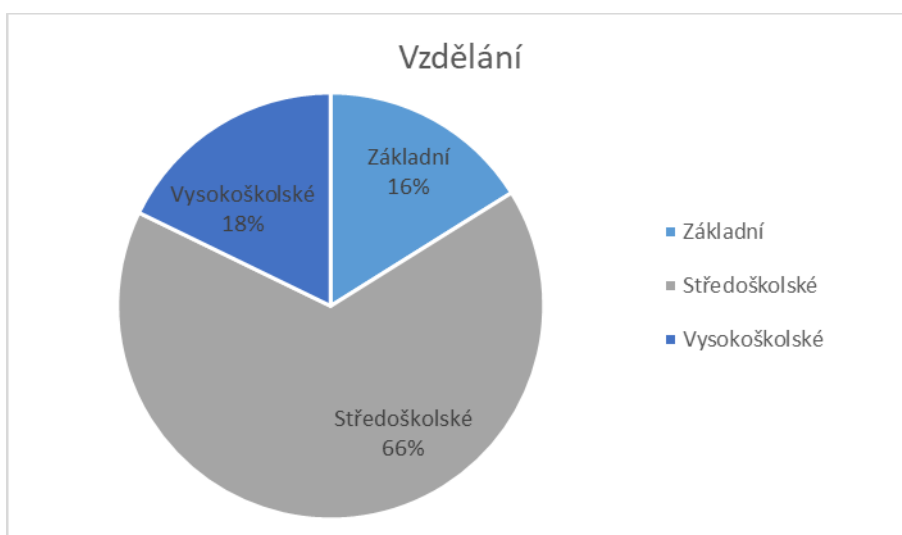
Obrázek 12: Délka života v obci

Zdroj: vlastní zpracování

U délky života v obci převažuje počet přistěhovaných před více než 10 lety. Tato skupina čítá 60 respondentů, což je 51% z celkového vzorku. Tato skutečnost je způsobena historickými událostmi, kdy z důvodu těžby uhlí zaniklo několik obcí nedaleko Černovic, a lidé byli nuceni přestěhovat se. Černovice byly jednou z nejbližších obcí, kam byla možnost přestěhování. Celý život žije v obci 41 respondentů a 17 se přistěhovalo před méně než 10 lety.

Obrázek 13: Vzdělání respondentů

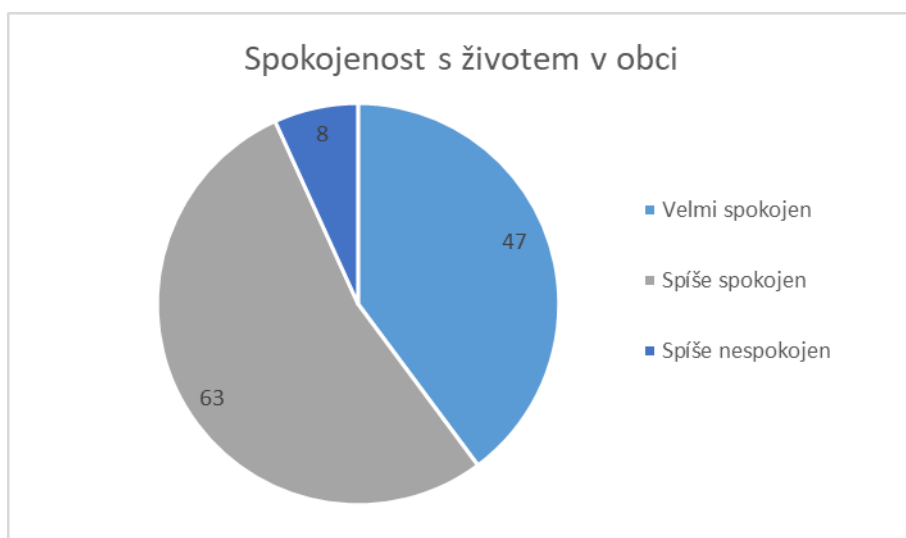
Zdroj: vlastní zpracování

Středoškolské vzdělání má 78 respondentů, což tvoří 66% z celkového vzorku. Základní vzdělání má 19 respondentů (16%) a mají ho občané z věkových skupin 41 – 60 a 60+. Vysokoškolské vzdělání má 21 dotazovaných (18%).

5.2.2 Faktory spokojenosti s kvalitou života v Černovicích

První výzkumná otázka se týkala spokojenosti s žitím v obci. Následující graf zobrazuje výsledky.

Obrázek 14: Spokojenost s životem v obci

Zdroj: vlastní zpracování

S životem v obci je velmi spokojeno 47 respondentů (39,83%), spíše spokojeno 63 respondentů (53,39%). Můžu tedy shledávat za velký úspěch, že je v obci 93,22% respondentů spokojeno. Pouze 8 respondentů je spíše nespokojeno (6,78%). Nikdo z dotazovaných neodpověděl, že je v obci velmi nespokojený. Otázku zodpovědělo 100% respondentů.

Faktory spokojenosti byly zpracovány do velké tabulky, kde respondenti volili míru jejich spokojenosti ze škály 1 – 4, přičemž stupeň 1 značí velmi spokojen/a, stupeň 4 velmi nespokojen/a. Stupeň 5 dal respondentům možnost odpovědi: nedokáži posoudit. Následně jsou faktory jednotlivě zhodnoceny.

Obrázek 15: Faktory spokojenosti s kvalitou života

Faktory:	1	2	3	4	5	Celkem
1 Vzhled obce	12	48	44	14	0	118
2 Mateřská škola	18	40	29	7	24	118
3 Technická infrastruktura	32	45	25	9	7	118
4 Údržba obce	29	46	22	19	2	118
5 Dopravní dostupnost	31	44	23	15	5	118
6 Kulturní vyžití	11	42	32	17	16	118
7 Spolková činnost	16	47	35	7	13	118
8 Sportovní vyžití	32	47	22	3	14	118
9 Sportovní centrum	43	57	11	3	4	118
10 Služby obchodu s potravinami	5	7	21	60	25	118
11 Činnost zastupitelstva obce	24	44	31	8	11	118
12 Rozvoj obce	13	35	55	10	5	118

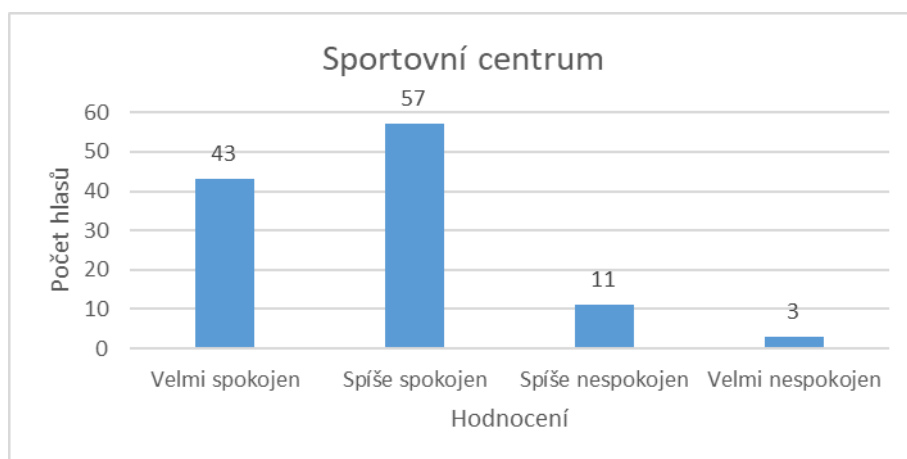
Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení jednotlivých faktorů spokojenosti

Hodnocené faktory z obrázku 15 jsou v následující kapitole seřazeny od nejlepšího po nejhůře ohodnocený. Ke každému faktoru byl zpracován graf zobrazující počet hlasů k hodnocení.

První položkou s nejlepším hodnocením je sportovní centrum, u kterého respondenti hodnotili spokojenost s poskytovanými službami.

Obrázek 16: Sportovní centrum

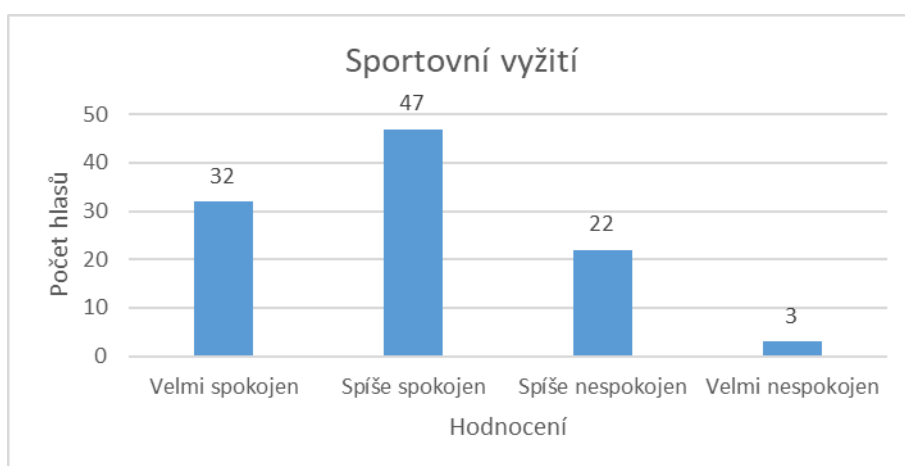

Zdroj: vlastní zpracování

Sportovní centrum je hodnoceno z 87,72% kladně a občané jsou s ním spokojeni. Nespokojeno je 12,28 %. Na otázku odpovědělo 114 respondentů (97%). Zbývající 4 zvolili odpověď „Nevím, nedokáži posoudit“, jelikož služby sportovního centra nevyužívají. Týkalo se to občanů z věkové kategorie 60+. Spokojenost s centrem mne mile překvapila a nejspíš odpovídá faktu, že je centrum jediným poskytovatelem služeb v obci.

Druhým nejlépe hodnoceným faktorem je sportovní vyžití v obci.

Obrázek 17: Sportovní vyžití

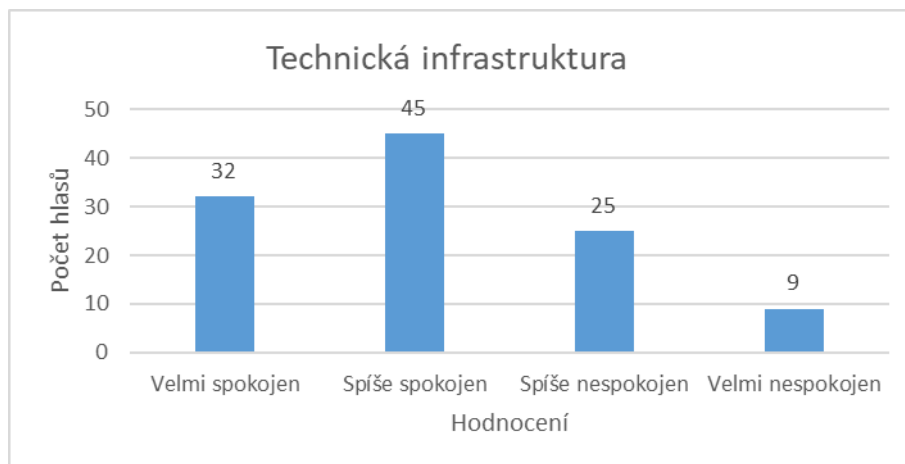

Zdroj: vlastní zpracování

Se sportovním vyžitím je spokojeno 75,96% respondentů, kdy se pouze 3 vyjádřili úplnou nespokojeností (2,88%). Stejně jako u předchozí otázky na téma sportovní vyžití neodpovídali starší lidé, v tomto případě z důvodu nezájmu o sportovní aktivity v obci. Sportovní aktivity jsou v obci opravdu pestré a z výsledků je jasné, že je občané využívají.

Třetím, a stále velmi dobře hodnoceným faktorem, je technická infrastruktura.

Obrázek 18: Technická infrastruktura

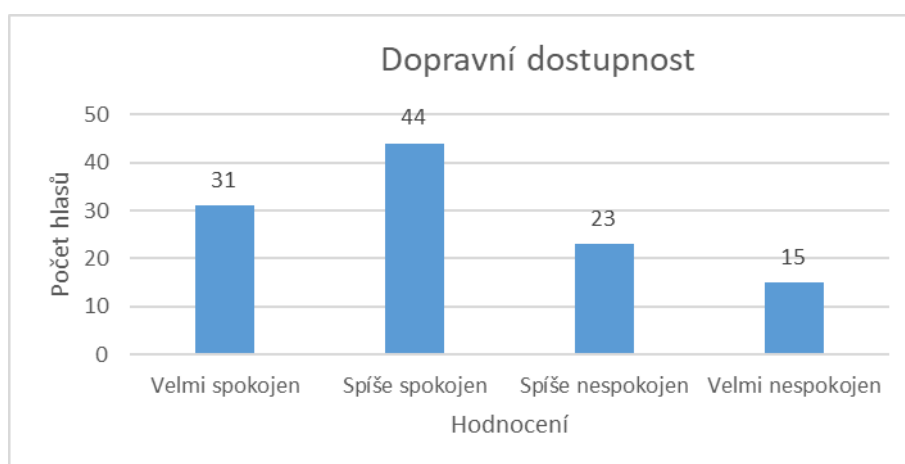

Zdroj: vlastní zpracování

Se současným stavem technické infrastruktury je spokojeno 69,37% respondentů. Nespokojeno je 30,63% respondentů. Nevyjádřilo se 7 respondentů ze 118. Zastupitelstvo obce se snaží technickou infrastrukturu vylepšit a dovolím si říct, že je to její priorita. Čistička odpadních vod je velmi zastaralá a již několik let se mluví o realizaci nové. Obec má již zpracovaný projekt a podanou žádost o dotaci na Ministerstvo životního prostředí.

Čtvrtým faktorem je dopravní dostupnost.

Obrázek 19: Dopravní dostupnost

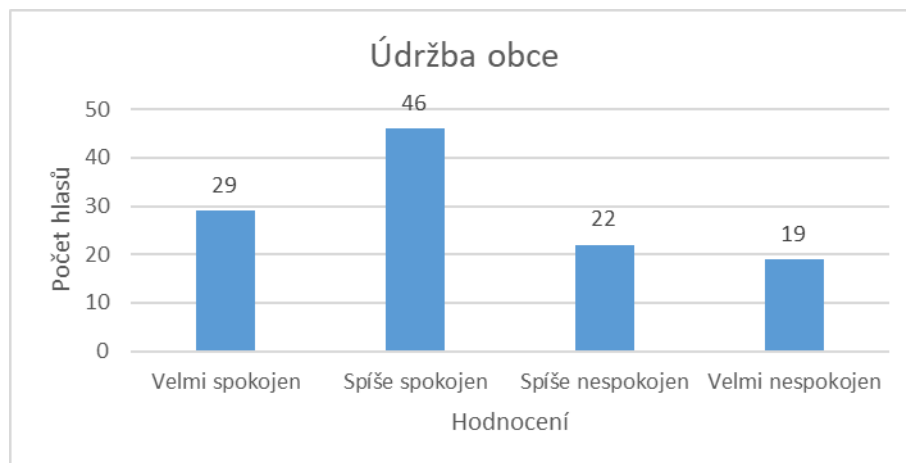

Zdroj: vlastní zpracování

S dopravní dostupností je spokojeno 66,37% respondentů, což ovšem nevyjadřuje tak velkou spokojenost jak se na první pohled zdá. Nicméně v otevřených otázkách dotazníkového šetření se dopravní dostupnost a spoje veřejné dopravy hodnotily velmi kladně. Mnoho respondentů považují blízkost většího města a s ním spojené pravidelné spoje veřejné dopravy, které poskytuje Chomutov, za velmi důležité a pozitivní. Občané, kteří hodnotili faktor negativně (33,62%), jsou nespokojeni především s víkendovým spojením, které je oproti pracovnímu týdnu nedostatečné.

Pátým hodnoceným faktorem je údržba obce.

Obrázek 20: Údržba obce

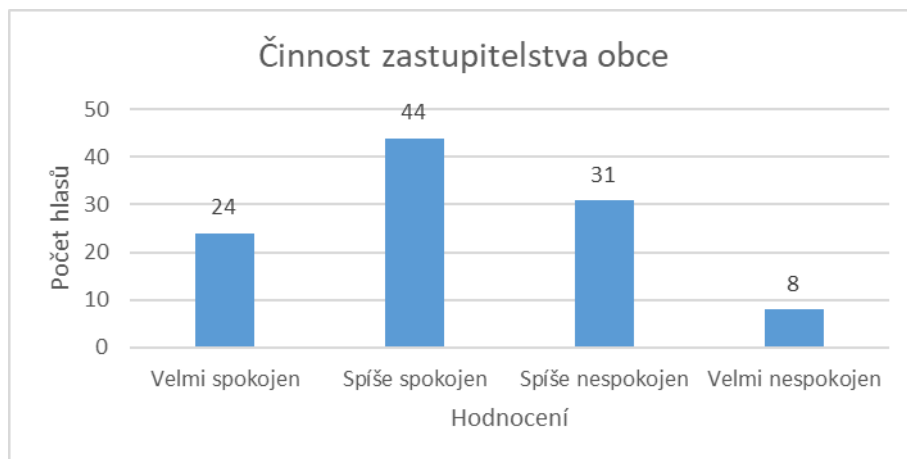

Zdroj: vlastní zpracování

K údržbě obce se vyjádřilo 98% dotazovaných a 64,66% je s ní spokojeno. Spokojenost ovšem není jednoznačná. Jak můžeme vidět v grafu, 19 respondentů je s ní velmi nespokojena (16,38%). Zde se nejspíš jedná o údržbu obce v zimních měsících, kdy je značně náročné udržet obec bezproblémově průjezdnou a průchozí kvůli vyšší nadmořské výšce a hornatému povrchu. Obec má pouze jeden traktor schopný udržovat obec průjezdnou. Údržbu chodníků obec nezajišťuje, je tedy na každém občanovi, aby si odklidil sníh před svým pozemkem. Zde vidím problém a příležitost ke zlepšení, jelikož pouze malé množství toto pravidlo dodržuje. Obec by toto mohla spravovat sama a myslím si, že by tím výrazně snížila nespokojenost.

Šestý faktor je činnost zastupitelstva obce.

Obrázek 21: Činnost zastupitelstva obce

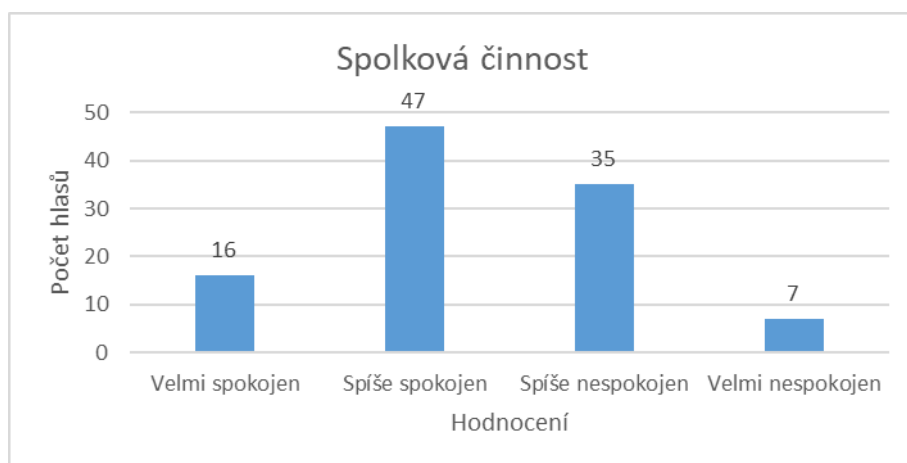

Zdroj: vlastní zpracování

Činnost zastupitelstva obce se nedala jednoduše zhodnotit, jelikož působí velmi krátce. Tento fakt je důvodem nižšího počtu odpovědí, kdy z celkových 118 odpovědělo 107. Nicméně i přesto je činnost hodnocena kladně a převážná část občanů je s ní spokojena (63,55%). Nespokojeno je 36,45%, z čehož 7,48% velmi nespokojeno.

Sedmým faktorem je spolková činnost.

Obrázek 22: Spolková činnost

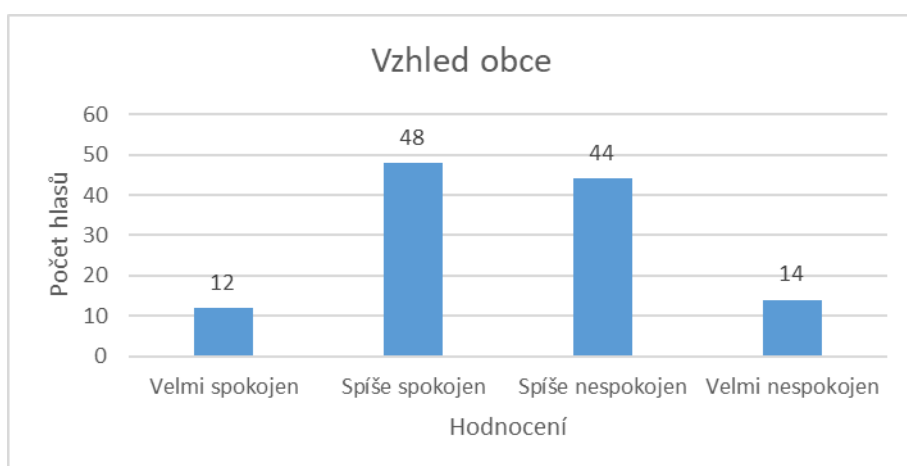

Zdroj: vlastní zpracování

S činností místního spolku je spokojeno 60% občanů, nespokojeno 40%. Ti, kteří se nevyjádřili, uvedli, že se akcí pořádaných spolkem nezúčastňují a proto jejich činnost nemohou posoudit. Spolek působí v obci necelé 4 roky a většina společenských akcí je pořádaná díky jejich iniciativě.

Osmým faktorem, u kterého respondenti hodnotili spokojenost, byl vzhled obce ve spojitosti se stavem veřejných prostranství, zeleně a cest.

Obrázek 23: Vzhled obce

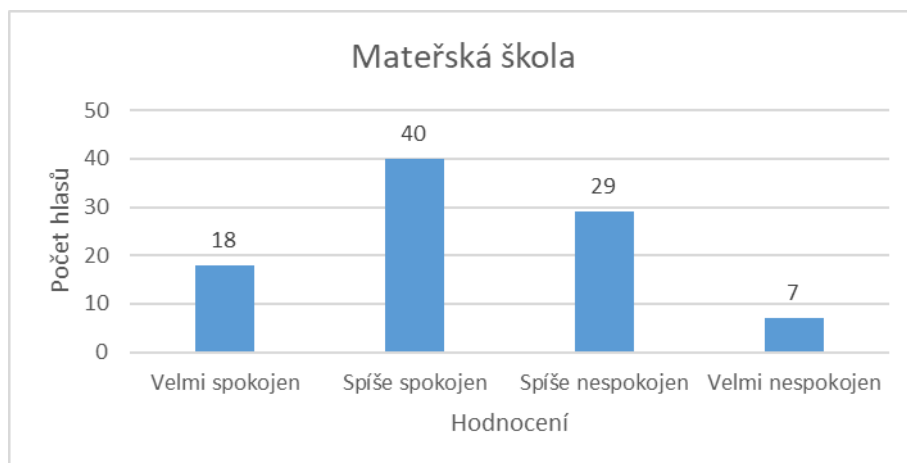

Zdroj: vlastní zpracování

U vzhledu obce nemůžeme jednoznačně určit spokojenost. K této otázce se vyjádřilo 100% dotazovaných a 50,85 % je se vzhledem spokojeno. Nelze tedy s jistotou říci, že jsou lidé spokojeni. Stav zeleně v obci je nedostatečný, chybí komunikace v západní části obce a stav chodníků je v některých částech obce nepříznivý.

Devátým faktorem je mateřská škola, která je jediným zařízením z oblasti vzdělávání.

Obrázek 24: Mateřská škola

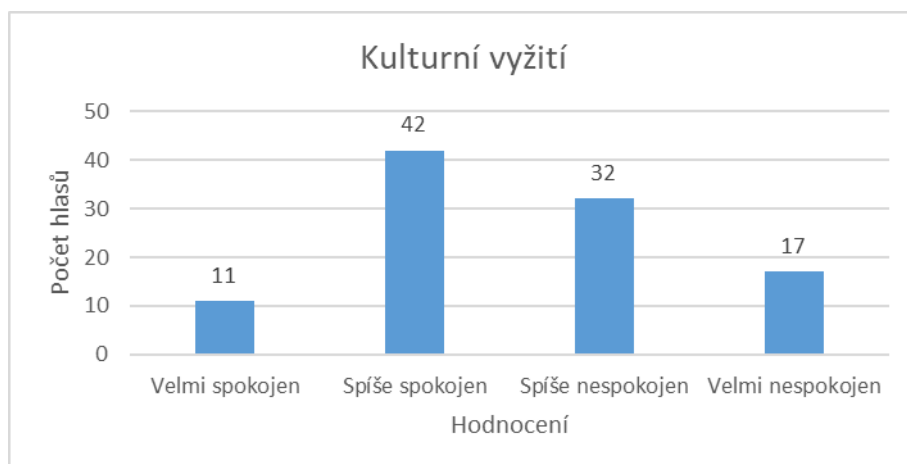

Zdroj: vlastní zpracování

U mateřské školy je oproti ostatním otázkám velmi nízký průměr odpovědí, jelikož otázku zodpovědělo pouze 94 ze 118 respondentů. Ti, kteří nezvolili ze škály spokojenosti, nemohou posoudit úroveň mateřské školy, jelikož s ní nemají zkušenosti. 61,70 % ji hodnotí kladně. 38,30% s ní nespokojeno z důvodu dlouholetého neměnného vedení, které příliš nepodporovalo rozvoj vzdělávacího zařízení.

Desátým faktorem je kulturní vyžití v obci, které bylo myšlené zejména úrovní a množstvím společenských akcí.

Obrázek 25: Kulturní vyžití

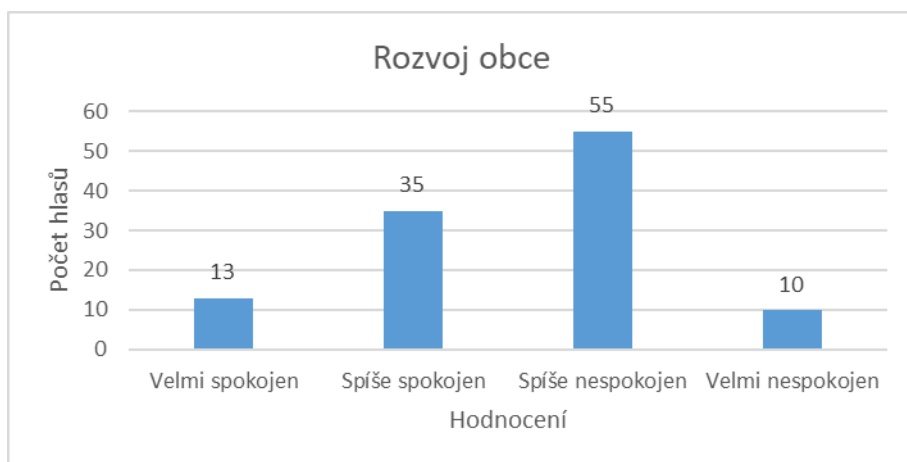

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení kulturního vyžití není pozitivní jako předchozí faktory. 14% respondentů z celkového počtu, se k tématu nevyjádřilo, jelikož se společenských akcí pořádaných obcí nezúčastňuje. 51,96 % je s vyžitím spokojeno, avšak převažuje hodnocení spíše spokojen než velmi spokojen. 48,04% je s kulturním vyžitím nespokojeno.

Následující dva faktory zaznamenaly nespokojenost. Jedenáctým hodnoceným faktorem je rozvoj obce.

Obrázek 26: Rozvoj obce

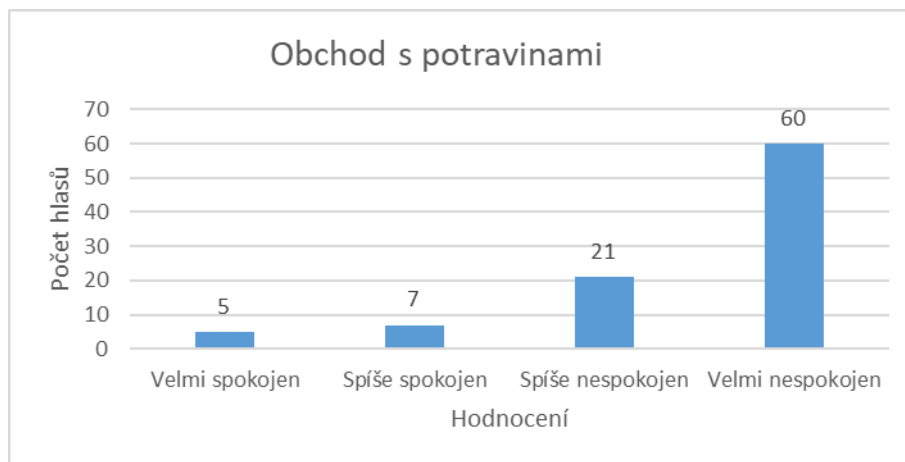

Zdroj: vlastní zpracování

K rozvoji obce se vyjádřilo 96% dotazovaných. Ti, co se nevyjádřili pomocí 4 stupňové škály zodpověděli, že rozvoj nedokáží posoudit. S rozvojem je nespokojeno 58% respondentů, spokojeno zbylých 42%. Skutečnost je taková, že se v obci po velmi dlouhou dobu neinvestovalo do rozvoje a nevěnovala se mu dostatečná pozornost. Proto je v současné době stav majetku obce i infrastruktury alarmující a je potřeba investovat velké množství finančních prostředků, aby byl stav zlepšen.

Posledním faktorem je obchod s potravinami.

Obrázek 27: Obchod s potravinami

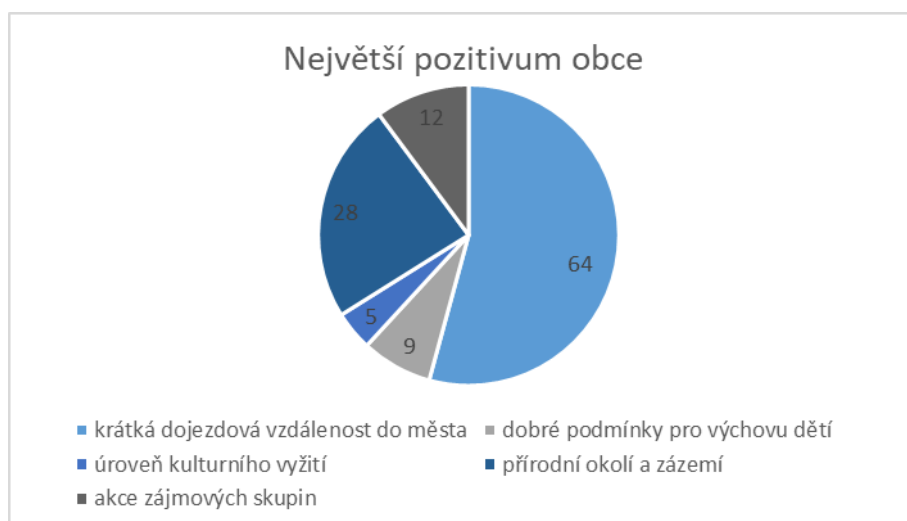

Zdroj: vlastní zpracování

Obchod s potravinami je v této oblasti jedinou službou poskytovanou občanům. Obchod zde fungoval mnoho let a jelikož je nejpočetnější věková skupina v obci 60+, je obchod nezbytný. Přesto, že je zde dobrá dopravní dostupnost do nedalekého města, lidé obchod se základními potravinami značně postrádají. 87% respondentů je nespokojeno s poskytovanou službou posledního provozovatele a jelikož bylo předvídáno, že bude obchod s potravinami hlavním nedostatkem v obci, byla na něj směřována jedna z otevřených otázek rozpracovaných v další kapitole. Z celkových 118 respondentů zodpovědělo otázku 93. Zbylých 25 se nevyjádřilo, jelikož obchod není v současné době plně v provozu, tudíž nemohou spokojenost či nespokojenost dostatečně vyjádřit. Převážná většina z těch, kteří se k otázce nevyjádřili, obchod následně uvedli jeho absenci v jedné z otevřených otázek.

Po hlavní tabulce spokojenosti následovaly tři otázky zaměřené na pozitiva obce, negativa obce a oblasti, do kterých by obec měla investovat. Respondenti měli na výběr z faktorů zobrazených v následujících grafech. Grafy promítají počet odpovědí, komentář popisuje procentuální zastoupení.

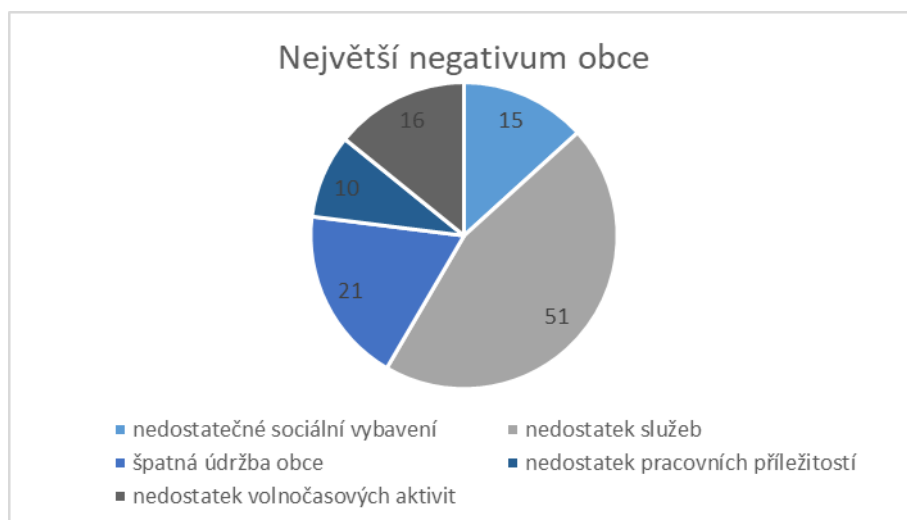
Obrázek 28: Největší pozitivum obce

Zdroj: vlastní zpracování

Za největší pozitivum obce považují občané krátkou dojezdovou vzdálenost do města (54,24%). Významné je přírodní okolí a zázemí (23,73%). Akce zájmových skupin jsou pozitivem pro 10,17% respondentů. Dobré podmínky pro výchovu dětí pro 7,63% respondentů. Úroveň kulturního vyžití považuje za největší pozitivum 4,24% respondentů.

Obrázek 29: Největší negativum obce

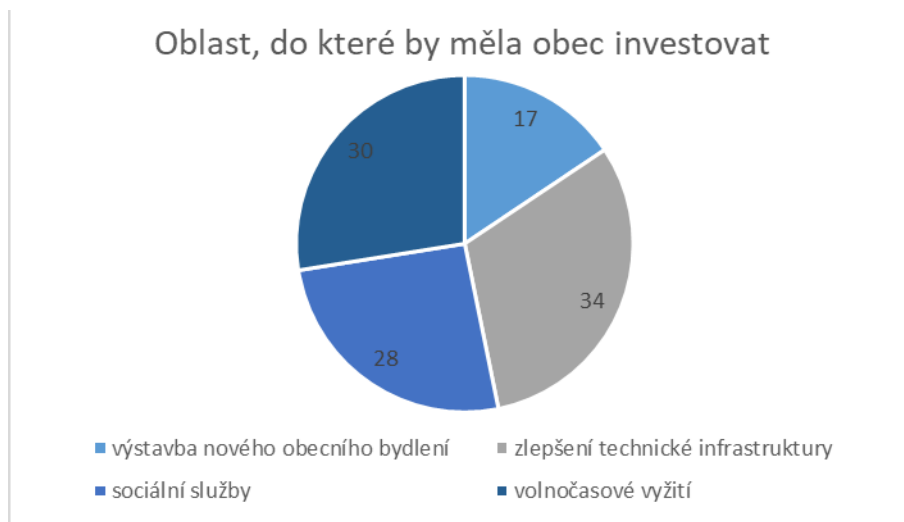

Zdroj: vlastní zpracování

Na téma negativa obce odpovědělo v dotazníku 113 ze 118 respondentů. 45,13% respondentů považuje za největší negativum obce nedostatek služeb. Problém mají také s údržbou obce (18,58%) nebo nedostatkem volnočasových aktivit (14,16%). Nedostatečné

sociální vybavení považuje za největší negativum 13,27%, nedostatek pracovních míst 8,85% respondentů.

Obrázek 30: Oblast investic obce

Zdroj: vlastní zpracování

U otázky investic měli respondenti navíc na výběr vypsát vlastní návrh. Někteří volili kombinaci odpovědí z nabídky a uvedli k tomu svůj vlastní názor, proto bylo získáno 124 odpovědí od 118 respondentů. Graf zobrazuje pouze zastoupení vybraných faktorů, které je poměrně vyrovnané. Nejvíce hlasů získala investice do technické infrastruktury (27,42%). Volnočasové vyžití 24,19%, sociální služby 22,58% a výstavba nového obecního bydlení 13,71%. Vlastních návrhů bylo spousta – investice do opravy veřejného osvětlení, čističky odpadních vod, opravy mostů, obchodu s potravinami, komunikace v západní části obce, opravy chodníků, vybudování parkoviště, rekonstrukce staveb ve vlastnictví obce, vybudování lávky pro pěší přes komunikaci I/13.

5.2.3 Otevřené otázky

Otevřené otázky byly zaměřeny na subjektivní názor respondentů. Téměř 90% otázek bylo vždy zodpovězeno, některé odpovědi se občas opakovaly.

1. Co se Vám nejvíce líbí na Vaší obci?

První otevřená otázka byla zaměřena na to, co se lidem v obci nejvíce líbí. Mou první myšlenkou bylo, že to pro ně bude jednoduché, jelikož každému se vždy něco líbí. Opak byl pravdou. I přes to, že necelých 90% respondentů otevřené otázky zodpovědělo, zbylých 10% tvoří nezodpovězení právě této otázky ze tří otevřených. Byť i malé procento je nezodpovězeno, kladů obce je mnoho. Nejvíce si lidé cenní klidu a vědomí toho, že jsou v obci doma. Dalším pozitivem je poloha blízko města Chomutov a krátká dojezdová vzdálenost (15 minut veřejnou dopravou). Velkou výhodou obce je levná voda, kterou se obec snaží zprostředkovávat několik let a obyvatelé si toho váží. Mezi další několikrát opakované odpovědi patří odpadové služby, sportovní vyžití spolu se sportovním centrem a cyklostezka. Ze sportovních aktivit lidé zmiňovali fotbal, jelikož fotbalové zápasy jsou jedinou pravidelně pořádanou víkendovou akcí v obci. Dále nové dětské hřiště, kterého si cenní hlavně mladé matky. Mezi další přednosti obce řadí letní festivaly, akce u rybníka, hospodu či Plzeňský prazdroj, který je dostupný v místní hospodě. V neposlední řadě několikrát zmiňované nové „zdravější“ vedení obce.

2. Co je, podle Vás, největším nedostatkem v obci a co Vám konkrétně chybí?

Nedostatků v obci je mnoho, jeden ovšem bezkonkurenčně vede – absence obchodu s potravinami. Obec se snažila celé roky obchod udržet, nicméně před půl rokem prodala dům, kterého je obchod součástí, a noví majitelé krám částečně uzavřeli. Obec se nijak smluvně nepojistila, aby krám přetrvával nadále, proto je v současné době silná absence. Zprvu jsem si myslela, že je důvodem nejspíš nedostatek zájmu místních občanů o nákup potravin. Po analýze dotazníků mě zjištění překvapilo, jelikož krám postrádá 90 ze 118 respondentů. Návštěvnost tedy nebyla nijak zanedbatelná a obyvatelé obce ho značně postrádají.

Dalším často zmiňovaným nedostatkem je pošta. Pošta zde v minulosti fungovala dlouhou dobu a dnes si lidé musí dojet za poštovními službami až do centra města, kde nastává problém velké přetíženosti. Pro mnoho lidí, ale zejména pro občany v důchodovém věku, je tato cesta velkým problémem. Pokud zůstaneme u obyvatel důchodového věku, jsou dalším problémem zdravotní služby (lékař), osobní služby (finance) či dovážka potravin. Obec žádnou z těchto služeb neposkytuje. S některými občany této věkové

skupiny jsem tuto skutečnost prodiskutovala a několik z nich by uvítalo, kdyby obec zprostředkovala pověřenou osobu, která by pro ně tyto potřebné věci zařídila. Dále se postrádá pečovatelská služba, domov pro seniory a obecní byty. Z oblasti dopravy jsou nedostatky u víkendových spojů a absence vlakové zastávky, která v obci je, nicméně není oficiálně v provozu. Jelikož obcí prochází komunikace I/13, uvítali by občané lávku přes ni či snížení rychlosti.

S intenzivním rozvojem obce přichází rozpínání obce. Obyvatelé z nově zastavěné západní části obce považují spoj veřejné dopravy za nedostatečný. Obecní zastávka se nachází v přední části obce a pro obyvatele nové části je v docházkové vzdálenosti 15 minut. Vzdálenost je problémem pro obyvatele důchodového věku, ale i rodiče, kteří denně posílají své děti na autobus do školy. Pokud se podíváme na kulturní vyžití, postrádají ho jak mladí, tak občané důchodového věku. Chybí jim specifické akce pro jejich věkové skupiny – cestovatelské výlety či výlety za kulturou. Mladým chybí koupaliště, jelikož v letních měsících zde není žádné vyžití, oproti okolním obcím, které toto zařízení mají. Mladým lidem schází obecní byty, aby mohli v obci zůstat i po odstěhování od rodičů a nebyli nuceni ke stěhování do města. V neposlední řadě respondenti uváděli nedostatečný úklid obce a lesa, úbytek zeleně, špatný stav chodníků, zvýšenou prašnost z důlní činnosti, neupravené náměstí, absence laviček a nedostatek služeb (kadeřnictví, pedikúra, kosmetika).

3. Co konkrétně byste chtěli v obci změnit?

Změn byla namítána celá řada. Mezi hlavní změny patří omezení nové výstavby rodinných domů, zlepšení mezilidských vztahů, větší zapojení občanů do činnosti obce, více podpořit zájmové spolky a úprava obce (kvalitnější údržba, výzdoba, květiny). Po technické stránce je vyžadována výměna veřejného osvětlení a kanalizace kvůli častému zápachu. Dále snížení rychlosti v obci na 30 km/h, zavedení obytných zón v obci či snížení rychlosti na komunikaci I/13 na 50 km/h, jelikož auta projíždějící obcí téměř nepřetržitě omezují možnost volného pohybu po obci.

Poslední otázka byla položena proto, abych zmapovala jak špatná je situace s ohledem na rozvoj obce. Respondentům byla položena otázka „*Uvažujete, či jste někdy uvažovali, o změně bydliště?*“ Na otázku odpovědělo 109 respondentů, že o odstěhování

nikdy neuvažovali. 5 respondentů o ní uvažovalo, nicméně ne z důvodu nespokojenosti. Pouze 4 uvažovali o stěhování z obce z důvodu nespokojenosti s životem v ní.

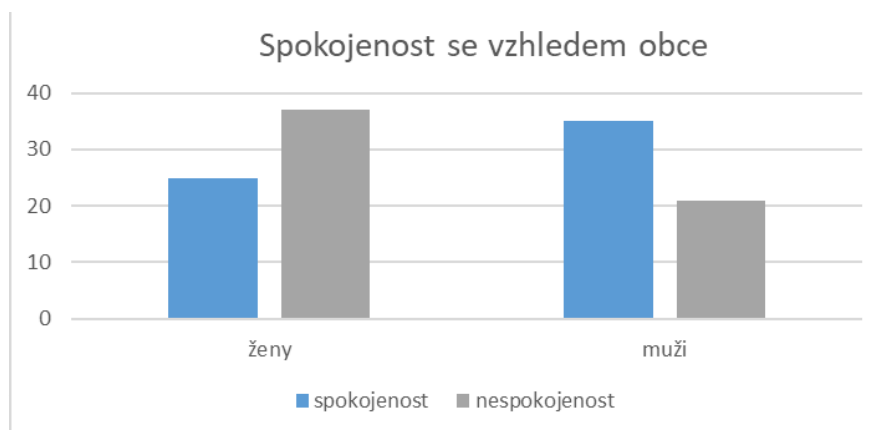
5.3 Vyhodnocení a ověření hypotéz

V následující kapitole budou ověřeny hypotézy stanovené před zahájením výzkumného šetření. Tabulky s vyhodnocením hypotéz a výsledné hodnoty zobrazuje příloha 3.

H1) Se vzhledem obce jsou nespokojené ženy.

První hypotézu vyhodnocuje chí-kvadrát test o nezávislosti, který zamítl nulovou hypotézu a prokázal, že spokojenost se vzhledem obce závisí na pohlaví. Ženy jsou se vzhledem obce oproti mužům více nespokojené, závislost je však slabá. Následující graf znázorňuje, že se týká spíše o ženy.

Obrázek 31: Spokojenost se vzhledem obce závisející na pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Potvrzení hypotézy značí fakt, že by se obec měla zaměřit na vizuální stránku obce. Pokud podnikne kroky podporující vylepšení vzhledu, stane se obec atraktivnější a občané v ní budou mnohem spokojenější.

H2) S dopravní dostupností jsou nespokojeni občané ve věku 60+.

Test významnosti prokázal, že spokojenost s dopravní dostupností nezávisí na věku. Druhou hypotézu to tedy vyvrací. S dopravní dostupností byla většina respondentů spokojena, přičemž věková skupina 60+ byla druhou nejspokojenější. Tento fakt je

překvapující, jelikož jsem zaznamenala mnoho stížností na nedostatek spojů a jejich špatné časové rozložení. Myslím si, že vyvrácení hypotézy je pozitivní skutečnost, kterou vedení ocení.

H3) S činností zastupitelstva obce jsou spokojeni občané ve věku 18-30.

Test významnosti prokázal, že spokojenost s činností zastupitelstva obce nezávisí na věku. Třetí hypotézu to tedy vyvrací shodně jako druhou. Podle výsledků šetření patří tato věková skupina mezi ty spíše nespokojené. Mnohem více projevili spokojenost občané 46-60 a 60+, což odpovídá současnému technickému zaměření v rozvoji obce.

5.4 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

Výzkumné šetření přineslo mnoho zajímavých zjištění. Pro hodnocení kvality života v obci využívám pouze některé dimenze, které se vztahují bezprostředně k prostředí. Některá ze zjištění byla očekávaná, nikoli však v takové míře spokojenosti/nespokojenosti. Výzkumné šetření pomocí dotazníků obyvatelé uvítali a musím pozitivně konstatovat, že byla spolupráce velmi úspěšná. Z celkového počtu 474 občanů starších 18 let jej vyplnilo 118. Zájem o vyplnění projevili téměř všichni dotazovaní a domnívám se, že důvodem byl osobní přístup a jasné zdůvodnění výzkumu.

I přes mnoho nedostatků a návrhů na změnu zodpovězených v otevřených otázkách, je v obci spokojeno přes 93% respondentů. Zjištěná skutečnost je velmi pozitivní, což vyjadřuje i hodnota 92,37% respondentů, kteří nikdy neuvažovali o změně bydliště z důvodu nespokojenosti v obci. Poměr zastoupení věkových kategorií a pohlaví byl téměř vyrovnaný. Struktura respondentů se lišila v dosaženém vzdělání, kdy dotazník vyplňovali převážně lidé se středoškolským vzděláním, a více než 86% respondentů, kteří žijí v obci déle jak 10 let.

Největším pozitivem obce je krátká dojezdová vzdálenost do města, což vysvětluje mnoho nesrovnalostí, která mě zprvu napadla. Respondenti se v otevřených otázkách, konkrétně ohledně toho, co postrádají, či co by chtěli změnit, vyjadřovali nejvíce. Návrhů bylo zmíněno opravdu velké množství, avšak spokojenost s životem v obci je na vysoké úrovni. Klíčovým faktorem je krátká dojezdová vzdálenost do města. Lidé sice postrádají

velké množství služeb a aktivit, ale jsou ochotni za nimi dojet do nedalekého města. Proto by ani kvůli nedostatkům, které uvedli, bydliště neměnili.

Nejspokojenější jsou respondenti se sportovním centrem a sportovním vyžitím v obci. Pozitivně hodnocená je technická infrastruktura a dopravní dostupnost. Z dotazníkového šetření je ale zřejmé, že má obec několik nedostatků. Většina respondentů uvedla, že jsou nejméně spokojeni se službami obchodu s potravinami a rozvojem obce. Obchod s potravinami byl, a stále je, největším nedostatkem v obci. V dotazníku jej uváděl téměř každý a bylo jasně cítit, že je jeho absence velmi závažná. Tento problém by vedení obce mělo vyřešit, především kvůli početné starší generaci. Další problém vidím v absenci kulturního vyžití a nespokojeností s mateřskou školou. Nespokojenost s těmito faktory sice není tak závažná, nicméně by se jí měla věnovat dostatečná pozornost. Tyto dva faktory se totiž dotýkají budoucnosti obce, jelikož je atraktivita obce důležitá pro mladé generace. Pokud se chce obec rozvíjet a být dobrým místem pro život, musí být všestranná a zajímavá především pro mladé. Věkové složení v obci tvoří zejména staří lidé. Současná situace podle mého názoru způsobuje odchod mladých lidí do města, poněvadž pro ně obec nemá dostatečné kulturní vyžití a není dobrým a perspektivním zázemím pro jejich budoucí život. Nenabízí mladým ani možnost obecního bydlení, eventuálně zvýhodnění, která by je v obci udržela.

5.5 SWOT analýza a definice zjištěných problémů

Následující kapitolu tvoří SWOT analýza silných a slabých stránek obce, ze kterých vyplývají příležitosti a ohrožení, kterým může obec čelit. SWOT analýza je jednoduchou a jasnou pomůckou zobrazující hlavní faktory, které ovlivňují vybraný subjekt. Na základě výsledků jsou navržena opatření, která by měla směřovat ke zlepšení kvality života v Černovicích.

Tabulka 14: SWOT analýza obce Černovice

Silné stránky	Slabé stránky
Blízká dopravní dostupnost do města Klid a příroda Sportovní vyžití a sportovní centrum Nové vedení v mateřské škole Finanční příspěvky a podpora Fungující systém třídění a sběru odpadů	Nedostatek služeb Nedostatek volnočasových aktivit Chybějící obchod s potravinami Špatné mezilidské vztahy Špatný stav komunikací a chodníků Neexistence funkčního centra
Příležitosti	Ohrožení
Investice do technické infrastruktury obce Rozvoj volnočasových aktivit v obci Zřízení obecního obchodu s potravinami Posílení občanské soudržnosti a vztahů Zlepšení vzhledu obce Ukončení těžby v dolech a zaplavení celé oblasti (cestovní ruch)	Odchod mladých lidí za prací a bydlením Odchod starých lidí do domovů pro seniory (dožití mimo jejich přirozené prostředí) Nadměrná výstavba rodinných domů Zhoršení kvality ovzduší (prašnost)

Zdroj: vlastní zpracování

5.6 Návrh opatření pro budoucí rozvoj obce

Na základě výsledků analýzy současného stavu budou v následující kapitole navržena opatření a doporučení, která by měla napomoci k moderní a fungující obci s životním stylem blížícím se charakteru venkova. Zároveň je vhodnou předlohou pro vedení obce, které může informace a nápady zužitkovat při zpracovávání nového rozvojového plánu obce. Návrhy se týkají oblasti sociální, technické a volnočasové. Podstatné kroky z oblasti technické infrastruktury již obec realizuje či jen čeká na stavební povolení, proto jsem navrhla doporučení pro další možný rozvoj, kterýlepší atraktivitu obce i kvalitu života v ní. Vyjma těchto návrhů, by obec měla vypracovat místní program obnovy venkova, dle kterého by postupovala v dalším rozvoji. Dokument by byl krátkodobým nástrojem, který by jasně charakterizoval hlavní směry rozvoje. Následující podkapitoly popisují mé návrhy přispívající ke zlepšení kvality života v obci.

5.6.1 Odpočinkový park – místo setkání

Cílem obce je bezpochyby zvýšení její atraktivity. Proto navrhuji projekt, který uspokojí a potěší všechny věkové skupiny. Obec nemá ve vlastnictví žádné vhodné pozemky, kde by mohla zrealizovat výstavbu kvalitního veřejného prostoru. Možnost se naskýtá v odkoupení pozemku od společnosti KUKA, která využívá pouze malou část pozemku o rozloze 11 000 m². Obec by zjistila odhad ceny, která by se mohla pohybovat okolo 400kč/m, finální cena za koupi pozemku okolo 1 400 000 Kč. V dotazníkovém šetření občané uváděli mnoho nedostatků, proto si myslím, že efektivním nástrojem, který by napomohl ke sblížení a zlepšení mezilidských vztahů, je zapojení občanů do realizace projektu. Obec by měla zažádat o dotaci, která podmiňuje zapojení občanů. Pokud by se lidé zapojili do realizace, mělo by to pro ně mnohem větší význam a smysl, než když by přišli k hotovému. Do drobných úprav by mohla zapojit i děti z mateřské školy, kteří by tím rozvíjeli svou zručnost a přispěli ke zvelebení parku.

O finanční podporu může žádat v rámci Národního programu Životního prostředí, kterou vyhlašuje Ministerstvo životního prostředí. Výzva č. 9/2019 – Podoblast Zlepšení funkčního stavu zeleně ve městech a obcích poskytuje podporu ve výši až 250 000 Kč. V rámci projektu dojde k výsadbě 14 ks stromů (8x strom s obvodem kmínku 12 cm a více, 3x s obvodem kmínku 10-12 cm a 3x s obvodem kmínku 8-10 cm). Následující tabulka zobrazuje kalkulaci pořízení stromů.

Tabulka 15: Kalkulace pořízení listnatých stromů

Kategorie stromu	Pořizovací cena 1 ks stromu	Celkem
Listnatý strom, obvod kmínku v 1 m: 8-10 cm = pořízení 3 ks	1 500,00 Kč/ks	4 500,00 Kč
Listnatý strom, obvod kmínku v 1 m: 10-12 cm = pořízení 3 ks	3 000,00 Kč/ks	9 000,00Kč
Listnatý strom, obvod kmínku v 1 m: 12 cm a více = pořízení 8 ks	4 000,00 Kč/ks	32 000,00 Kč
Celkem = pořízení 14 ks		45 500,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle podmínek výzvy č. 9/2019

Maximální počet výše podpory:

1. Pořízení vysazovaných stromů: 45 500,00 Kč
2. Pořízení technologie na závlahu: 14 000,00 Kč (14 x 1 000,00 Kč)
3. Zpracování odborného posudku a zajištění dozoru: 45 500,00 Kč
4. Zajištění publicity: 500,00 Kč

Maximální podpora projektu činí 105 500,00 Kč a maximální míra podpory je stanovena na 100% ze způsobilých výdajů. Výpočet konečné výše podpory je realizován po dokončení realizace projektu. Maximální výše podpory na jeden projekt činí 250 000,00 Kč, navržený projekt je tedy realizovatelný. Cílem výzvy je zlepšení životního prostředí.⁷⁰ Zapojením občanů do sázení stromů a do následné péče dojde ke zvýšení jejich zájmu o kvalitní veřejný prostor v obci, který se stane dostupným, bezpečným a atraktivním místem pro místní komunitu. Pozemek je navíc situován nedaleko vjezdu do obce a je na něj vidět i z nedaleké komunikace I/13, což by výrazně přispělo po vizuální stránce. V rámci zvýšení kvality obce je projekt tohoto charakteru vysoce přínosným a dovoluji si říci nezbytným i z důvodu absence jakéhosi „centra“ či náměstí obce.

Obec by mohla pořídit základní vybavení parku, které je zpracováno v následující tabulce:

Tabulka 16: Kalkulace pořízení vybavení parku

Náklady	Počet kusů / cena za 1 ks	Celkem
Lavička	5 ks / 4 000,00 Kč/ks	20 000,00 Kč
Parkový set posezení	1 ks / 5 000,00 Kč/ks	5 000,00 Kč
Koš na psí exkrementy	2 ks / 2 000,00 Kč/ks	4 000,00 Kč
Odpadkový koš	2 ks / 4 000,00 Kč/ks	8 000,00 Kč
Kovový stojan na kola	1 ks/ 1 900,00 Kč/ks	1 900,00 Kč
Celková pořizovací cena:		38 900,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

⁷⁰ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Výzva č. 9/2019 k předkládání žádostí o poskytnutí podpory* [online]. ©2019 [cit. 2020-03-20] Státní fond životního prostředí. Dostupné z:

https://www.narodniprogramzp.cz/files/documents/storage/2019/10/01/1569927883_NPZP_9_2019_text_vyzy_20190930.pdf

Od pořizovací ceny pozemku se odvíjí celková suma potřebná k realizaci projektu. Obec musí počítat s vynaložením financí na návrh projektu, stavební povolení a stavební práce. Pokud získá dotaci 105 500 Kč na nákup listnatých stromů, musí zajistit cesty, zeleň a základní vybavení (tabulka 17). Následnou údržbu by vykonávala skupina obecních pracovníků, kteří se starají o údržbu celé obce. Zvážit by měla i dar, který by mohli obci poskytnout Severočeské doly a.s..

5.6.2 Technika na údržbu obce

Z výsledků šetření vyplývá, že je s údržbou obce nespokojeno přes 35% respondentů. Číslo není nijak závažné, ale z rozhovorů ohledně vzhledu a údržby obce jsem postřehla absenci vybavení pro kvalitní údržbu obce. Proto navrhuji, aby obec zažádala o dotaci z Programu obnovy venkova Ústeckého kraje. Podání žádostí pro rok 2020 je již ukončeno, nicméně ji obec může podat následující rok. Program naplňuje Strategii rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027 - Cíl ÚK 6 Zvýšit života schopnost venkova, Dílčí cíl ÚK 6.2 Stabilizovaná vybavenost venkovských a periferních území a ÚK 6.3 Zlepšené předpoklady pro ekonomický a společenský rozvoj venkovských a periferních území zajištěním dostupnosti a zvýšením kvality veřejných služeb a zlepšením životního prostředí obce. Program má 5 oblastí podpory, přičemž by v této situaci obec žádala dotaci z oblasti 3 – Zlepšení životního prostředí, revitalizace a ochrana krajiny, nakládání s odpady. Minimální výše dotace, kterou může při schválení žádosti obec získat, je 20 000 Kč. Maximální výše je 100 000 Kč. Intenzita podpory je 70% z celkové potřebné sumy. Obec musí vyhlásit poptávkové řízení, z kterého by se rozhodla, který z typů traktorů je pro ni nejvýhodnější. Stroj by zajistil pracovníkům obce rychlejší a fyzicky méně namáhavou práci se sečením travního porostu v celé obci. Následující tabulka zobrazuje kalkulaci, z níž vyplývá, že by byly náklady obce na pořízení techniky 15 870 Kč. Pro kalkulaci byl zvolen sekací traktor společnosti Mounfield, nicméně je pouze ilustrativní a odpovídá ceně, aby byly náklady obce co nejnižší. Skutečnou cenu určí výherce řízení a finální výběr obce.

Tabulka 17: Kalkulace nákladů na pořízení vybavení pro údržbu obce

Produkt	Cena
Sekací traktor	52 900,00 Kč ⁷¹
Dotace	37 030,00 Kč (70% pokrytí)
Náklady obce	15 870,00 Kč (náklady z obecního rozpočtu)

Zdroj: vlastní zpracování

5.6.3 Prodejna potravin

Z dotazníkového šetření vyplývá, že je nejžádanější službou prodejna potravin. Obec nemůže provozovat obchod, ale je schopna nabídnout prostory pro soukromé podnikatele. Proto by měla zařídit opravu prostoru, aby splňoval hygienické podmínky a na základě výběrového řízení poskytnout pronájem pro provoz prodejny. Výhodou by byl přísun financí do obecního rozpočtu a zároveň uspokojení poptávky občanů. Jelikož je tato realizace v delším časovém horizontu, rychlým náhradním řešením je pojízdná prodejna, která by do obce mohla dojíždět každý den od 7 do 11 hodin a zásobit obec základním sortimentem – čerstvé pečivo, mléčné výrobky, uzeniny, ale také farmářské výrobky, o které je v posledních letech stále větší zájem.

5.6.4 Dětské hřiště v mateřské škole

Atraktivitu jediného vzdělávacího zařízení v obci by mohla zdvihnout rekonstrukce venkovních prostor pro děti. Mateřská školka má poměrně velkou zahradu, která ovšem nedisponuje žádným lákadlem pro děti.

Vedení mateřské školy zvažuje realizaci výstavby pískoviště. Finanční prostředky na vybagrování, vystavení ochranného oplocení a vysypání pískem získá z obecního rozpočtu. Pískoviště by mělo být zastřešené, především kvůli životnosti. Proto navrhuji vybudovat zastřešení, které jeho životnost prodlouží. Maximální cena na zhotovení přístřešku a montáž je 50 000 Kč.

⁷¹ MOUNDFIELD. *Zahradní traktor MTF 1638H* [online]. © 2001 - 2020 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.mountfield.cz/zahradni-traktor-mtf-1638h-1tkk0106>

MŠ může využít finanční prostředky z grantového řízení Oranžové hřiště 2020 vyhlášeného Nadací ČEZ. Podpora je určena na výstavbu a kompletní rekonstrukci dětských, sportovních a víceúčelových hřišť.⁷² Celková cena se odvíjí navržených projektů zpracovatelů. Projekt by mohla realizovat lokální společnost, jejíž základní kalkulaci zobrazuje následující tabulka:

Tabulka 18: Kalkulace zhotovení altánu v mateřské škole

Základní materiál	Cena
Materiál celé základní konstrukce	6 000,00 Kč
Obložení štítů a boků altánu	4 500,00 Kč
Rám na dveře	1 000,00 Kč
Ochranná síť	2 100,00 Kč
Barva	2 000,00 Kč
Ostatní materiál	8 400,00 Kč
Celkové náklady	
Materiál	24 000,00 Kč
Práce včetně montáže a dopravy	25 000,00 Kč
CELKOVÁ CENA	49 000,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data Lesnická, dřevařská a obchodní činnost

Pískoviště bude dostatečně veliké, aby si v něm mohli hrát všechny děti. Altán zajistí jeho ochranu a zaručí co nejnižší údržbu. Návrh altánu je přiložen i s jeho rozměry v příloze 5.

5.6.5 Snížení rychlosti a parkování

Obec má již v plánu vybudovat komunikaci a nové osvětlení v západní části obce. Z výzkumu vyplynulo, že občané požadují snížení rychlosti v obci kvůli bezpečnosti a zároveň postrádají parkovací místa. Zde by se dalo využít snížení rychlosti na 30 km/hod. z důvodu vzniku parkovacích míst pro podélné stání. Obec by toto mohla navrhnout do

⁷²NADACE ČEZ. *Podmínky veřejného grantového řízení Oranžové hřiště 2020* [online]. © 2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/cs/vyhlasovana-grantova-rizeni/oranzove-hriste.html>

projektu a mohlo by zde vzniknout až 25 parkovacích míst, což by obyvatelé bezpochyby uvítali. Snížilo by se riziko nehod a zvýšila bezpečnost. Rychlost by se měla snížit také na komunikaci I/13, která protíná obec. Nejprve se však musí posunout značení obce, které závisí na řešení s Ředitelstvím silnic a dálnic. Pokud by bylo toto splněno, rychlost by se snížila na 50 km/hod. Následně by se obec mohla spojit s městem Chomutov a zřídit zde systém pro měření rychlosti. Část vybraných financí by putovala do městské poklady, nicméně i tak by to byl pro obec významný finanční příjem.

5.6.6 Komunitní centrum – volnočasové místo pro děti, dospělé i seniory

Problém volnočasových aktivit, kulturního dění i mezilidských vztahů může zmírnit výstavba komunitního centra. Centrum by bylo místem setkání a rozvoje pro všechny věkové kategorie. Pro děti by se pořádali příměstské tábory, kroužky, doučování či tvůrčí dílničky. Pro dospělé nejruznější komunitní akce, tvůrčí kroužky, semináře, lekce cvičení či naučné kurzy. V současné době je součástí obecního úřadu místnost, kde se pořádá kroužek tvůrčích dílniček. Kroužek by se následně přesunul do komunitního centra, čímž by obecní úřad získal volnou místnost pro realizaci jiných projektů.

Jediným domem ve vlastnictví obce, který by byl pro tuto realizaci vhodný, je Chovatelský dům, který byl v minulosti školou. Dům by musel projít rozsáhlou rekonstrukcí, avšak jeho prostory a lokace jsou pro tento záměr perfektní.

Finance by obec mohla čerpat z aktuální výzvy MAS Sdružení Západní Krušnohoří z.s. v rámci Programového rámce Integrovaného regionálního operačního programu – Sociální infrastruktura, která je určena na výstavbu a stavební úpravy. Podporuje rozvoj komunitních center s maximální výší celkových způsobilých výdajů projektu až 36 000 000 Kč. Míra podpory na projekt je z 95% z Evropského fondu pro regionální rozvoj.⁷³

⁷³ MAS Sdružení Západní Krušnohoří. *IROP – Výzva č. 10 – sociální infrastruktura* [online]. © 2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.maskazk.cz/scld-2014-2020-1/programove-ramce-/irop/irop-vyzva-c-10-socialni-infrastruktura-485.html>

5.6.7 Komunitní bydlení pro seniory

Dotazníkové šetření odhalilo mnoho nedostatků v obci. Můj poslední návrh rozvoje se směřován do budoucna. V krátkodobém horizontu by měla obec realizovat potřebné projekty, které požadují okamžitou realizaci. Nicméně jelikož považuji občany v důchodovém věku za skupinu, na kterou by se nemělo opomíjet, přijde mi výstavba komunitního bydlení důležitá. Obec nemá v sociální oblasti žádné zařízení (příloha 4). Nejbližší domovy pro seniory jsou od obce vzdálené přes 15 km a jejich kapacity jsou velmi omezené. Pro obyvatele venkovské obce je mnohdy nepředstavitelné, aby se z rodinného domu přestěhovali do panelového bytu v centru města. Lidé jsou velmi často proti stěhování a dožívají v obci ve svých domech sami, což je obrovským problémem, jelikož už nezvládají spravovat celý dům s jeho pozemky a zahrádkami. Náročné je to především na psychiku a zdraví seniorů. Komunitní bydlení má velký potenciál do budoucna, jelikož vzhledem ke stárnutí populace, je nutné hledání dalších řešení. Představuje jednu z možností, jak se včas připravit na vlastní stáří strávené mezi přáteli v důvěrně známém prostředí. Bydlení pro osoby z této cílové skupiny zajistí zachování a prodloužení jejich nezávislosti a soběstačnosti a jednak umožní komunitní způsob života na principu sousedské výpomoci. Specifickým cílem je zajištění kvalitního a plnohodnotného dožití obyvatel obce, operačním cílem vybudování domova a zároveň komunitního místa pro seniory.

Obec by měla vytvořit projekt, který bude realizován na území obce Černovice, jelikož musí být areál součástí katastrálního území. Na realizaci projektu vypíše obecní úřad výběrové řízení a vybere nejvhodnějšího kandidáta. V první etapě by mělo být vybráno nejvhodnější místo, kde se bude areál nacházet, aby splňoval všechna kritéria. Ministerstvo pro místní rozvoj má ve své gesci program Podpora bydlení, jehož cílem je realizace záměrů současné bytové politiky, která je zaměřena na udržování rovnováhy mezi ekonomickou výkonností trhu s byty na straně jedné, a sociální spravedlností na straně druhé. V potaz by mělo brát vedení obce dotační titul č. 3 – Komunitní dům seniorů,

který poskytuje až 600 tisíc korun na jednu bytovou jednotku o maximální podlahové ploše 45 m².⁷⁴ V druhé části by byla zahájena výstavba.

Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlašuje výzvy vždy v listopadu a ukončuje v únoru následujícího roku. V letošním roce jsou pravidla stejná. Pokud by se obec rozhodla realizovat projekt v roce 2021, musí podat žádost obsahující popis projektového záměru, stavební povolení, projektovou dokumentaci, položkový rozpočet stavby a souhlas obce s realizací nejpozději v únoru 2021.⁷⁵

Areál by měl blíže souviset s okolní přírodou a být spjatý s venkovem, aby změna bydlení zasáhla obyvatele v co nejmenší míře. Mělo by být vybudováno místo, kde by byla jeho komunita propojena se společenským životem obce, nikoli odříznuta od jeho dění, proto je vítáno zapojení obyvatel obce jak do realizace projektu, tak do jeho následného uvedení do provozu a fungování. Areál by byl místem, kde mohou lidé trávit stáří aktivně, ať už jde o navštěvování nejrůznějších kurzů a vzdělávacích programů nebo výletů či sportovních aktivit, které by areál poskytovat. Stáří je totiž velmi vzácná fáze života, kdy bychom si měli život užívat a ne pouze dožívat.

⁷⁴MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *117D0640 Podporované byty 2020* [online]. ©2020 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-bydleni/program-podpora-bydleni-pro-rok-2020/podprogram-podporovane-byty>

⁷⁵ FUNDER s.r.o. *Dotace na komunitní domy pro seniory a pečovatelské byty v roce 2020*. Evropský projekt: management dotací [online]. © 2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <http://www.evropskyprojekt.cz/2019/dotace-na-bydleni/>

6 Závěr

Kvalita života je výsledkem vzájemného působení mnoha faktorů, které ji utváří a týká se lidského i společenského rozvoje. Vytváření budoucího scénáře vývoje umožňuje včas a lépe reagovat na nastupující trendy a události. Proto je rozvoji venkova a kvalitě života v něm soustředěna stále větší pozornost. Spokojenost znamená pro každého něco jiného, jelikož je každý z nás odlišný stejně jako naše vnímání skutečností.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat kvalitu života v obci Černovice a vytvořit návrhy vedoucí k odstranění zjištěných nedostatků. Z výsledné části výzkumného šetření vzešly 4 problémové oblasti – absence obchodu s potravinami, nespokojenost s rozvojem obce, nedostatek služeb a špatné mezilidské vztahy. I přes vysoký počet návrhů na změny nebo postrádané objekty, je v obci přes 93% respondentů spokojeno. Za největší pozitivum obce považují krátkou dojezdovou vzdálenost do města. Z veřejných prostředků by měla obec nejvíce investovat do zlepšení technické infrastruktury. Přes 45% respondentů považuje za největší negativum nedostatek poskytovaných služeb.

Spokojenost s kvalitou života je vnímána subjektivně a je závislá na celé řadě skutečností. S rozvojem obce úzce souvisí činnost zastupitelstva obce, u které bylo zřetelně vidět, že s rostoucím věkem se spokojenost s její činností zvyšuje. Když jsem realizovala dotazníkové šetření a vedla rozhovory s občany, nemohla jsem si nevšimnout značné nesoudržnosti. Mnoho z nich mělo obrovské množství připomínek, nicméně jsem nezaznamenala, že by byli ochotni přiložit ruku k dílu či svůj návrh pronesli k vedení. Špatné klima pramení i z nepříznivých mezilidských vztahů, které zde panují.

Obec by se měla v současné době zaměřit na technickou infrastrukturu, která je v alarmujícím stavu. Pokud se jí toto podaří v dohledné době, bezpochyby tím zvýší kvalitu života a obec se stane atraktivnějším místem k životu. Absenci obchodu s potravinami by obec vyřešila pronájmem prostor soukromému subjektu, čímž by výrazně zdvihla spokojenost obyvatel. Výstavbou navrhovaného parku by obec přispěla ke zlepšení mezilidských vztahů a sounáležitosti. Má-li obec v plánu se do budoucna rozrůstat, přispěje tomu rekonstrukce zázemí místní mateřské školy. Škola nemá odpovídající vyžití a návrh vybudování dětského hřiště je přínosem pro současné děti, ale také budoucí rodiny, které by zvažovali, zda dát své dítě do obecní školky nebo jej vozit do mateřských škol ve městě. Vzhledem k vysokému počtu seniorů a nově přistěhovalých mladých rodin, by obci

pomohl nápad s rekonstrukcí a přeměnou domu Chovatelů v Komunitní centrum. Vytvořila by tak místo, kde by se mohli lidé realizovat, trávit zde svůj volný čas, vytvářet hodnoty a odpočívat od dnešní rušné doby.

Snažila jsem se proniknout do problematiky diferenciací především ve vztahu k městu, ale také okolních obcí, jenž bylo přínosné při tvoření námětů pro budoucí rozvoj. Komparace prokazuje, že obec postrádá základní vybavenost, kterou některé okolní obce disponují. A právě proto si myslím, že je zde celá řada možností, jak obec rozvíjet a získat pro ni vyšší atraktivitu. Obec může okolní rozvoj využít, inspirovat se jím a tvořit ještě lepší výsledky. Projednání problematiky rozvoje se starostkou obce odhalilo, že je zde několik záměrů pro novou výstavbu rodinných domů. Tento fakt přinesl potvrzení, že by se vedení obce mělo zaměřit na zvýšení kvality života v obci a bojovat za lepší prostředí pro život svých stávajících, ale i budoucích občanů. V neposlední řadě jsem se zaměřila na mezilidské vztahy, u kterých je vždy prostor pro vylepšení, jelikož my občané jsme ti, kteří tvoří budoucnost a záleží pouze na nás a našich skutečích a krocích, jak pestrá bude.

Domnívám se, že cíl stanovený v úvodní kapitole, se podařil naplnit a že tato práce bude přínosem pro všechny aktéry obce Černovice.

„Musíme podporovat aktivní a schopné aktéry, kteří jsou ochotni a schopni věnovat čas rozvoji dané obci. Ti okolo sebe nabalují další a další, což je důležité pro budování identity a pocitu sounáležitosti v obci.“

Radim Perlin

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

BINEK, Jan a kol. *Venkovský prostor a jeho oživení*. 1. vyd. Brno: Nakladatelství Georgerown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-19-5.

HUDEČKOVÁ H., LOŠŤÁK M., ŠEVČÍKOVÁ A. *Regionalistika, regionální rozvoj a rozvoj venkova*. 1. vyd., 7 dotisk. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2015. 193 s. ISBN 978-80-213-1413-9.

KOVÁČ, D. *Kultivace integrované osobnosti*. Psychologie dnes (časopis), 2004, Roč. 10, č. 2. ISSN: 1212-9607

LINHART, J., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., MAŘÍKOVÁ, H. *Velký sociologický slovník*. 1996. Praha: Karolinum. 1627 s. ISBN 80-7184-310-5.

MAJEROVÁ, Věra a kol. *Český venkov 2008. Proměny venkova*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2009. 188 s. ISBN 978-80-213-1991-0.

MAJEROVÁ, Věra. *Český venkov 2000. Základní údaje*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2002. 150 s. ISBN 80-213-0915-6.

MAŘÍKOVÁ, H., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A. *Velký sociologický slovník: II. svazek, P-Ž*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5. s 1381

OBEC ČERNOVICE. *Rozvojový plán obce Černovice 2017 – 2019*. 1. vyd. Černovice: Obecní úřad, 2017. s 17.

OUŘEDNÍČEK, M. a kol. *Suburbanizace.cz* 1. vydání. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy. Ministerstvo životního prostředí ČR, 2008. 96 s. ISBN 978-80-86561-72-1.

PACHNER, Jaroslav. *Černovice*. Okresní muzeum Chomutov. 1995. 31 s.

ŠUBRT, J. a kol. *Soudobá sociologie III, Diagnózy soudobých společností*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova. Nakladatelství Karolinum, 2008. s 384. ISBN 978-80-246-1486-1

Elektronické publikace:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Černovice, okres Chomutov*. Veřejná databáze [online]. ©2020 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=__VUZEMI__43__563021#w=

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika kraje* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_kraje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Malý lexikon obcí České republiky – 2018*. Ústecký kraj: Mapa – stupeň urbanizace [online]. ©2020 [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Nejnovější údaje o kraji* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xu>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Srovnání krajů v České republice – 2019* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/srovnani-kraju-v-ceske-republice-2019>

FUNDER s.r.o. *Dotace na komunitní domy pro seniory a pečovatelské byty v roce 2020*. Evropský projekt: management dotací [online]. ©2020 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: <http://www.evropskyprojekt.cz/2019/dotace-na-bydleni/>

GaREP. *Aktéři rozvoje venkova* [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/akteri-venkov.html>

HUMAN DEVELOPMENT REPORT OFFICE. *Human Development Index Ranking 2019* [online]. ©2019 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/content/2019-human-development-index-ranking>

JEŽEK, Jiří. *Budoucnost venkova a malých měst: trendy, vize a možnosti řešení* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020, Praha, 6. 2. 2020 Západočeská univerzita v Plzni ©2020 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Je%C5%BEek_Venkov-2020.pdf

KYSELOVIČ J., BERNARD J. *Vybavenost venkovských obcí a její proměny: Ztrácí venkov služby a infrastrukturu?* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020. Praha, 6. 2. 2020 Lokální a regionální studia. Sociologický ústav Akademie věd ČR ©2020 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Kyselovi%C4%8D-Bernard_Dostupnost-slu%C5%BEeb.pdf

MAS Sdružení Západní Krušnohoří. *IROP – Výzva č. 10 – sociální infrastruktura* [online]. ©2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <https://www.maskazk.cz/scld-2014-2020-1/programove-ramce/irop/irop-vyzva-c-10-socialni-infrastruktura-485.html>

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ. *Měření asociace* [online]. ©2020 [cit. 2020-03-21]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=71555

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *117D0640 Podporované byty 2020*. [online]. ©2020 [cit. 2020-03-13]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-bydleni/program-podpora-bydleni-pro-rok-2020/podprogram-podporovane-byty>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *117D8210 – Podpora obnovy a rozvoje venkova* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-20]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-a-rozvoj-regionu/program-podpora-rozvoje-regionu-2019/podprogram-podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Leták Priority financování v ČR 2021-2027* [online]. ©2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/publikace-pro-obdobi-2021-2027>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Podpora rozvoje regionů 2019+* [online]. ©2020 [cit. 2020-01-19]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/Narodni-dotace/Podpora-a-rozvoj-regionu/Program-Podpora-rozvoje-regionu-2019>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programové období 2014-2020* [online]. ©2020 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Programové období 2021-2027* [online]. ©2020 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 – 2020*. 3. vydání, 2013. s 150 [online]. [cit. 2020-01-31]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getmedia/a9fc8be4-58a0-4137-9c6d-f9a05466a115/SRR-2014-2020.pdf.aspx?ext=.pdf>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* [online]. ©2020 [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Výzva č. 9/2019 k předkládání žádosti o poskytnutí podpory* [online]. ©2019 [cit. 2020-03-20] Státní fond životního prostředí. Dostupné z: https://www.narodniprogramzp.cz/files/documents/storage/2019/10/01/1569927883_NPZP_9_2019_text_vyzvy_20190930.pdf

MONITOR. *Obec Černovice. Charakteristika* [online]. ©2020 [cit. 2020-02-17]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00261831/charakteristika?obdobi=1909>

MOUNDFIELD. *Zahradní traktor MTF 1638H* [online]. ©2001 - 2020 [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://www.mountfield.cz/zahradni-traktor-mtf-1638h-1tkk0106>

NADACE ČEZ. *Podmínky veřejného grantového řízení Oranžové hřiště 2020* [online]. ©2020 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.nadacecez.cz/cs/vyhlasovana-grantova-rizeni/oranzove-hriste.html>

OBEC ČERNOVICE. *Historická pohlednice obce*. Dostupné z: <https://www.cernovice-ulk.cz/obec-cernovice-1/historie/>

OBEC PRO OBČANY, z. s. , Černovice IČO 05316464 - Obchodní rejstřík firem [online]. © 2000 - 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://rejstrik-firem.kurzy.cz/05316464/obec-pro-obcany-z-s/>

OUŘEDNÍČEK M., ŠPAČKOVÁ P., FEŘTROVÁ M. *Sociální prostředí a kvalita života v depopulačních regionech ČR* [online časopis]. Sociologický ústav AV ČR, 07/2011, © 2020 [cit. 2020-03-22]. s 780. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/viewpdf?id=48923>

PERLÍN, R. *Nástroje lokálního rozvoje* [online prezentace]. Seminář Venkov 2020. Praha, 6. 2. 2020. Přírodovědecká fakulta UK ©2020 [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: <http://rural.cz/wp-content/uploads/2020/02/Perl%C3%ADn-2-n%C3%A1stroje-lok%C3%A1ln%C3%ADho-rozvoje.pdf>

PERLÍN, R. *Rozvoj a růst venkovských obcí*. Konference: Příležitosti pro region – Jaký je a bude náš venkov, Hradec Králové. 2018 [online]. ©2008-2020 [cit. 2020-16-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/330760595_Rozvoj_a_rust_venkovskych_obci

PERLÍN, R. *Rozvoj venkova*. In: Studio ČT24 [televizní magazín]. ©1996–2020, ČT24 6.2.2020 17:30. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/220411058030206/>

PERLÍN, R. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online] (pdf). [cit. 2019-12-18]. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/perlin-pdf>

PROFI PRESS s. r. o. *Problémy rychlé urbanizace* [online]. ©2013 [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/problemy-rychle-urbanizace/>

STATUTÁRNÍ MĚSTO CHOMUTOV. *Strategie území správního obvodu ORP Chomutov 2015-2024*. s 22-32. [online]. [cit. 2020-02-24]. Dostupné z: http://www.dso-chomutovsko.cz/e_download.php?file=data/editor/83cs_4.pdf&original=sd---chomutov.pdf

SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Aktéři rozvoje venkova* [online]. ©2014 [cit. 2019-12-08]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/05-akteri-rozvoje.html

SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Nástroje rozvoje venkova* [online]. ©2014 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/06-nastroje-rozvoje.html#nastroje

SVOBODOVÁ H., VĚŽNÍK A. *Přístupy k vymezení venkova* [online]. ©2014 [cit. 2019-11-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pdf/js14/g_venkov/web/pages/02-pristupy-k-vymezovani.html

SYROVÁTKA, Miroslav. *Jak (ne)měřit kvalitu života: kritické pohledy na index lidského rozvoje. Mezinárodní vztahy* [online], roč. 43, č. 1, s. 9 – 37. ©2008 [cit. 2019-03-03]. ISSN 2570-9429. Dostupné z: https://www.development.upol.cz/uploads/dokumenty/Syrovatka_HDI.pdf

UNIVERSITY OF TORONTO. *The Quality of Life Model*, Center for Health Promotion. [online]. [cit. 2020-01-12]. Dostupné z: http://sites.utoronto.ca/qol/qol_model.htm

ÚSTECKÝ KRAJ. *Mapa kraje* [online]. ©2007 [cit. 2020-01-24]. Dostupné z: <http://www.geografie.unas.cz/cr/ustecky-kraj.php>

8 Přílohy

Příloha č. 1: Průvodní dopis dotazníkového šetření

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 3: Výpočet hypotéz

Příloha č. 4: Sociální oblast – vybavenost obce Černovice

Příloha č. 5: Náčrt přístřešku nad dětským pískovištěm

8.1 Příloha 1: Průvodní dopis dotazníkového šetření

OBEC ČERNOVICE

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Vážení občané,

jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, kde studuji obor Veřejná správa a regionální rozvoj na Provozně ekonomické fakultě. Oslovuji Vás prostřednictvím tohoto dotazníku, abych zjistila, jaký je Váš názor na život v naší obci. Zpracovávám diplomovou práci na téma „Kvalita života obyvatel venkovské obce – případová studie“, jejímž výsledkem bude zhodnocení spokojenosti obyvatel s kvalitou života v Černovicích. Chtěla bych Vás tedy požádat o spolupráci na výzkumné části mé práce, a to vyplněním tohoto dotazníku. Výsledky dotazníkového šetření budou použity v diplomové práci a po vyhodnocení poslouží vedení obce jako podklad pro případné zlepšení a zmírnění zjištěných nedostatků. Dotazník je anonymní, proto Vás prosím o pečlivé a kompletní vyplnění.

Vybrané odpovědi označte zakroužkováním čísla nebo napište vlastními slovy. Dotazník je pro Vás možností vyjádřit svůj názor, tak tuto možnost využijte.

Děkuji Vám moc za spolupráci, Bc. Kristýna Hroníčková.

8.2 Příloha 2: Dotazník

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ SPOKOJENOSTI S KVALITOU ŽIVOTA OBYVATEL ČERNOVIC

Dotazníkové šetření je **anonymní**. Předem Vám děkuji za váš čas a energii.

Způsob odpovědi: Vyberte jednu odpověď u každé otázky/v každém řádku tabulky a označte jí **zakroužkováním** čísla. Pokud je otázka bez výběru, **vyplňte ji** prosím vlastními slovy.

1) *Jak jste celkově spokojen/a s životem v Černovicích?*

- 1 Velmi spokojen/a
- 2 Spíše spokojen/a
- 3 Spíše nespokojen/a
- 4 Velmi nespokojen/a
- 5 Nevím, nedokáži posoudit

2) *Vyjádřete míru **spokojenosti** s jednotlivými faktory kvality života v obci. Použijte stejnou stupnici jako v otázce č. 1)*

Vzhled obce (stav veřejných prostranství, zeleně a cest)	1	2	3	4	5
Mateřská škola	1	2	3	4	5
Technická infrastruktura (vodovod, kanalizace)	1	2	3	4	5
Údržba obce (úklid, sečení travního porostu a úklid sněhu)	1	2	3	4	5
Dopravní dostupnost (spoje veřejné dopravy)	1	2	3	4	5
Kulturní vyžití (společenské akce obce)	1	2	3	4	5
Spolková činnost (pořádané akce)	1	2	3	4	5
Sportovní vyžití (sportovní události)	1	2	3	4	5
Sportovní centrum (poskytované služby)	1	2	3	4	5
Služby obchodu s potravinami	1	2	3	4	5
Činnost zastupitelstva obce	1	2	3	4	5
Rozvoj obce	1	2	3	4	5

3) *Co se Vám nejvíce líbí na Vaší obci?*

.....

.....

.....

4) *Vyberte největší pozitivum obce:*

1	Krátká dojezdová vzdálenost do města
2	Dobré podmínky pro výchovu dětí
3	Úroveň kulturního vyžití
4	Přírodní okolí a zázemí
5	Akce zájmových skupin (sportovní, spolkové)

5) *Co je, podle Vás, největším nedostatkem v obci a co Vám konkrétně chybí?*

.....

.....

.....

6) *Vyberte největší negativum obce:*

1	Nedostatečné sociální vybavení
2	Nedostatek služeb
3	Špatná údržba obce
4	Nedostatek pracovních příležitostí
5	Nedostatek volnočasových aktivit

7) *Co konkrétně byste chtěli v obci změnit?*

.....

.....

.....

8) *Do čeho (popř. do jaké oblasti) by měla obec podle Vás investovat?*

- 1 Výstavba nového obecního bydlení (bytové jednotky)
- 2 Zlepšení technické infrastruktury
- 3 Sociální služby (př. domov pro seniory)
- 4 Volnočasové vyžití (př. koupaliště)
- 5 Jiný návrh

9) *Uvažujete, či jste někdy uvažovali, o změně bydliště?*

- 1 Ne
- 2 Ano ... pokud ano, souvisel důvod s nespokojeností života v obci?
 - 1 Ano
 - 2 Ne

10) Zapomněla jsem se Vás zeptat na něco důležitého o obci, co byste mi rádi sdělili?

.....

.....

.....

11)Věk: 1. 18 - 30 2. 31 - 40 3. 41 – 60 4. 60+

12)Pohlaví: 1. žena 2. muž

13)Délka života v obci: 1. celý život 2. přistěhován/a před více než 10 lety 3. přistěhován/a před méně než 10 lety

14)Vzdělání: 1. základní 2. středoškolské (vyučení, maturita) 3. vysokoškolské

Děkuji Vám za čas, který jste věnovali tomuto dotazníku.

8.3 Příloha 3: Výpočet hypotéz

H1: Se vzhledem obce jsou nespokojené ženy.

Kontingenční tabulka (Tabulka1) Tab. :				Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka1) Pearsonův chí-kv. : 5,79035, sv=1, p=,016114			
pohlaví	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty	pohlaví	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty
žena	25	37	62	žena	31,52542	30,47458	62,0000
muž	35	21	56	muž	28,47458	27,52542	56,0000
Vš.skup.	60	58	118	Vš.skup.	60,0000	58,0000	118,0000

Protože p-hodnota = 0,016114 je **menší** než alfa = 0,05 (hladina významnosti), nulovou hypotézu zamítáme. Na 5% hladině významnosti tedy test prokázal, že spokojenost se vzhledem obce závisí.

Statist.	Statist. : pohlaví(2) x spokojenost(2)		
	Chí-kvadr.	sv	p
Pearsonův chí-kv.	5,790346	df=1	p=,01611
M-V chí-kvadr.	5,840805	df=1	p=,01566
Yatesův chí-kv.	4,936990	df=1	p=,02629
Fisherův přesný, 1-str.			p=,01293
Fisherův přesný, 2-str.			p=,01784
McNemarův chí-kv. (A/D)	,1956522	df=1	p=,65825
McNemarův chí-kv. (B/C)	,0138889	df=1	p=,90619
Fí pro tabulky 2 x 2	-,221519		
Tetrachorická korelace	-,341364		
Kontingenční koeficient	,2162763		

Podle hodnoty Fí = 0,221519 se jedná o slabou závislost.

H2: S dopravní dostupností jsou nespokojeni občané ve věku 60+.

Kontingenční tabulka (Tabulka26) Tab. :				Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka26) Pearsonův chí-kv. : 3,67197, sv=3, p=,299133			
věk	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty	věk	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty
18-30	7	8	15	18-30	9,95575	5,04425	15,0000
31-45	19	6	25	31-45	16,59292	8,40708	25,0000
46-60	27	13	40	46-60	26,54867	13,45133	40,0000
60+	22	11	33	60+	21,90265	11,09735	33,0000
Vš.skup.	75	38	113	Vš.skup.	75,0000	38,0000	113,0000

Protože p-hodnota = 0,299133 je **větší** než hladině významnosti 0,05, nulovou hypotézu nezamítáme. Na 5% hladině významnosti tedy test prokázal, že spokojenost s dopravní dostupností nezávisí na věku.

H3: S činností zastupitelstva obce jsou spokojeni občané ve věku 18-30.

Kontingenční tabulka (Tabulka26)			
Tab. :			
věk	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty
18-30	7	8	15
31-45	19	6	25
46-60	27	13	40
60+	22	11	33
Vš.skup.	75	38	113

Souhrnná tab.: Očekávané četnosti (Tabulka26)			
Pearsonův chí-kv. : 3,67197, sv=3, p=,299133			
věk	spokojenost ano	spokojenost ne	Řádk. součty
18-30	9,95575	5,04425	15,0000
31-45	16,59292	8,40708	25,0000
46-60	26,54867	13,45133	40,0000
60+	21,90265	11,09735	33,0000
Vš.skup.	75,00000	38,00000	113,0000

Protože p - hodnota = 0,299133 je **větší** než hladině významnosti 0,05, nulovou hypotézu nezamítáme. Na 5% hladině významnosti tedy test prokázal, že spokojenost s dopravní dostupností nezávisí na věku.

8.4 Příloha 4: Sociální oblast – vybavenost obce Černovice

Sociální oblast

Území:
Období: 31. 12. 2018

	Počet zařízení	Počet míst v zařízeních
Domovy pro seniory	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	-	-
Azylové domy	-	-
Chráněná bydlení	-	-
Denní stacionáře	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	-	-
Sociální poradny	-	-

Zdroj: ČSÚ

8.5 Příloha 5: Náčrt přístřešku nad dětským pískovištěm

